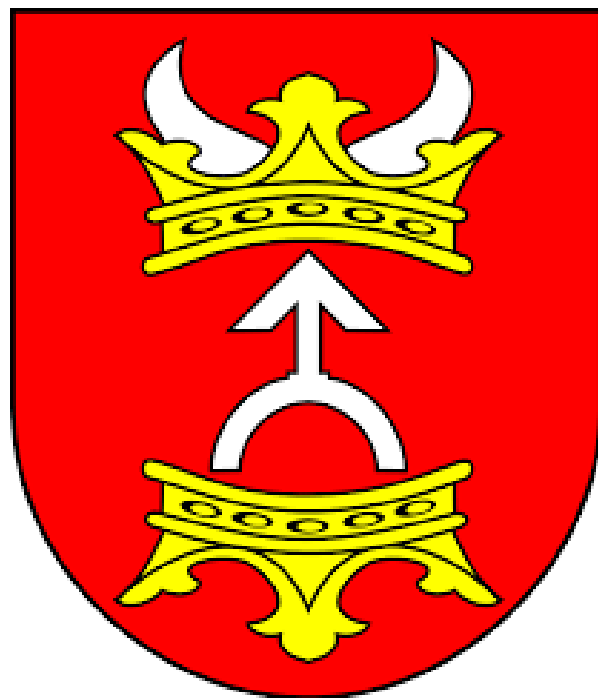

Załącznik do
UCHWAŁY NR X/60/2019
RADY GMINY OSIEK
z dnia 25 września 2019 roku.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OSIEK NA LATA 2019 - 2028

OSIEK, 2019 r.

SPIS TREŚCI

1.	WYKAZ SKRÓTÓW.....	4
2.	WPROWADZENIE I METODOLOGIA	5
3.	DIAGNOZA GMINY Z WNIOSKAMI	7
3.1.	OGÓLNE INFORMACJE O GMINIE.....	7
3.2.	HISTORIA GMINY	11
3.3.	SPOŁECZEŃSTWO.....	13
3.3.1.	Demografia	13
3.3.2.	Edukacja	18
3.3.3.	Pomoc Społeczna.....	22
3.3.4.	Bezrobocie.....	23
3.4.	PRZYRODA I ŚRODOWISKO NATURALNE	27
3.4.1.	Rzeźba terenu	27
3.4.2.	Klimat.....	27
3.4.3.	Wody powierzchniowe i podziemne	27
3.4.4.	Świat zwierzęcy i roślinny	29
3.4.5.	Obszary chronione	30
3.5.	GOSPODARKA	34
3.5.1.	Rolnictwo	34
3.5.2.	Podmioty gospodarcze	36
3.6.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	39
3.6.1.	Komunikacja i transport.....	39
3.6.2.	Gospodarka wodno-ściekowa.....	40
3.6.3.	Gospodarka odpadami.....	41
3.6.4.	Gazyfikacja.....	42
3.6.5.	Elektryfikacja.....	42
3.6.6.	Telekomunikacja.....	42
3.6.7.	Ciepłownictwo	42
3.6.8.	Zasoby mieszkaniowe	42
3.7.	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I REKREACYJNA	45
3.7.1.	Oświata i wychowanie	45
3.7.2.	Opieka społeczna	45
3.7.3.	Służba zdrowia	46
3.7.4.	Bezpieczeństwo Publiczne	46
3.7.5.	Turystyka i rekreacja	47
3.7.6.	Infrastruktura kulturalna i sportowa	52

3.8.	BUDŻET GMINY	55
4.	ANALIZA SWOT	59
5.	WIZJA GMINY OSIEK	62
6.	MISJA GMINY OSIEK.....	63
7.	PRIORYTETY STRATEGII	64
8.	PARTYCYPACJA SPOŁECZNA.....	67
9.	FINANSOWANIE ZAŁOŻEŃ STRATEGII	75
10.	SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I KONTROLI STRATEGII	77
11.	ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	80
11.1.	Dokumenty krajowe.....	80
11.2.	Dokumenty regionalne.....	82
11.3.	Dokumenty lokalne	84
12.	ANALIZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	86
	SPIS FOTOGRAFII	90
	SPIS MAP	90
	SPIS TABEL	90
	SPIS Schematów	91
	SPIS WYKRESÓW	91

1. WYKAZ SKRÓTÓW

BDL – Bank Danych Lokalnych

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

FS – Fundusz Spójności

GUS – Główny Urząd Statystyczny

LGD – Lokalna Grupa Działania

LSR – Lokalna Strategia Rozwoju

ORSG – Obszar Rozwoju Społeczno – Gospodarczego

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

SRG – Strategia Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 – 2028

RPO WK-P 2014 – 2020 – Regionalny program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020

2. WPROWADZENIE I METODOLOGIA

Strategia rozwoju Gminy Osiek na lata 2019-2028 stanowi perspektywiczny plan, który określa strategiczne schematy rozwoju, wytycza kierunki działania w postaci określonych priorytetów i działań oraz wskazuje środki finansowe niezbędne do realizacji przyjętych założeń. Strategia zawiera zasady i sposoby zarządzania Gminą w dłuższym horyzoncie czasowym określając działania jakie należy podjąć, aby Gmina mogła funkcjonować, a przede wszystkim rozwijać się w założonych kierunkach.

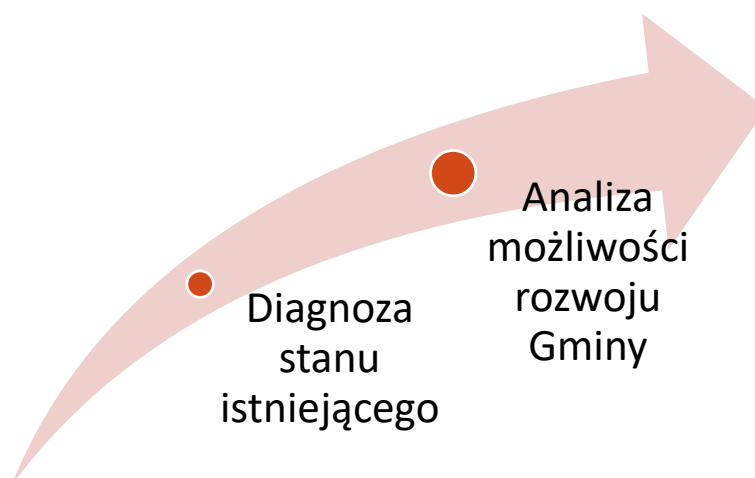
Niniejsza dokumentacja została opracowana w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z:

- Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r., o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2017 r. poz. 1475. z późn. zm.) w zakresie metodyki pracy;
- Ustawą z dnia 8 marca 1990 r., o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.) w zakresie dotyczącym planowania;
- Ustawą z dnia 3 października 2008r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2017 r. poz. 1999 z późn. zm.) w zakresie przeprowadzenia oddziaływania na środowisko.

Podstawowym zadaniem Strategii Rozwoju Gminy jest stworzenie podstaw do:

- wytyczenia najważniejszych priorytetów rozwoju gminy;
- zdiagnozowania problemów w poszczególnych obszarach funkcjonowania gminy;
- sprawnego, efektywnego i skutecznego zarządzania gminą przez jej władze;
- optymalnego wykorzystania własnych środków finansowych;
- pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (krajowych i zagranicznych);
- planowania działań, szczególnie infrastrukturalnych, w długim horyzoncie czasowym;
- realizacji zaplanowanych działań i monitorowania osiąganych efektów poprzez określone wskaźniki.

Schemat 1. Etapy opracowania Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Prace związane z opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 - 2027 obejmowały następujące etapy:

- Etap I - Diagnoza stanu istniejącego tj. rozpoznanie stanu obecnego na tle dotychczasowej sytuacji i w kontekście możliwości przyszłego rozwoju. Obejmuje ona inwentaryzację danych statystycznych i innych informacji dot. gminy Osiek i jej mieszkańców, a następnie ich systematyzację w różnych ujęciach. Diagnoza dotyczyła bardzo szerokiego spektrum danych m.in. demografii, pomocy społecznej, poziomu bezrobocia, edukacji, gospodarki, przyrody i środowiska naturalnego, infrastruktury technicznej, drogowej, społecznej oraz rekreacyjnej.
- Etap II - Analiza możliwości rozwoju gminy, obejmująca identyfikację zewnętrznych (szans i zagrożeń) i wewnętrznych (silnych i słabych stron) uwarunkowań rozwojowych; sformułowanie misji, wizji oraz priorytetów wraz z przyporządkowaniem do nich konkretnych działań ze sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz infrastrukturalnej. Ponadto dokument zawiera informacje na temat sposobu wdrażania, finansowania założeń Strategii, monitorowania oraz oceny działań podjętych w ramach poszczególnych priorytetów. W dokumencie znalazła się również analiza wyników konsultacji społecznych.

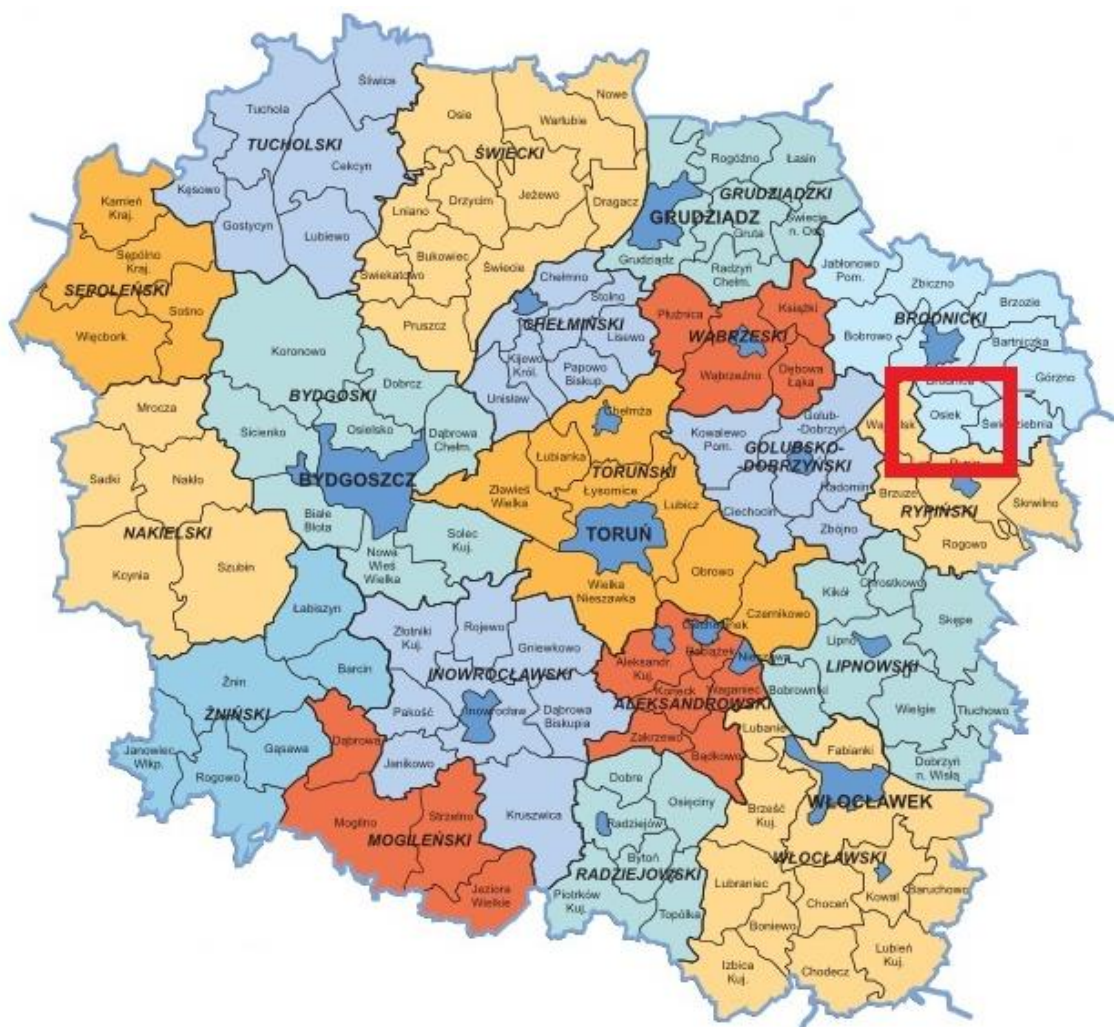

3. DIAGNOZA GMINY Z WNIOSKAMI

3.1. OGÓLNE INFORMACJE O GMINIE

Gmina Osiek jest gminą wiejską, położoną na terenie województwa kujawsko – pomorskiego w południowej części powiatu brodnickiego. Graniczy z pięcioma gminami: od wschodu z gminą Świdziebnia, od północy z gminą Brodnica i gminą Bartniczka, od południa z gminą Rypin (powiat rypiński), a od zachodu z gminą Wąpielsk (powiat rypiński).

Mapa 1. Położenie gminy Osiek w województwie kujawsko – pomorskim oraz powiecie brodnickim.

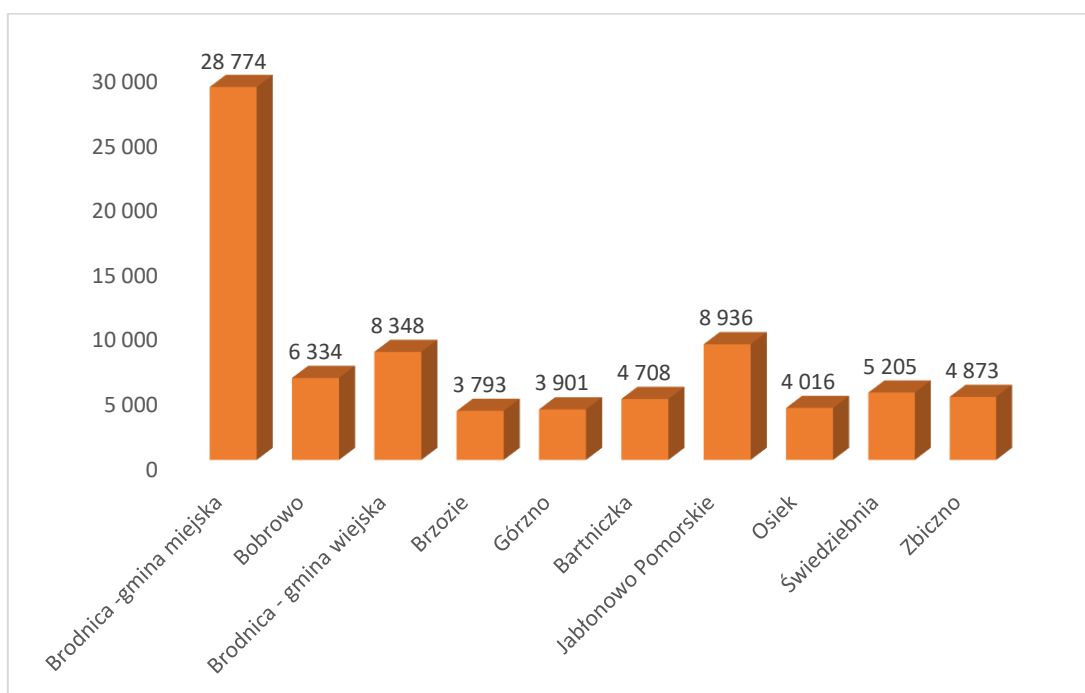

Źródło: Urząd Statystyczny w Bydgoszczy; Rocznik Statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego 2009, Bydgoszcz 2009.

Według danych GUS na koniec 2018 roku obszar powiatu brodnickiego zamieszkiwało 78 888 osób. Pod względem liczby ludności, wśród dziecięciu gmin wschodzący w skład powiatu brodnickiego, gmina Osiek uplasowała się na siódmym miejscu. Na jej obszarze zamieszkiwało tylko niecałe 5,1 % ludności Powiatu. Mniejszym udziałem w ogólnej liczbie ludności Powiatu charakteryzowały się jedynie gminy Brzozie (4,8 %) oraz Górzno (4,95 %). Z kolei najwięcej osób zamieszkiwało gminę miejską Brodnica (ponad 36 %).

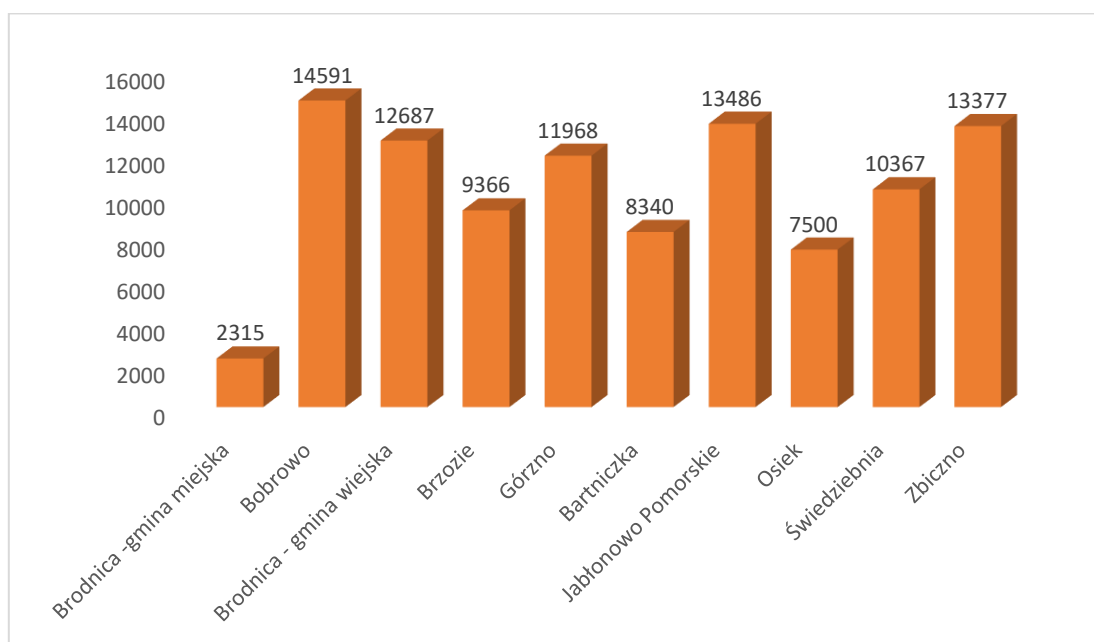
Tabela 1. Liczba ludności w gminach powiatu brodnickiego na dzień 31.12. 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Powierzchnia gminy Osiek stanowi ok 7,2 % obszaru powiatu brodnickiego i jest najmniejszą spośród gmin wiejskich oraz miejsko – wiejskich. Z uwagi na zajmowaną powierzchnię najmniejszą jednostką samorządu terytorialnego w powiecie brodnickim jest gmina miejska Brodnica (2315 ha), największą natomiast gmina wiejska Bobrowo (14591 ha).

Tabela 2. Powierzchnia gmin powiatu brodnickiego (ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Sieć osadniczą Gminy tworzy 17 sołectw: Dębowo, Jeziorki, Kolonia Osiek, Kretki Duże, Kretki Małe, Kujawa, Łapinóż, Obórki, Osiek, Strzygi, Sumin, Sumówko, Szynkowizna, Tadajewo, Tomaszewo, Warpalice i Wrzeszewo.

Mapa 2. Mapa gminy Osiek z podziałem na sołectwa

Źródło: Opracowanie własne

Największe pod względem liczby ludności oraz powierzchni są sołectwa Osiek oraz Strzygi, które razem zajmują obszar stanowiący ponad 21 % całkowitej powierzchni Gminy oraz są zamieszkiwane przez ponad 36 % ogółu mieszkańców. Natomiast według kryterium uwzględniającego obszar oraz liczbę ludności do najmniejszych możemy zaliczyć sołectwa: Osiek Kolonia, Jeziorki, Kretki Duże, Tomaszewo, Dębowo, Tadajewo oraz Obórki.

Tabela 3. Liczba mieszkańców oraz powierzchnia poszczególnych sołectw

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności (meldunek na pobyt stały) – stan na dzień 31.12.2018 r.	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców gminy	Powierzchnia sołectwa	Udział w całkowitej powierzchni gminy
1.	Osiek	972	24,20%	933,35	12,44%
2.	Osiek Kolonia	89	2,22%	201,01	2,68%

3.	Jeziorki	114	2,84%	188,53	2,51%
4.	Łapinóż	212	5,28%	651,01	8,68%
5.	Wrzeszewo	216	5,38%	430,05	5,73%
6.	Tomaszewo	132	3,29%	302,63	4,03%
7.	Warpalice	217	5,40%	451,00	6,01%
8.	Strzygi	484	12,05%	734,27	9,79%
9.	Sumin	233	5,80%	500,98	6,68%
10.	Sumówko	124	3,09%	424,49	5,66%
11.	Kretki Małe	350	8,72%	714,39	9,52%
12.	Kretki Duże	132	3,29%	282,00	3,76%
13.	Szynkowizna	150	3,74%	352,49	4,70%
14.	Kujawa	222	5,53%	435,79	5,81%
15.	Dębowo	102	2,54%	260,84	3,48%
16.	Obórki	113	2,81%	301,39	4,02%
17.	Tadajewo	154	3,83%	335,98	4,48%
	Razem	4016		7500,20	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL) oraz Urzędu Stanu Cywilnego (USC) w Osieku

Gmina Osiek zajmuje obszar 7500 ha (dane GUS). Ponad 85 % jej powierzchni zajmują użytki rolne. W dalszej kolejności pod względem zajmowanej powierzchni są lasy i grunty leśne, które stanowią 9,1 % obszaru Gminy. Szczegółowe dane dot. powierzchni i struktury gruntów z uwagi na ich użytkowanie zawiera tabela nr 4.

Tabela 4. Struktura użytkowania gruntów

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia (ha)
Użytki rolne	6373
Lasy i grunty leśne	685
Grunty zabudowane i zurbanizowane	220
Nie użytki	171
Grunty pod wodami	47
Użytki ekologiczne i tereny różne	4

Źródło: Starostwo Powiatowe w Brodniczy

3.2. HISTORIA GMINY

Pierwszym wyraźnym śladem ludzkiej działalności na terenie dzisiejszej gminy Osiek są pozostałości średniowiecznych grodzisk datowanych na X – XIII wiek. Wiadomo jednak, że ludzie zamieszkiwali te ziemie o wiele wcześniej, na co wskazują znaleziska archeologiczne.

Od XI w. obszar obecnej gminy Osiek należał do nadgranicznego obszaru Państwa Polskiego, wchodząc od XIV w. w skład kasztelanii rypińskiej. Wraz z ziemią chełmińską, z którą sąsiadował przez rzekę Drwęcę napadany był często przez Prusów i Litwinów. Wzmożenie najazdów w okresie rozbitcia dzielnicowego znacznie wyludniło te obszary i spowodowało kontrakcję ze strony księcia Konrada Mazowieckiego, władającego wówczas tymi ziemiami.

W roku 1233 Zakon Krzyżacki uposażony ziemią chełmińską zajął również ziemię dobrzyńską. Od 1235 roku znajdowała się ona pod panowaniem dzielnicowych książąt mazowieckich, od połowy tegoż stulecia weszła w skład Księstwa Kujawskiego, a od ok. 1290 roku w skład wyodrębniającego się wówczas Księstwa Dobrzyńskiego. W tymże okresie, między 1236 a ok. 1300 rokiem, zniesiona została kasztelanía rypińska, a obszar dzisiejszej gminy włączono do kasztelanii dobrzyńskiej. Książę Leszek Ziemomysłowic 15 listopada 1303 roku w akcie zastawu obiecał oddać Krzyżakom ziemię michałowską i wieś Osiek (zajętą przez księcia Siemowita). W 1306 roku książę Siemowit nadał Krzyżakom ziemię w Księżym i pod Golubiem w zamian za zatrzymanie Osieka, który pozostał odtąd w granicach ziemi dobrzyńskiej. W 1329 roku wieś i całą ziemię zajęli Krzyżacy i władali nimi do 1343 roku.

Po wymarciu książąt dobrzyńskich, w 1352 roku ziemia dobrzyńska została połączona z Koroną, a w 1379 roku oddana w lenno księciu Władysławowi Opolczykowi, który to w roku 1392 odstąpił ją w zastaw Zakonowi Krzyżackiemu. Wykupiona została przez Polskę w 1404 roku. W sierpniu 1409 roku wojska zakonne zajęły ponownie ziemię dobrzyńską i panowały na niej do roku 1410. Po pokoju toruńskim w 1411 roku ziemia dobrzyńska ostatecznie wróciła do Korony. Od tego czasu, aż po okres rozbiorów ziemia dobrzyńska wchodziła w skład województwa inowrocławskiego.

W 1414 roku armia polsko-litewska najechała na Mazowszu na państwo krzyżackie. W odwecie zakon spalił Osiek i sąsiednie wsie. Kolejne napady na ziemię dobrzyńską miały miejsce w czasie wojny 13-letniej (w lata 1454-1466). Drugi pokój toruński zlikwidował graniczne położenie Osieka. W 1625 roku przez ziemię dobrzyńską przeszła zaraza. Kolejne spustoszenie tych terenów przyniosły walki polsko-szwedzkie w latach 1626-1629. Na przełomie 1628 i 1629 roku dotknęły one północnego skraju ziemi dobrzyńskiej, niszcząc kościoły parafialne m.in. w Strzygach. Olbrzymie spustoszenie przyniósł „potop szwedzki” (w latach 1655-1660), ziemia dobrzyńska stała się terenem przemarszu wojsk szwedzkich i polskich. Splądrowano i spalono wiele wsi i miast. W Osieku pozostała pusta plebania i role kościelne, zniszczone zostały natomiast zabudowania gospodarcze. Według wykazu z 1673 roku opuszczone zostały wsie Warpalice i Wrzeszewo. W innych wsiach opuszczono tylko niektóre gospodarstwa.

W ostatniej ćwierci XVII w. sytuacja w Osieku i w sąsiedztwie stabilizowała się. Początek XVIII w. przyniósł, jednakże ponowne zniszczenia ziemi dobrzyńskiej – wojna północna. W niewielkich odstępach czasu przechodziły przez nią wojska walczących ze sobą stron. W 1703 roku wojska szwedzkie splądrowały m.in. Kretki Małe i Kretki Duże.

Okres powojenny przyniósł pewne ożywienie i stabilizację, powstały nowe osady i wsie. Sporo szkód doznała ponownie ziemia dobrzyńska w okresie konfederacji barskiej. Po upadku konfederacji na ziemi

dobrzyńskiej stanęły wojska pruskie (w latach 1773-1775). W roku 1793, w wyniku drugiego rozbioru teren dzisiejszej gminy Osiek znalazł się w zaborze pruskim. W okresie 1807-1815 ziemie te wchodziły w skład Księstwa Warszawskiego, a po kongresie wiedeńskim – Królestwa Polskiego.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości gmina Osiek wchodziła w skład powiatu rypińskiego i należała administracyjnie do województwa warszawskiego, a od roku 1938 do województwa pomorskiego. Natomiast po zakończeniu II Wojny Światowej tj. od roku 1945 do województwa bydgoskiego, po 1975 roku do województwa toruńskiego. Reforma administracyjna Polski z 1999 roku włączyła gminę Osiek do województwa kujawsko-pomorskiego.

Warto zaznaczyć, że z obecnym terenem Gminy, a szczególnie wsią Osiek mocno związane były losy rodziny Sierakowskich herbu Ogończyk. Jest to polska rodzina szlachecka mająca tytuł hrabiowski. Najstarsza wzmianka o przodku rodziny nazwiska Sierakowskich pochodzi z Bulli papieskiej Innocentego II z 1136 roku. Od połowy XVIII wieku Osiek Wielki obejmujący wieś, kolonię, folwark oraz dobra nad rzeką Rypienicą stał się własnością rodziny Sierakowskich i został w ich rękach do wybuchu II Wojny Światowej.

3.3. SPOŁECZEŃSTWO

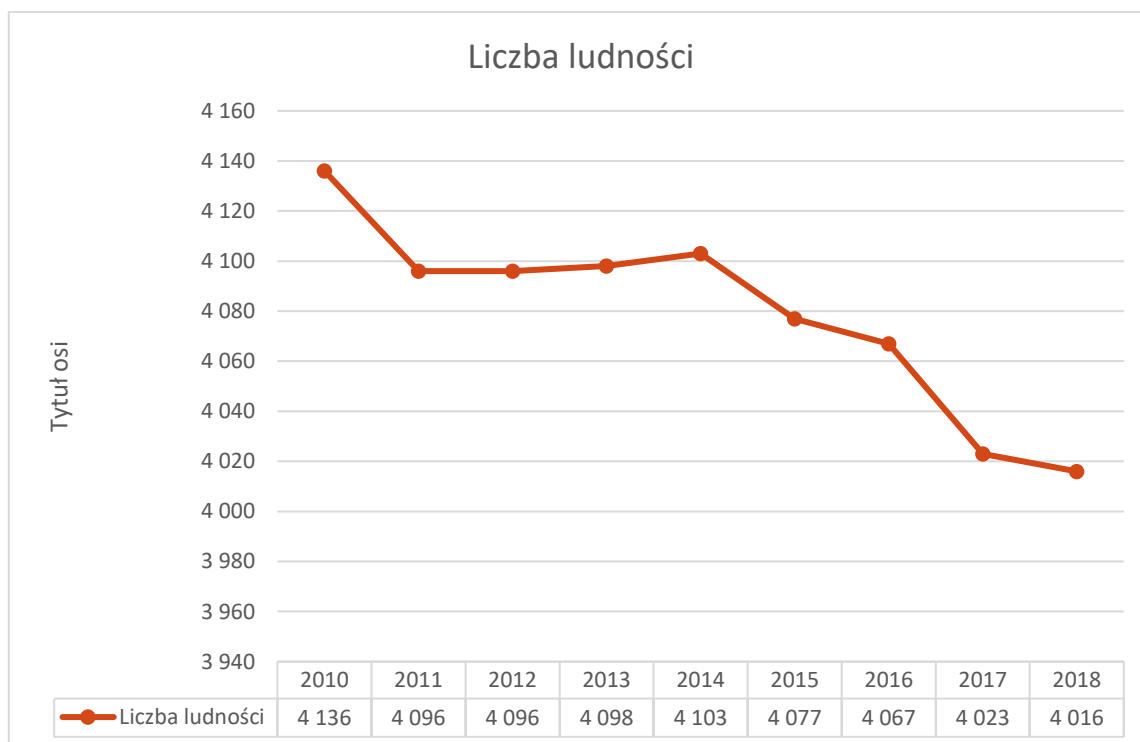
3.3.1. DEMOGRAFIA

Demografia jest bardzo istotnym czynnikiem umożliwiającym zbadanie gminy pod kątem prawidłowości zjawisk ludnościowych w konkretnych warunkach społecznych i gospodarczych danego terytorium. Przeprowadzona w oparciu o dane statystyczne analiza struktury mieszkańców, ich rozmieszczenia, migracji oraz salda urodzeń i zgonów, prowadzi do zdiagnozowania podstawowych problemów występujących na danym obszarze.

3.3.1.1. LICZBA LUDNOŚCI

Według danych Urzędu Stanu Cywilnego w Osieku na dzień 31.12.2018 r. Gminę zamieszkiwało 4016 osób (zameldowanych na pobyt stały), wśród których 49,9 % stanowiły kobiety, a 50,1 % mężczyźni. Największymi pod względem liczby ludności sołectwami są Osiek (972 osoby) i Strzygi (484 osoby). W latach 2010 – 2018 liczba ludności na terenie gminy Osiek zmalała o ok 2,9 % (120 osób). W analizowanym przedziale czasu jedynie w roku 2014 odnotowano nieznaczny wzrost liczby ludności. Wpływ na systematycznie zmniejszającą się liczbę mieszkańców może mieć ujemny przyrost naturalny oraz niekorzystne saldo migracji.

Wykres 1. Liczba ludności na terenie gminy Osiek w latach 2010 -2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL), USC w Osieku

Gęstość zaludnienia w 2018 roku wynosiła 54 os./km² i była duża niższa od wartości dla powiatu brodnickiego (76 os./km²) oraz województwa kujawsko – pomorskiego (116 os./km²). W porównaniu do

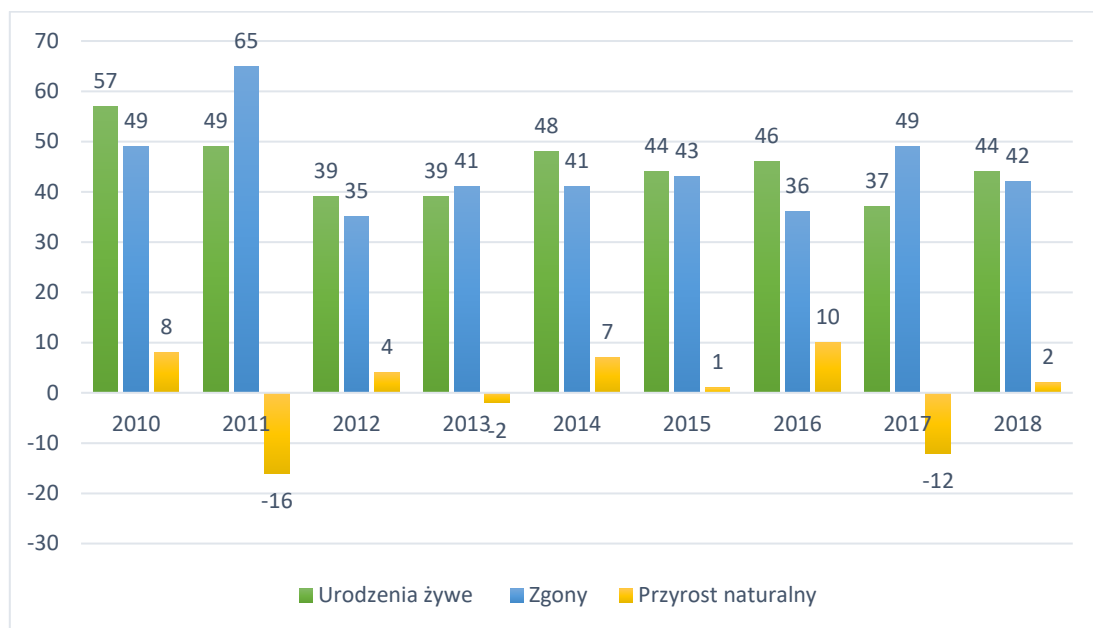

roku 2002 nastąpił nieznaczny spadek gęstości zaludnienia dla gminy Osiek, która wówczas wynosiła 55 os./km².

3.3.1.2. PRZYRÓST NATURALNY

Przyrost naturalny definiujemy jako różnicę pomiędzy liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów w określonym czasie i na określonym obszarze. Wartość dodatnia oznacza liczbę urodzeń przewyższającą liczbę zgonów, a ujemna - odwrotnie. Dynamikę przyrostu naturalnego w gminie Osiek w latach 2010–2018 charakteryzują okresy wzrostu i spadku. W badanym okresie najniższą wartość osiągnął w roku 2011 (-16) i 2017 (-12). Wpływ na to miała duża liczba zgonów, przy jednoczesnej niskiej ilości urodzeń. Z kolei najwyższe wartości przyrostu naturalnego odnotowano w roku 2010 (8) i 2016 (10).

Wykres 2. Przyrost naturalny w gminie Osiek w latach 2010 – 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

3.3.1.3. MIGRACJE

Migracje ludności to zjawisko występujące powszechnie. Zmiana miejsca pobytu może być podyktowana m.in. poszukiwaniem pracy albo lepszych warunków mieszkaniowych, zmianą stanu cywilnego czy podjęciem nauki poza miejscem zamieszkania. Wskaźniki salda migracji ludności są bardzo istotne, ponieważ obok rozrodczości i umieralności, stanowią ważne uzupełnienie wiedzy na temat wpływu demografii na nadchodzące zmiany w społeczeństwie.

W roku 2017 odnotowano 32 zameldowania w ruchu wewnętrznym oraz 56 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Osiek -24. W tym samym roku nikt nie zameldował się z zagranicy. Natomiast zarejestrowano 5 wymeldowań za granicę, z tej przyczyny w analizowanym roku saldo migracji zagranicznych wynosi -5.

Saldo migracji ogółem miało wartość ujemną przez prawie cały analizowany okres. Wyjątkiem był jedynie rok 2010, w którym osiągnęło wartość 1. Szczególnie niekorzystne wartości salda migracji przyjmowało w trzech ostatnich latach, które zostały poddane analizie (2015 r. -21, 2016 r. -35, 2017 r. -29)

Tabela 5. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2010 – 2017

Kategoria:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
zameldowania w ruchu wewnętrznym	47	33	48	32	35	26	31	32
zameldowania z zagranicy	0	0	1	0	0	0	0	0
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	46	57	49	50	38	47	64	56
wymeldowania za granicę	0	0	5	2	0	0	2	5
saldo migracji wewnętrznych	1	-24	-1	-18	-3	-21	-33	-24
saldo migracji zagranicznych	0	0	-4	-2	0	0	-2	-5
zameldowania ogółem	47	33	49	32	35	26	31	32
wymeldowania ogółem	46	57	54	52	38	47	66	61
saldo migracji ogółem	1	-24	-5	-20	-3	-21	-35	-29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

3.3.1.4. EKONOMICZNE GRUPY WIEKOWE

Zarówno w gminie Osiek jak i w większości gmin w Polsce zauważalny jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Szczegółowe dane statystyczne obrazujące tę tendencję zawiera tabela nr 6. W porównaniu do roku bazowego (2012 r.) w 2017 r. przybyło o 6,5% osób w wieku poprodukcyjnym. Natomiast przypadku osób do 17 roku życia w analogicznym przedziale czasowym odnotowano spadek ich liczebności o 7,2 %.

Tabela 6. Struktura mieszkańców gminy Osiek w latach 2012-2017 z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe¹

Ekonomiczne grupy wieku	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	885	865	857	835	830	821
Liczba osób w wieku produkcyjnym	2 551	2 557	2 575	2 568	2 548	2 499
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	660	676	671	674	689	703

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

¹Wiek przedprodukcyjny – w tej kategorii wieku ekonomicznego znajdują się osoby, które ukończyły 17 rok życia i mniej; Kobiety w wieku produkcyjnym należą do przedziału wiekowego 18-59 lat, mężczyźni natomiast 18-64 lat; Wiek poprodukcyjny – tę grupę wieku ekonomicznego stanowią kobiety, które ukończyły 60 rok życia i więcej oraz mężczyźni, którzy ukończyli sześćdziesiąty piąty rok życia i więcej.

Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w społeczeństwie wynika z kilku bardzo pozytywnych zjawisk: wydłużania się długości życia osób starszych, poprawy jakości życia oraz postępu cywilizacyjnego (szczególnie w medycynie). Sam wzrost liczby osób starszych w populacji nie jest negatywnym zjawiskiem społecznym. Niekorzystne jest tylko zwiększenie udziału tej grupy wiekowej w strukturze ludności, który jest wypadkową spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz zwiększającego się obciążenia demograficznego. Ta tendencja jest doskonale widoczna na poniższym wykresie, w którym przeanalizowano udział poszczególnych grup ekonomicznych w ludności ogółem w roku 2010, 2015 i 2018. W ciągu ośmiu ostatnich lat udział osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 2,58 %, a jednocześnie udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 1,28 %.

Wykres 3. Udział ekonomicznych grup wiekowych w gminie Osiek (%)

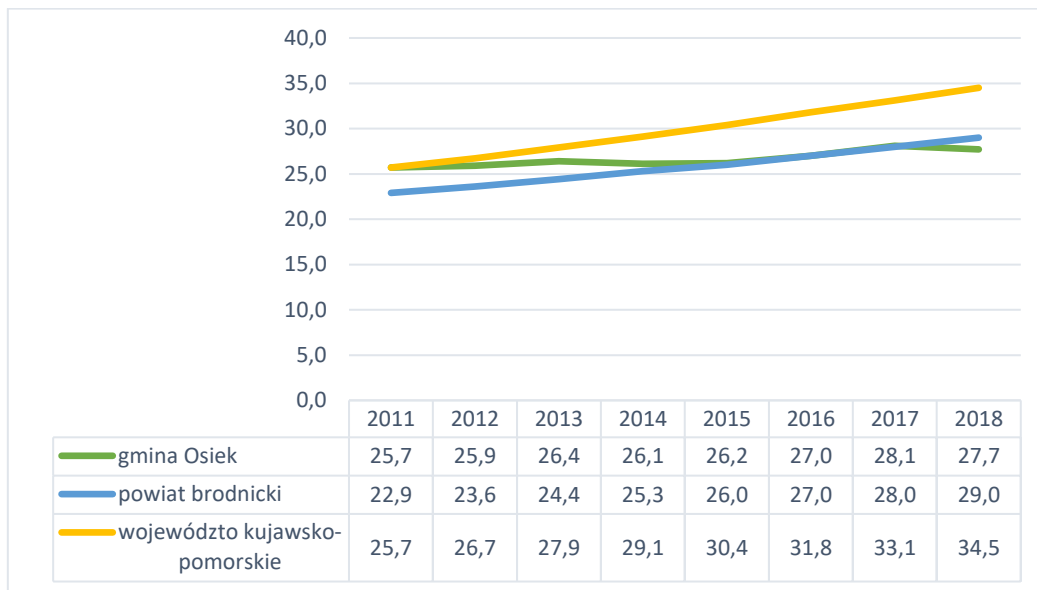

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Trwający proces starzenia się ludności odzwierciedla się przede wszystkim we wskaźnikach prezentujących współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym, który opisuje, ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2018 roku wyniósł on 27,7, co daje wynik wyższy o 2 niż w 2011 roku. Jest jednak niższy niż w regionie, ponieważ według danych GUS na dzień 31.12.2018 r. w powiecie brodnickim współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym wyniósł 29, a na terenie województwa kujawsko – pomorskiego 34,5.

Wykres 4. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w regionie

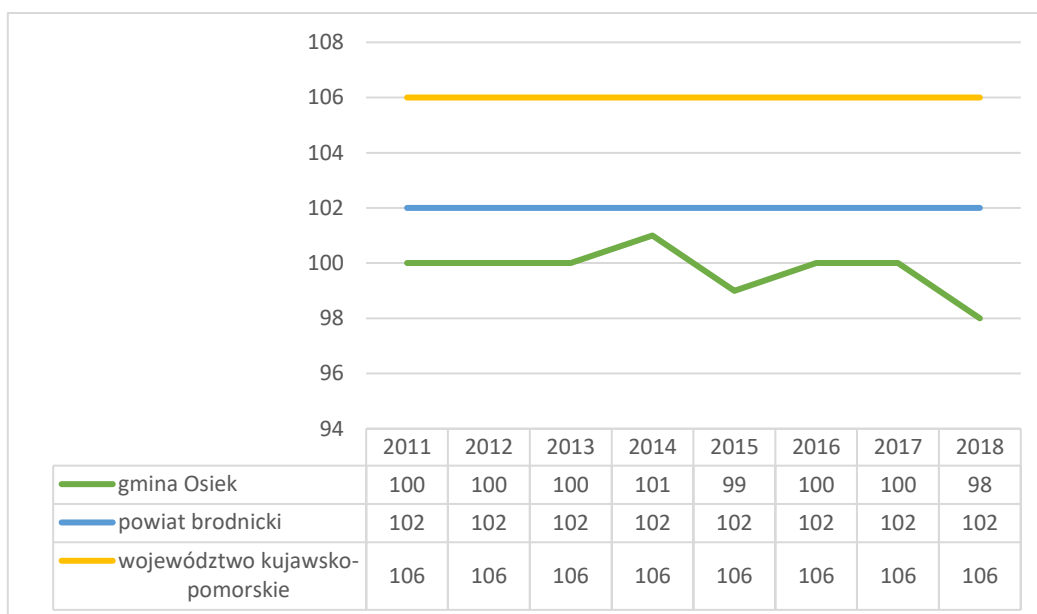

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

3.3.1.5. WSPÓŁCZYNNIK FEMINIZACJI

Współczynnik feminizacji określa, ile kobiet na danym terenie przypada na 100 mężczyzn. W przeciwieństwie do tendencji występującej w powiecie brodnickim oraz województwie kujawsko-pomorskim w gminie Osiek na koniec 2018 roku było więcej mężczyzn niż kobiet. W powiecie brodnickim na 100 mężczyzn przypadały 102 kobiety, w województwie kujawsko -pomorskiego było ich już 106, a gminie Osiek tylko 98.

Wykres 5. Współczynnik feminizacji w regionie w latach 2011 – 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

3.3.1.6. PROGNOZY LUDNOŚCI

Zgodnie z udostępnioną przez GUS w 2016 roku prognozą ludności dla gmin na lata 2017 – 2030 liczba osób zamieszkująca teren gminy Osiek w kolejnych latach będzie się systematycznie zmniejszała. Powodem malejącej liczby ludności będzie przede wszystkim niekorzystne saldo migracji. Według szacunków w roku 2030 liczba mieszkańców spadnie do 4 000. Niestety dane statystyczne dla Gminy z lat 2017 – 2019 obrazujące tempo spadku liczby ludności sugerują, że pułap ten zostanie osiągnięty znacznie wcześniej niż wskazuje na to opracowana prognoza.

W prognozie potwierdzają się niekorzystne zmiany zachodzące w strukturze ludności Gminy pod względem udziału w ogólnej mieszkańców poszczególnych ekonomicznych grup wiekowych. Powszechnie występujący trend „starzenia się społeczeństwa”, wpłynie także na strukturę demograficzną gminy Osiek.

W okresie analizowanej dekady prognozowany jest dalszy spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym o 2,38 % i produkcyjnym o 6,69 % przy jednoczesnym, wynoszącym ponad 20 %, wzroście liczebności osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 7. Prognoza liczby ludności dla gminy Osiek

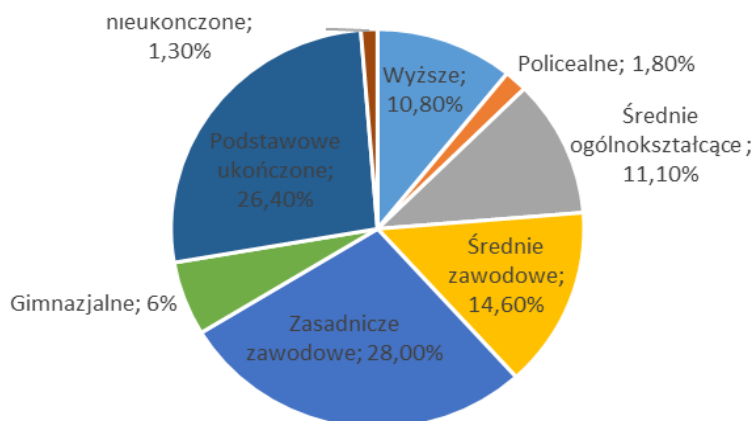
Wiek	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Zmiana -/+
Ogółem	4 043	4 039	4 034	4 030	4 027	4 022	4 017	4 013	4 011	4 006	4 000	-1,06 %
przedprodukcyjny	798	795	809	808	805	795	780	778	787	777	779	-2,38 %
produkcyjny	2 527	2 513	2 493	2 480	2 462	2 449	2 445	2 428	2 402	2 377	2 358	-6,69 %
poprodukcyjny	718	731	732	742	760	778	792	807	822	852	863	20,19 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

3.3.2. EDUKACJA

3.3.2.1. WYKSZTAŁCENIE²

Wykres 6. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu brodnickiego

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego, który został przeprowadzony w 2011 roku, wśród mieszkańców powiatu brodnickiego w przedziale wiekowym 13 lat i więcej największy udział stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (28%). Wykształcenie wyższe posiada 10,8% ludności, 1,8% policealne, 11,1% średnie ogólnokształcące, a 14,6% średnie zawodowe. Z kolei wykształceniem

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

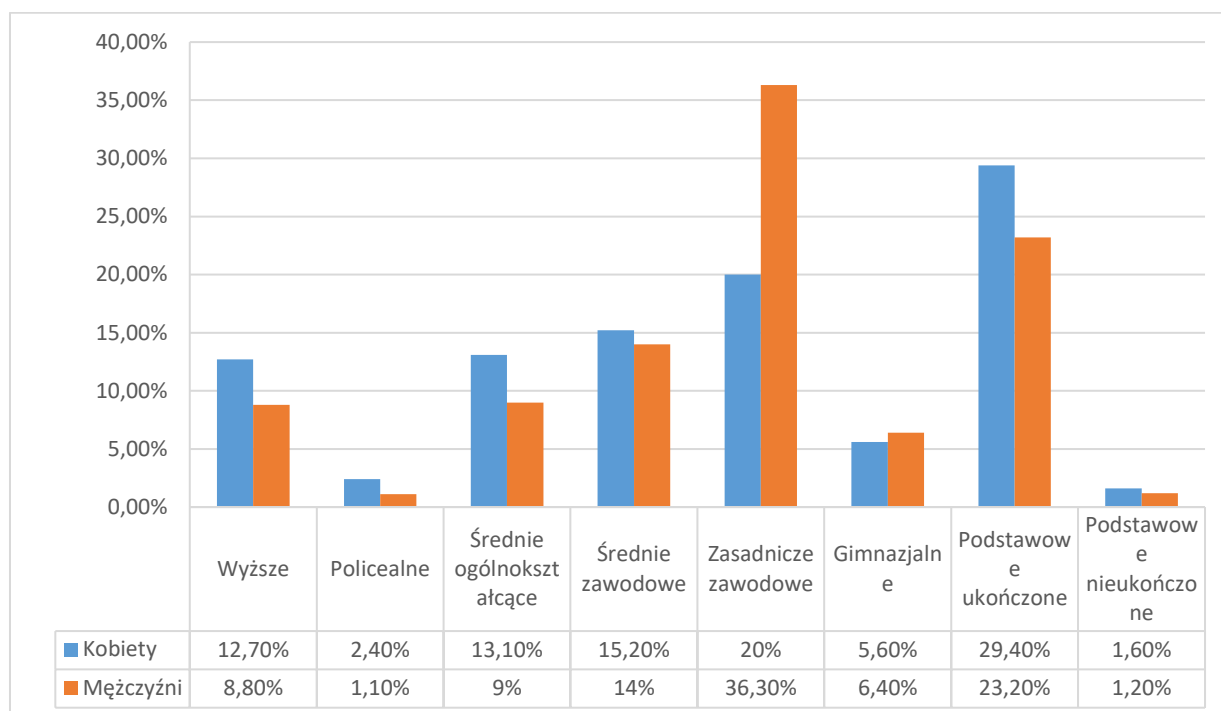
² Informacje dotyczące wykształcenia są podawane dla powiatu brodnickiego z uwagi na brak danych na poziomie poszczególnych gmin.

gimnazjalnym legitymowało się 6 % mieszkańców powiatu brodnickiego, natomiast 26,4% podstawowym ukończonym, a 1,3% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Wśród kobiet mieszkających na terenie powiatu brodnickiego największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (29,4%) oraz zasadnicze zawodowe (20,0%). Mężczyźni najczęściej posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe (36,3%) oraz podstawowe ukończone (23,2%). Przewaga kobiet jest widoczna na kolejnych etapach kształcenia obejmujących szkołę średnią oraz studia. Co trzecia kobieta posiadała wykształcenie średnie, wśród mężczyzn tylko co czwarty. Wykształceniem wyższym legitymowało się 12,70 % kobiet i 8,80 % mężczyzn.

Wykres 7. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu brodnickiego ze względu na płeć

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

3.3.2.2. WYNIKI EGZAMINÓW ZEWNĘTRZNYCH

Pod względem jakości edukacji i osiągniętych wyników Gmina pozytywnie wyróżnia się w regionie. O czym świadczą osiągnięte rezultaty na sprawdzianie szóstoklasisty w 2016 roku³ oraz egzaminie gimnazjalnym w 2018 roku. Szczegółowe dane zostały zaprezentowane poniżej w tabelach nr 8 i 9. Zarówno z przedmiotów humanistycznych jak i matematyczno – przyrodniczych uczniowie z terenu gminy Osiek uzyskali wyniki wyższe lub równe średniej dla powiatu brodnickiego oraz województwa kujawsko – pomorskiego. Jedynie z języka angielskiego w szkołach podstawowych jak i w gimnazjum odnotowano wyniki poniżej poziomu powiatu oraz województwa.

³ Z uwagi na likwidację gimnazjów i przywrócenie ośmioklasowej szkoły podstawowej ostatni egzamin szóstoklasisty odbył się w 2016 roku.

Tabela 8. Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w roku 2016.

Jednostka	I część			II część
	j. polski	matematyka	razem	j. angielski
województwo kujawsko - pomorskie	69	51	60	68
powiat brodnicki	69	53	61	65
gmina Osiek	69	55	62	63

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

Tabela 9. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2018.

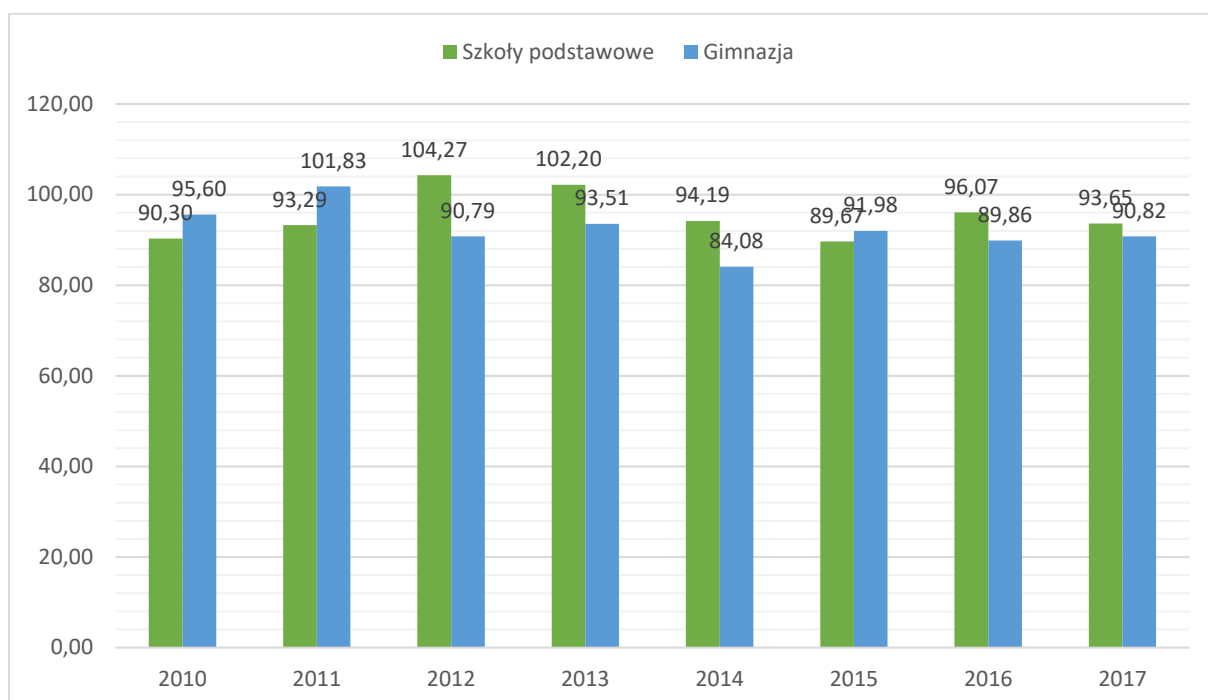
Jednostka	j. polski	historia i wiedza o społeczeństwie	matematyka	przyroda	j. angielski (podstawowy)
województwo kujawsko - pomorskie	66	56	49	53	65
powiat brodnicki	62	54	49	52	60
gmina Osiek	66	58	53	53	56

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

W ramach diagnozy stanu szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego dokonano analizy wartości współczynnika skolaryzacji brutto w latach 2010-2017 dla gminy Osiek. Współczynnik skolaryzacji brutto jest to wyrażony procentowo stosunek liczby wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia. W latach 2012 - 2013 analizowany współczynnik dla szkół podstawowych i 2011 dla gimnazjum osiągał poziom powyżej 100%, co oznacza, że w szkołach na terenie Gminy, uczyły się osoby spoza jej obszaru. Jednak przez większość z analizowanych lat odnotowuje się wyjątkowo niskie wartości współczynnika, który w 2014 i 2016 r. dla szkół podstawowych oraz w 2015 dla gimnazjum osiągnął wartość nawet poniżej 90 %. Oznacza to, że dzieci i młodzież w wieku szkolnym uczęszczają do szkół poza granicami Gminy. Szczegółowe dane dla poszczególnych lat oraz typów szkół zostały zaprezentowane na poniższym wykresie.

Wykres 8. Współczynnik skolaryzacji brutto szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

3.3.2.3. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

W skali kraju województwo kujawsko-pomorskie znajduje się wśród dwóch jednostek podziału administracyjnego charakteryzujących się najniższym wskaźnikiem objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym. Wskaźnik objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w 2017 r. określono na poziomie 76%, przy średniej dla Polski wynoszącej 84,7%. Jedynie w województwie warmińsko-mazurskim odnotowano szerszą skalę problemu (74,6%). Natomiast najkorzystniejsza wartość tego wskaźnika ukształtowała się w województwie mazowieckim (91,6%). Na terenach wiejskich wskaźnik ten przybiera zdecydowanie niższe wartości, bo 54,7% dla województwa kujawsko-pomorskiego. Dla porównania średnia dla całego kraju w 2017 roku wyniosła 64,5%.

Tabela 10. Dane dot. wychowania przedszkolnego na terenie gminy Osiek w latach 2010 – 2017.

Dane	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
dzieci w wieku przedszkolnym	152	167	157	139	130	128	131	125
dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	49	65	68	69	51	61	44	49
odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	32,2	38,9	43,3	49,6	39,2	47,7	33,6	39,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Na terenie gminy Osiek stopień upowszechnienia edukacji przedszkolnej wyrażony poprzez odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym kształtuje się dużo poniżej średniej dla kraju oraz województwa kujawsko – pomorskiego. W roku 2017 jedynie 39,2% dzieci w wieku 3 – 5 lat było objętych wychowaniem przedszkolnym. Przy szkołach podstawowych w Osieku i Strzygach funkcjonują oddziały przedszkolne, ale niestety ze względów lokalowych nie są w stanie zapewnić miejsc wszystkim dzieciom w wieku 3-5 lat z terenu Gminy.

W tabeli nr 10 przeanalizowano, ile dzieci w wieku 3 – 5 lat było objętych wychowaniem przedszkolnym na przestrzeni lat 2010 – 2017. Wartość wskaźnika pn. odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym najkorzystniejsze wartości tj. powyżej 40% przyjmowała w latach 2012 – 2013 (odpowiednio 43,3% i 49,6%) oraz w roku 2015 (47,7%).

3.3.3. POMOC SPOŁECZNA

Jednostką organizacyjną Gminy powołaną do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku.

Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej świadczy o sytuacji ekonomicznej mieszkańców Gminy. W badanym okresie o ponad 51% zmniejszyła się liczba gospodarstw korzystających z ww. pomocy. W roku bazowym korzystały z niej 223 rodziny, a w roku 2017 już tylko 109. Na przestrzeni lat 2010 – 2017 nie była to jednak stała tendencja, ponieważ w latach 2013 – 2014 zaobserwowano wzrost liczby wypłacanych świadczeń. Pomimo widocznego znacznego spadku ilości udzielanych świadczeń w poszczególnych latach, nadal prawie 9 % wszystkich gospodarstw domowych korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej.

Tabela 11. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba gospodarstw	223	195	175	186	192	142	130	109

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

W latach 2008 – 2017 zauważalny jest znaczny spadek liczby osób korzystających ze świadczeń rodzinnych. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku zmniejszył się z 62,3 % (2008 r.) do 40,3 % (2017 r.). Naturalną pochodną takiego stanu jest zmniejszenie liczby rodzin, które otrzymują zasiłki rodzinne na dzieci z 281 (2008 r.) do 167 (2017 r.). Przyczyną malejącej liczby osób, które otrzymują świadczenia rodzinne jest też spadek ilości urodzeń (więcej informacji na ten temat w podrozdziale 3.3.1.2. Przyrost naturalny).

Tabela 12. Dane dot. liczby osób korzystających ze świadczeń rodzinnych

Korzystający ze świadczeń:	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	281	234	236	245	221	189	177	160	160	167
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem (os.)	680	612	546	528	473	413	385	352	354	365

dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (os.)	615	553	493	475	417	368	343	320	324	336
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (%)	62,3	56,4	52,6	52,0	46,5	42,1	39,7	37,9	38,9	40,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Zgodnie ze zdiagnozowaną wcześniej tendencją w ostatnich latach zmniejszyła się również ogólna liczba beneficjentów pomocy społecznej. W roku 2017 liczba beneficjentów pomocy społecznej wynosiła 318 osób, a siedem lat wcześniej było ich aż 766. Szczegółowe dane dla poszczególnych lat zawiera tabela nr 13.

Tabela 13. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba osób	766	651	610	607	590	453	400	318

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

3.3.4. BEZROBOCIE

Jednym z ważniejszych mierników poziomu życia danej wspólnoty samorządowej oraz przyczyn ubożenia i wykluczenia społecznego mieszkańców jest bezrobocie. Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy (dane na dzień 31.12.18r.) spośród 2515 osób w wieku produkcyjnym 128 nie miało pracy. Z tego ponad 27 % stanowiły osoby bezrobotne pozostające bez pracy ponad 24 miesiące. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy Osiek wynosił 5,08 %. Wartości powyżej średniej dla gminy odnotowano w sołectwach Jeziorki (8,22 %), Tomaszewo (6,76 %), Warpalice (5,30 %), Strzygi (5,40 %), Kretki Duże (5,56 %), Szynkowizna (8,18%), Dębowo (15,09 %), Obórki (6,76 %) oraz Tadajewo (7,06 %). Najmniej bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym było w sołectwach Wrzeszewo (0,76 %) oraz Sumówko (2,70 %).

Tabela 14. Liczba bezrobotnych w poszczególnych sołectwach

Sołectwo	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych 12 m-cy i dłużej	Liczba bezrobotnych pow. 24 m-cy	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w danym sołectwie
Osiek	30	16	9	4,92%
Osiek Kolonia	2	1	0	3,51%
Jeziorki	6	2	2	8,22%
Łapinóż	6	2	0	4,17%
Wrzeszewo	1	1	1	0,76%
Tomaszewo	5	3	2	6,76%
Warpalice	7	4	2	5,30%
Strzygi	17	7	4	5,40%

Sumin	5	3	1	3,47%
Sumówko	2	1	0	2,70%
Kretki Małe	10	4	3	4,59%
Kretki Duże	5	4	2	5,56%
Szynkowizna	9	4	4	8,18%
Kujawa	4	3	1	3,05%
Dębowo	8	3	2	15,09%
Obórki	5	0	0	6,76%
Tadajewo	6	2	2	7,06%
Razem	128	60	35	5,09%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Brodniczy

Na przestrzeni lat 2010 -2018 liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Osiek zmniejszyła się o ponad 55%. W badanym okresie czasu widoczny jest nie tylko dynamiczny spadek liczby osób bezrobotnych (2010r. – 287 os., 2018 – 128 os.), ale również znaczne zmniejszenie ich udziału w ludności w wieku produkcyjnym (2010r. – 10%, 2018 – 5,09%). Szczegółowe zostały zaprezentowane w Tabeli nr 15 oraz na Wykresie nr 9, które znajdują się poniżej.

Niepokojący jest jednak systematyczny wzrost udziału kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. W roku 2010 wynosił on 60% i w ciągu ośmiu lat zwiększył się do 69%. Jednym z głównych powodów zmniejszających szanse na zatrudnienie kobiet jest stereotypowe podejście do podziału pracy i obowiązków rodzinnych, w którym występuje model rodziny pracujących mężczyzn i kobiet zajmujących się domem oraz wychowujących dzieci. Prowadzi to do sytuacji, w której pracodawcy bardzo często decydują się na zatrudnienie bardziej dyspozycyjnych mężczyzn, nawet o niższych kwalifikacjach. Z drugiej strony jednym z czynników wpływających na wzrost bierności zawodowej kobiet może być świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”. Wzrost dochodów spoza pracy, zmniejsza finansową atrakcyjność zatrudnienia, które często wiąże się z długimi dojazdami oraz pracą w systemie zmianowym.

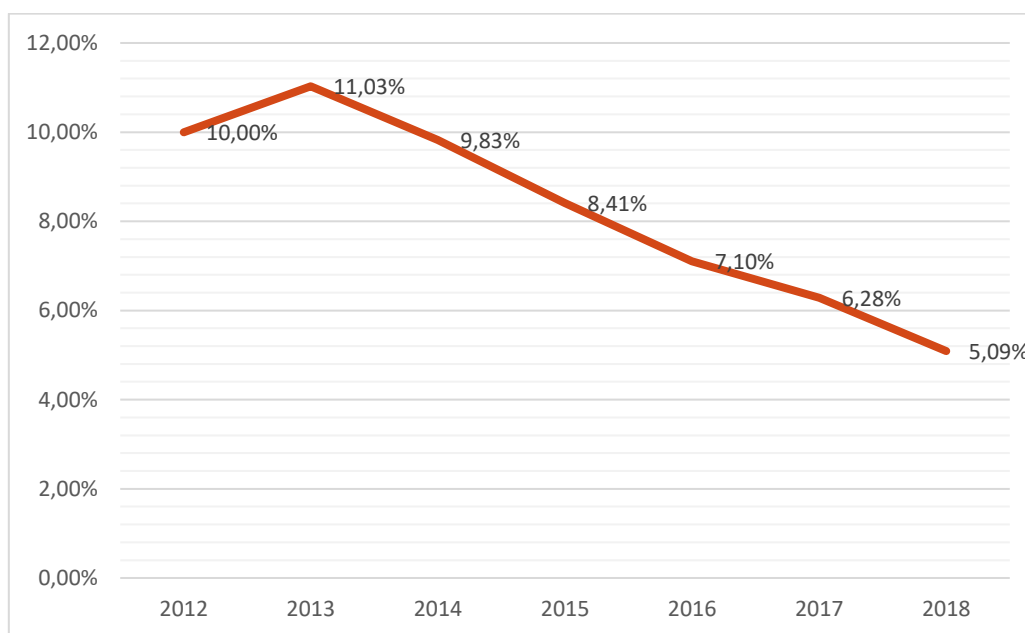
Tabela 15. Liczba bezrobotnych wg płci w gminie Osiek w latach 2012 – 2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
kobiety	171	155	158	186	156	141	123	102	88
udział %	60%	64%	62%	66%	62%	65%	68%	65%	69%
mężczyźni	116	87	97	96	97	75	58	55	40
udział %	40%	36%	38%	34%	38%	35%	32%	35%	31%
razem	287	242	255	282	253	216	181	157	128

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 9. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy Osiek w latach 2012-2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL), USC w Osieku

PODSUMOWANIE:

- Na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest spadek liczby ludności na terenie gminy Osiek, będący przede wszystkim pochodną niekorzystnego salda migracji.
- W gminie Osiek jak i w większości gmin w Polsce zauważalny jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa, czego następstwem jest zwiększające się obciążenie demograficzne społeczeństwa. Szczególnie jest ono widoczne w danych dot. ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym.
- W opracowanych prognozach ludności przewidywany jest w kolejnych latach dalszy spadek liczby mieszkańców Gminy.
- Placówki oświatowe na terenie Gminy mogą pochwalić się wysokim poziomem kształcenia, o czym świadczą wyniki osiągnięte na egzaminach zewnętrznych.
- Przez większość z analizowanych lat 2010 – 2017 odnotowuje się wyjątkowo niskie wartości współczynnika skolaryzacji brutto, który w 2014 i 2016 r. dla szkół podstawowych oraz w 2015 dla gimnazjum osiągnął wartość nawet poniżej 90 %.
- Jednostką organizacyjną Gminy powołaną do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku.
- Pomimo widocznego znacznego spadku ilości udzielanych świadczeń w latach 2010-2017, nadal prawie 9 % wszystkich gospodarstw domowych korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej.
- Na terenie gminy Osiek stopień upowszechnienia edukacji przedszkolnej wyrażony poprzez odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym kształtuje się dużo poniżej średniej dla kraju oraz województwa kujawsko – pomorskiego.

- Na przestrzeni lat 2010 -2018 liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Osiek zmniejszyła się o ponad 55%. Niepokojący jest jednak systematyczny wzrost udziału kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.
- Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy (dane na dzień 31.12.18r.) spośród 2515 osób w wieku produkcyjnym 128 nie miało pracy.

3.4. PRZYRODA I ŚRODOWISKO NATURALNE

3.4.1. RZEŻBA TERENU

Budowa geologiczna obszaru gminy Osiek jest mało urozmaicona. Przeważa rzeźba terenu charakterystyczna dla Wysoczyzny Dobrzyńskiej, która została ukształtowana w okresie wycofywania się lądolodu zlodowacenia bałtyckiego. Przeważa płaska i falista wysoczyzna morenowa zbudowana z gliny zwałowej i piasków gliniastych. Wysoczyznę morenową urozmaicają nielicznie występujące wypukłe formy rzeźby terenu, których najwięcej jest w rejonie wsi Kretki małe (do 148,9 m. n.p.m.). Najbardziej wyróżniającą się krajobrazie Gminy wklęsłą formą rzeźby jest dolina Rypienicy.

W gminie Osiek zlokalizowane są dwa złoża kopalin:

- Złoże „Obórki I” o powierzchni około 1,99 ha i zasobach geologicznych piasku i żwiru wynoszących 456, 3 tys. Mg. Jest to złożo częściowo eksploatowane.
- Złoże „Rumunki-Łapinóż”, na którym wstępnie udokumentowano złoża kruszywa o zasobach bilansowych około 860 tys. Złoże nie jest eksploatowane z uwagi na występujący na powierzchni rozległy kompleks leśny, będący własnością państwową.

3.4.2. KLIMAT

Gmina Osiek jest położona na obszarze, który należy do klimatu typu przejściowego między klimatem morskim, a kontynentalnym. Jest on charakterystyczny dla całego Niżu Polskiego. Średnia roczna temperatura na obszarze Gminy wynosi 6,9°C; najcieplejszym miesiącem jest lipiec i jego średnia temperatura kształtuje się na poziomie 17,3 °C, natomiast w najzimniejszym miesiącu – styczniu średnia temperatura wynosi -3,8°C. Obszar ten charakteryzuje się zimą trwającą 91 dni i latem, które trwa 90 dni. Liczba dni pogodnych wynosi ok 50, a pochmurnych 130. Do najczęściej występujących wiatrów należą zachodnie, a do najrzadszych z południa i północy.

Opady w gminie wynoszą średnio ok. 600 mm/rok. Wielkość opadów atmosferycznych ma wpływ na zasoby wód powierzchniowych oraz stosunki wodne w glebie, a także na stan powietrza atmosferycznego m.in. poprzez wymywanie zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z atmosfery.

3.4.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Osiek w większości znajduje się w zlewni Drwęcy, a ściśle w zlewni jej lewobocznego dopływu – Rypienicy. Tylko niewielka wschodnia część obszaru gminy znajduje się w zlewni innego dopływu Drwęcy – Brynicy. Sieć hydrograficzna gminy jest urozmaicona. Jednak przeważają niewielkie ciek i rowy melioracyjne. Osią hydrograficzną gminy jest Rypienica, która płynie przez teren gminy z południa na północ. Jest największym dopływem Drwęcy z terenu Pojezierza Dobrzyńskiego. Całkowita długość rzeki wynosi 34,4 km. Z północnej części gminy wody zbiera rzeka Pissa uchodząca do Rypienicy. Jest niewielkim ciekim i nie wykształciła wyraźnej doliny. W okolicach wsi Jeziorki płynie w głębokim malowniczym wąwozie. Jakość wód ciekim nie była dotychczas badana.

Na terenie gminy Osiek znajdują się tylko cztery jeziora o powierzchni ponad 1 ha. Największe z nich to Jezioro Warpalskie (Warpalickie) o powierzchni 7,1 ha. Jest to niewielki akwen genezy rynnowej o długości 440 m i szerokości 240 m. Maksymalna jego głębokość wynosi 5,3 m, a średnia 2,8 m.

Fotografia 1. Jezioro Warpalskie w Warpalicach

Źródło: Archiwum Urzędu Gminy w Osieku

Ponadto zachodni fragment obszaru gminy graniczy na długości około 2 km z brzegami Jeziora Kiełpińskiego. Jest to trudno dostępne wąskie, długie i głębokie jezioro ze względu, iż płynie w głębokiej rynnie polodowcowej. Ogranicza to dostępność jego brzegów, w tym wykorzystanie na potrzeby turystyki i rekreacji.

Powstałe po ustąpieniu lądolodu skandynawskiego liczne niewielkie akweny w wyniku procesów eutrofizacji uległy zanikowi, a ich pozostałościami są mokradła i podmokłości w obniżeniach terenowych np. w rejonie miejscowości: Kretki Duże, Kretki Małe, Sumin i Sumówko.

W dnie doliny Rypienicy, na północny-zachód od Osieka znajduje się kompleks stawów rybnych o powierzchni około 20 ha.

Wody gruntowe na terenie gminy występują w dwóch poziomach. Poziom holoceński zalega najpłycej i jest uzależniony głównie od opadów atmosferycznych. Ze względu na niską jakość wody i duże wahania nie ma większego znaczenia użytkowego. Wody plejstoceny związane są z osadami piaszczysto-żwirowymi serii międzymorenowej. Zalegają na głębokości od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów. Jakość tych wód jest zdecydowanie lepsza, gdyż warstwy glin morenowych tworzą warstwę izolacyjną przed migracją zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Natomiast w obrębie den dolin i rynien polodowcowych ze względu na brak nieprzepuszczalnej warstwy izolacyjnej pierwszy poziom plejstoceny nie jest chroniony przed migracją zanieczyszczeń. Wody tego poziomu eksploatowane są na potrzeby ujęć wody w Osieku i Suminie, które po niezbędnym uzdatnieniu zaopatrują mieszkańców Gminy.

Znaczne powierzchnie Gminy zajmują mokradła. Największe powierzchnie występują w dolinie Rypienicy. Większość z nich jest zmeliorowana, jednak nie osuszona. Liczne są też mokradła na obszarze wysoczyzny morenowej. Największe kompleksy występują w okolicach wsi: Osiek, Jeziorki, Warpalice, Wrzeszewo, Tadajewo i Strzygi. Obszary podmokłe, najczęściej zadrzewione i zakrzewione tworzą bardzo ważne dla funkcjonowania przyrody - najwyższej kategorii „użytki ekologiczne”. W północno-zachodniej części Gminy na terenie miejscowości Łapinóż znajdują się trzy użytki ekologiczne ustanowione na mocy Rozporządzenia Nr 22/96 Wojewody Toruńskiego z 28.06.1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne. Są to bagna porośnięte roślinnością szuwarową i zaroślową o łącznej powierzchni 1,57 ha zlokalizowane na działkach nr 241/1LP i 243LP.

Obszar gminy Osiek znajduje się poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP).

3.4.4. ŚWIAT ZWIERZĘCY I ROŚLINNY

Całe terytorium gminy Osiek znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”. Obszar ten znajduje się w północno-wschodniej części kraju i obejmuje teren pięciu województw. Został wyznaczony w celu ochrony, najwyższych w skali kraju, walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Rozwój gospodarczy w granicach obszaru musi uwzględniać konieczność szybkiego i efektywnego wprowadzania zasad zrównoważonego rozwoju, w szczególności: racjonalne gospodarowanie wodą, retencjonowanie wód, likwidacja źródeł emisji ścieków nieoczyszczonych, rozwój rolnictwa ekologicznego, rozwój turystyki kwalifikowanej, zwiększanie lesistości.

Obszary chronione na terenie gminy Osiek zajmują niewielką powierzchnię i obejmują tylko dolinę Rypienicy – ciąg ekologiczny o znaczeniu regionalnym. Przez fragment północnej części gminy Osiek prowadzi jedna z odnóg Północnego Korytarza Ekologicznego, pn. Dolina Drwęcy-Dolina Dolnej Wisły Zachodni, jednego z korytarzy ekologicznych wyznaczonych dla migracji dużych ssaków (wilka, rysia, jelenia i łosia). Korytarz ten łączy Pojezierze Iławskie z doliną Wisły i Borami Tucholskimi. Korytarze ekologiczne nie są formami ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, jednak planowane zainwestowanie uwzględnia zachowanie ich funkcjonowania.

Środowisko przyrodnicze terenu gminy Osiek charakteryzuje się zmienną bioróżnorodnością. Świat roślin i zwierząt jest uwarunkowany różnymi typami środowisk. Jest typowy zarówno dla obszarów wysoczyzny morenowej użytkowanej rolniczo, jak i dla obszarów podmokłych, zalesionych i nieużytków. Największa różnorodność flory i fauny występuje w dolinie Rypienicy i na terenach podmokłych, co uwidacznia się m.in. obecnością wielu roślin rzadkich i chronionych. W dolinie Rypienicy najcenniejszym elementem szaty roślinnej są zbiorowiska roślinności łąkowej i bagiennej.

Szate roślinną uzupełniają tereny pełniące funkcję użytków ekologicznych oraz drzewa przydrożne, śródpolne, przydomowe, cmentarne i parkowe, które są miejscem bytowania wielu gatunków zwierząt. Na wysoczyźnie oprócz drobnych ssaków licznie reprezentowana jest ornitofauna. Częstym ptakiem na terenach gminy jest bocian biały. Na polach uprawnych pospolicie występują: jaskółka, przepiórka, bażant, kuropatwa i wiele innych. Tereny leśne i obrzeża lasów to miejsca bytowania, żerowania i rozrodu ptaków drapieżnych.

Pod względem faunistycznym obszar gminy Osiek jest typowy dla terenów o przeważającym użytkowaniu rolniczym. Występuje tu typowa fauna dla terenów o sąsiadujących z polami uprawnymi

enklaw leśnych i zbiorników wodnych. Na terenie gminy spotyka się ssaki drapieżne takie jak: lisy, jenoty, borsuki, kuny domowe, tchórze i wydry. Licznie także występuje bóbr.

3.4.5. OBSZARY CHRONIONE

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 r. poz. 627) określa cele, zasady i formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu. Spośród ustanowionych różnych form ochrony przyrody na terenie gminy Osiek występują: rezerwat, obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomnik przyrody.

➤ Rezerwat przyrody Rzeka Drwęca

Rezerваты przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Rezerwat przyrody Rzeka Drwęca został utworzony na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 27 lipca 1961 r. w sprawie uznania za rezerwat (M.P. z 1961 r. Nr 71, poz. 302). Powstał w celu zachowania oraz ochrony środowiska wodnego i ryb, a w szczególności pstrąga, łososia, troci i certy. Obszar chroniony zajmuje powierzchnię 1116,87 ha i jest zlokalizowany na terenie województwa kujawsko – pomorskiego oraz warmińsko – mazurskiego. W województwie kujawsko - pomorskim ochronie podlega rzeka Drwęca oraz dolne odcinki jej odpływów:

- Rypienicy od jazu piętrzącego przy młynie w miejscowości Strzygi do ujścia jej do rzeki Drwęcy o długości 16,0 km;
- Ruźca od jazu piętrzącego przy młynie w miejscowości Zaręba do ujścia jej do rzeki Drwęcy o długości 1,7 km.

Całkowita powierzchnia rezerwatu na terenie gminy Osiek wynosi 23,3 ha. Jest nim objęty jest dolny bieg Rypienicy wraz z pięciometrowym pasem przybrzeżnym po obu jej stronach.

➤ Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Są to np. doliny rzeczne, kompleksy leśne, ciągi wzgórz, pola wydmore oraz torfowiska.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy utworzono na podstawie Rozporządzenia nr 21/1992 Wojewody Toruńskiego z dnia 10 grudnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu w województwie toruńskim oraz reorganizacji zarządzenia parkami krajobrazowymi i obszarami chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1992 r. Nr 27, poz. 178). Główną osią obszaru zajmującego w sumie 55552,20 ha jest dolina środkowej i dolnej Drwęcy zajmująca przestrzeń około 85 km, między granicą z województwem warmińsko-mazurskim na północ od Brodnicy, aż po ujście Drwęcy do Wisły w rejonie wsi Złotoria.

Obejmuje on niewiele ponad 20% obszaru gminy – 1710 ha. Na terenie gminy Osiek granice OChK przybiegają w następujący sposób: *Od wsi Obórki granica OChK biegnie wzdłuż zachodniego skraju drogi*

wojewódzkiej Rypin - Brodnica. Dalej biegnie drogami polnymi na wschód od drogi wojewódzkiej, w kierunku południowym i południowo-wschodnim obejmując część gruntów wsi Tadajewo i Strzygi. Dochodzi do drogi powiatowej numer 1838C (Strzygi - Rokitnica) i skręca na zachód. W Strzygach przekracza drogę Rypin - Brodnica i rzek Rypienicę, biegnie na krótkim fragmencie wzdłuż drogi powiatowej numer 2201C (Długie - Strzygi), po czym zmienia kierunek na północny i biegnie przez grunty wsi Tomaszewo i Wrzeszewo, dalej przecina drogę powiatowa numer 2202C (Radziki Duże - Osiek - Dzierzno) i biegnie dalej na północ do miejscowości Łapinóż. Stąd biegnie nadal w kierunku północnym docierając do linii kolejowej. Opiera się o fragment dawnej wąskotorowej linii kolejowej Brodnica - Ostrowite i biegnie nią w kierunku południowo - zachodnim, przecinając po drodze granice pomiędzy gminami Osiek i Wąpielsk⁴.

➤ Użytki ekologiczne

Zgodnie z zapisami Ustawy o ochronie przyrody użytki ekologiczne definiujemy jako zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

W północno-zachodniej części Gminy na terenie miejscowości Łapinóż znajdują się trzy użytki ekologiczne ustanowione na mocy Rozporządzenia Nr 22/96 Wojewody Toruńskiego z 28.06.1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. Nr 15, poz. 88). Są to bagna porośnięte roślinnością szuwarową i zaroślową o łącznej powierzchni 1,57 ha zlokalizowane na działkach nr 241/1LP i 243LP.

➤ Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Na terenie gminy Osiek jedynym pomnikiem przyrody jest Dąb czteropienny od wysokości 1,8 m (pierśnica: 161cm; wysokość: 21m), który został objęty ochroną na podstawie Zarządzenia Nr 46/80 Wojewody Toruńskiego z dnia 29 grudnia 1980 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Rady Narodowej w Toruniu. z 11.05.1981 r., nr 1, poz. 3). Dąb rośnie na terenie parku wiejskiego w Osieku.

Na poniższej mapie wskazano lokalizację różnych form przyrody w najbliższym sąsiedztwie gminy Osiek. Czerwoną gwiazdką jako punkt odniesienia zaznaczono siedzibę Urzędu Gminy w Osieku.

⁴ Opis pochodzi z formularza danych dla Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Drwęcy, który został udostępniony przez Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody – crfop.gdos.gov.pl.

Mapa 3. Lokalizacja różnych form ochrony przyrody w najbliższym sąsiedztwie gminy Osiek.

Na jej terenie położony jest fragment rezerwatu "Rzeka Drwęca" oraz obszar chronionego krajobrazu "Obszar doliny Drwęcy", a także kilka użytków ekologicznych oraz pomnik przyrody

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Poza wymienionymi w tym podrozdziale formami ochrony przyrody w najbliższym otoczeniu Gminy znajdują się inne tereny, które z uwagi na swoje walory, występujące formy przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobraz zostały objęte ochroną. W promieniu 20 kilometrów od siedziby Urzędu Gminy w Osieku zlokalizowano następujące, niewymienione wcześniej, obszarowe formy ochrony przyrody, o których mowa w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r., poz. 1614 ze zm.):

- Rezerwaty:
 - Rezerwat grądowy Cielęta – 10,86 km⁵;
 - Rezerwat Tomkowo – 11,98 km;
 - Rezerwat Bobrowisko – 15,38 km;
 - Rezerwat Bachotek – 17,51 km;
 - Rezerwat Bachotek – otulina – 16,63 km;
 - Rezerwat Szumny Zdrój im. Kazimierza Sulisławskiego – 17,79 km;
 - Rezerwat Mszar Płociczno – 18,68 km;
 - Rezerwat Retno – 19,39 km.
- Parki Krajobrazowe:
 - Brodnicki Park Krajobrazowy – 10,86 km;
 - Górznieńsko – Lidzbarski Park Krajobrazowy – 13,41 km.
- Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Międzyrzecze Skrwy i Wkry – 17,74;

⁵ Odległość jest liczona od siedziby Urzędu Gminy w Osieku.

- Obszar Chronionego Krajobrazu Źródła Skrwy – 19,09 km.
- Natura 2000 Specjalne Obszary Ochrony:
 - Dolina Drwęcy PLH280001 – 6,55 km;
 - Ostoja Lidzbarska PLH280012 – 13,48 km;
 - Ostoja Brodnicka PLH040036 – 13,61 km;
 - Mszar Płociczno PLH040035 – 18,69 km;
 - Bagienna Dolina Drwęcy PLB040002 – 10,16 km.

PODSUMOWANIE:

- Rzeźba terenu Gminy została ukształtowana w okresie wycofywania się lądolodu zlodowacenia bałtyckiego.
- Gmina Osiek jest położona na obszarze, który należy do klimatu typu przejściowego między klimatem morskim, a kontynentalnym.
- Na terenie gminy Osiek znajdują się tylko cztery jeziora o powierzchni ponad 1 ha. Największe z nich to Jezioro Warpalskie (Warpalickie) o powierzchni 7,1 ha.
- Całe terytorium gminy Osiek znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”.
- W gminie Osiek położony jest fragment rezerwatu "Rzeka Drwęca" oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy", a także kilka użytków ekologicznych oraz pomnik przyrody.

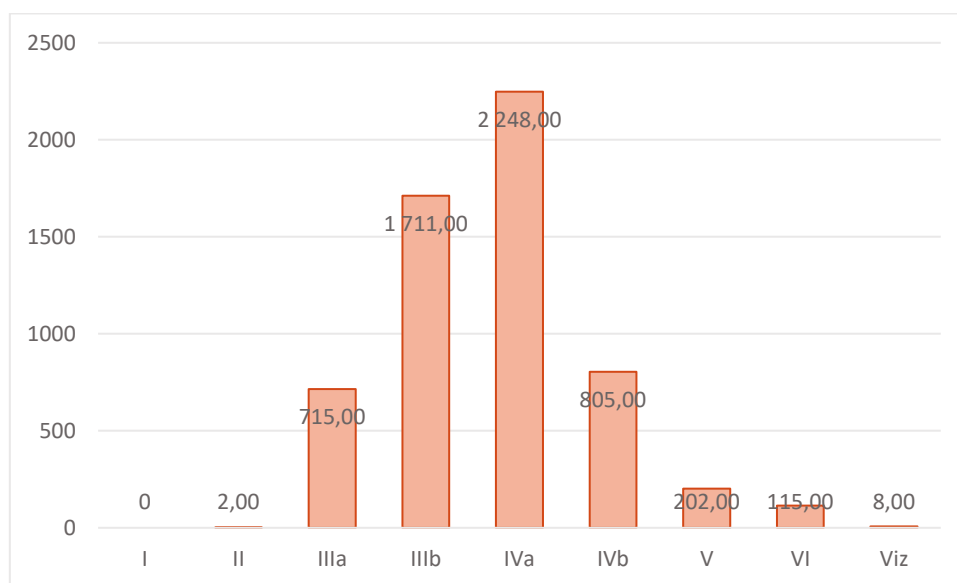

3.5. GOSPODARKA

3.5.1. ROLNICTWO

Stan rolnictwa, który można analizować w oparciu o jakość i ilość uzyskanych z zasiewów plonów, uzależniony jest głównie od kategorii występującej na danym terenie klasy bonitacyjnej gleby. W gminie Osiek najczęściej rolników użytkuje ziemie zaliczane do III i IV klasy bonitacyjnej. Wśród nich zdecydowanie największą powierzchnię zajmują grunty zaliczane do klasy IVa (gleby orne średnie) i klasy IIIb (gleby orne średnio dobre). Ich udział w ogólnej powierzchni gruntów ornych wynosi odpowiednio 52,58 % i 41,78 %. Gleby V (gleby orne słabe) i VI (gleby orne najłabsze) klasy zajmują łącznie 5,6 % powierzchni gruntów ornych. Do najlepszej klasy bonitacyjnej, tj. klasy II, zaliczanych jest tylko 0,03 % gleb. Na terenie gminy nie występują grunty orne I klasy bonitacyjnej.

Wykres 10. Wykaz gruntów rolnych (ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Brodnicy

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego, który został przeprowadzony w 2010 roku na terenie gminy Osiek w 2010 roku funkcjonowało 495 gospodarstw rolnych. Prawie 78 % z nich wielkością nie przekraczało 15 hektarów. Duże zróżnicowanie i rozdrobnienie produkcji rolnej mogą w przyszłości prowadzić do problemów związanych z ekonomiczną wydolnością tych gospodarstw.

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego dla całej Gminy wg grup obszarowych użytków rolnych wynosiła 12,26 ha. Największy udział w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych posiadały gospodarstwa o powierzchni do 1 ha włącznie (24,85 %) oraz 15 ha i więcej (22,42 %). Zdecydowanie najmniej było gospodarstw w przedziale wielkości od 10 do 15 ha (12,53 %). Szczegółowe dane dotyczące wielkości gospodarstw znajdują się poniżej w tabeli nr 16.

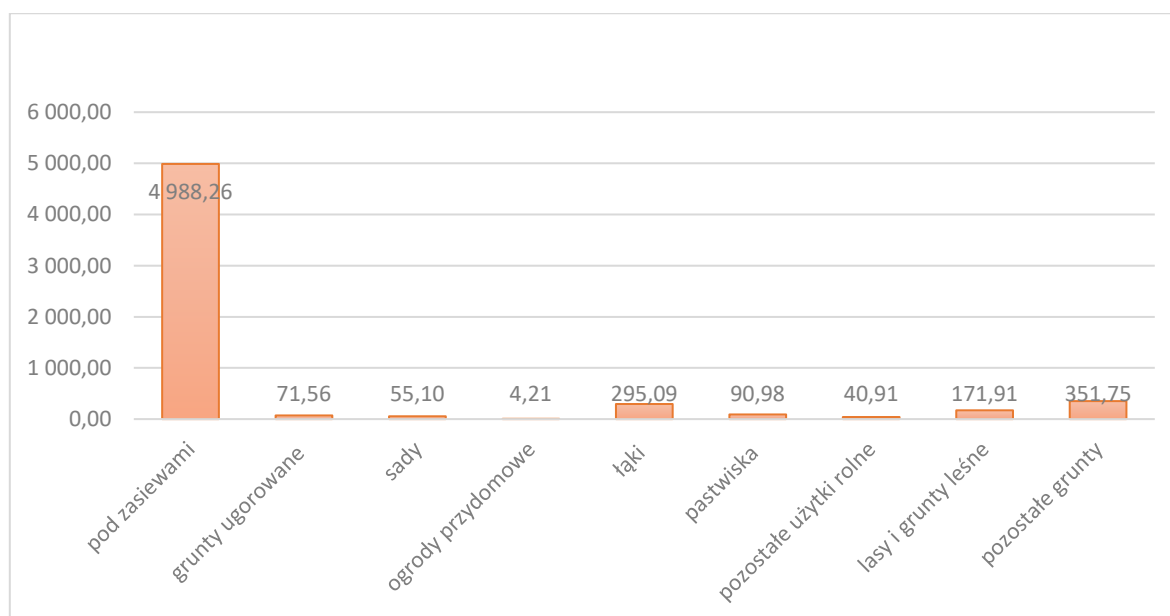
Tabela 16. Dane dot. gospodarstw rolnych

Gospodarstwa rolne	Liczba	Powierzchnia (ha)	Średnia wielkość gospodarstwa rolnego (ha)	Udział w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych
do 1 ha włącznie	123	60,93	0,50	24,85%
1 - 5 ha	90	342	3,80	18,18%
5 - 10 ha	109	902,64	8,28	22,02%
10 -15 ha	62	813,05	13,11	12,53%
15 ha i więcej	111	3951,15	35,60	22,42%
Razem	495	6 069,77	12,26	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r.

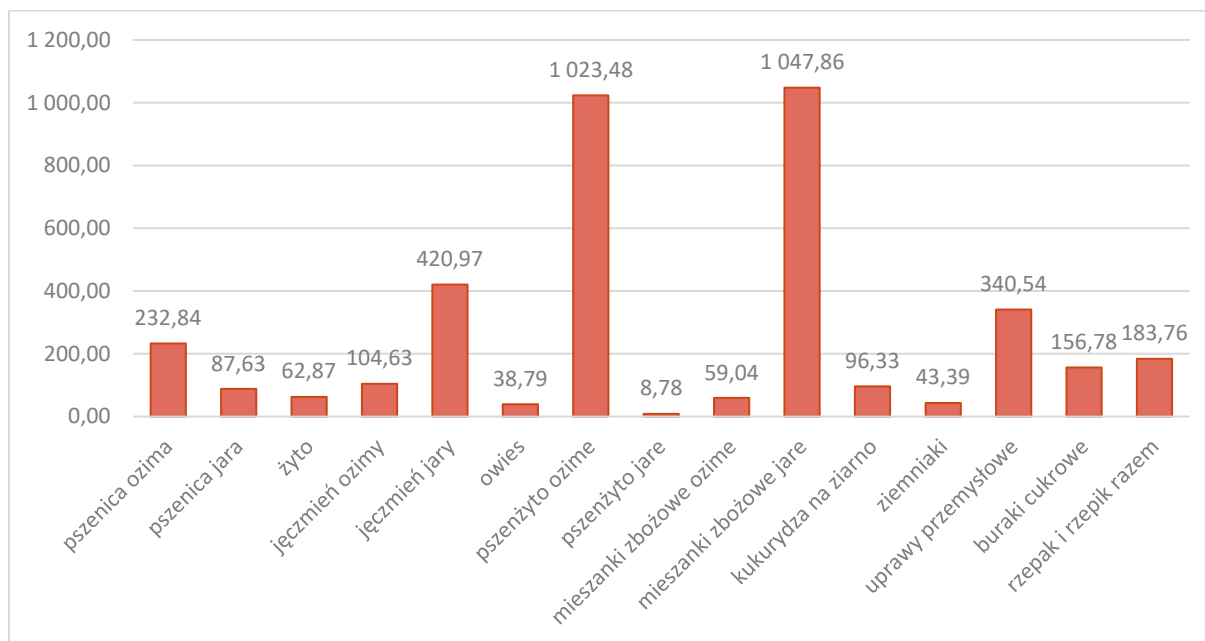
Największy udział w powierzchni użytków rolnych ogółem stanowiły grunty przeznaczone pod zasiewy (82,18 %). Szczegółową strukturę użytków rolnych na terenie gminy przedstawia poniższy wykres.

Wykres 11. Rodzaje gruntów i użytków rolnych (ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r.

Spośród wszystkich upraw największą powierzchnię zajmowały zboża, które obejmowały prawie 64 % gruntów i użytków rolnych pod zasiewami. Do najczęściej uprawianych zbóż należały mieszanki zbożowe ozime i pszenżyto ozime. Razem stanowiły 65 % wszystkich zbóż. Z kolei najmniejszą powierzchnię wśród zbóż zajmowało pszenżyto jare (0,17 %) oraz owies (0,77 %). Uprawy przemysłowe stanowiły jedynie 6,8% i dotyczyły uprawy rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych. W strukturze zasiewów niecały 1% powierzchni zajmowały ziemniaki.

Wykres 12. Powierzchnia zasiewów (ha)⁶

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r.

Ważnym czynnikiem, który ma duży wpływ na rozwój rolnictwa jest mechanizacja (maszyny i urządzenia techniczne). Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. na 495 funkcjonujących gospodarstwach rolnych 302 (61 %) posiadały ciągniki. łączna liczba ciągników w gospodarstwach wynosiła 490 szt.

3.5.2. PODMIOTY GOSPODARCZE

W latach 2012 – 2018 zwiększyła się o ok 13,5 % liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Osiek (tab. nr 17).

Tabela 17. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba podmiotów	178	181	183	187	192	197	202

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Zgodnie z danymi zawartymi w rejestrze REGON w strukturze podmiotów gospodarki narodowej według liczby pracujących w gminie Osiek dominują tzw. mikroprzedsiębiorstwa, w których pracuje do 9 osób.

⁶ Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym. Do powierzchni pod zasiewami nie zaliczamy powierzchni szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, uprawy wikliny, drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także innych upraw trwałych oraz powierzchni upraw trwałych pod osłonami itp. Nie zalicza się tu powierzchni plantacji drzew i krzewów szybkorosnących prowadzonych na użytkach rolnych. Do tej powierzchni nie kwalifikuje się również ogrodów przydomowych.

Stanowiły one w całym badanym okresie prawie 96 % wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Małe przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników stanowiły niecałe 4% wszystkich podmiotów. Na terenie Gminy nie funkcjonują przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 49 pracowników.

Tabela 18. Liczba podmiotów gospodarczych według kryterium liczby pracujących

Liczba pracowników	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0-9	205	210	212	217	225	230	237
10-49	11	11	11	11	11	10	9
50-249	0	0	0	0	0	0	0
Razem	216	221	223	228	236	240	246

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Według danych GUS na koniec 2018 roku działalność gospodarczą na terenie gminy Osiek prowadziło 246 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. Zdecydowana większość z nich, bo aż 96 % należała do sektora prywatnego, a jedynie 4 % do sektora publicznego.

Tabela 19. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Podmioty gospodarki narodowej ogółem w tym:	216	221	223	228	236	240	246
Sektor publiczny	10	10	10	10	10	9	9
Sektor prywatny	206	211	213	218	226	231	237

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

W ramach diagnozy stanu przedsiębiorczości na terenie gminy Osiek przeanalizowano liczbę podmiotów gospodarczych (wg stanu na dzień 31.12.2019 r.) oraz wyliczono wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze. W sumie na terenie gminy Osiek jest zarejestrowanych 129 podmiotów gospodarczych i średnio 5,13 podmiotów przypada na 100 mieszkańców. Prawie jedna trzecia wszystkich podmiotów gospodarczych ma swoją siedzibę w miejscowości będącej siedzibą gminy, czyli Osieku. 23 przedsiębiorstwa funkcjonują w Strzygach, a 10 w Suminie. W pozostałych miejscowościach ich liczba nie przekracza 10. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym dla miejscowości: Osiek, Wrzeszewo, Strzygi, Sumin, Kretki Duże, Tadjawo i Obórki osiąga wartości korzystniejsze niż średnia dla całej Gminy.

Tabela 20. Podmioty gospodarcze w poszczególnych sołectwach

Miejscowość	Liczba podmiotów gospodarczych	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Osiek	42	6,89
Osiek Kolonia	0	0,00
Jeziorki	1	1,37

Łapinóż	5	3,47
Wrzeszewo	9	6,87
Tomaszewo	3	4,05
Warpalice	4	3,03
Strzygi	23	7,30
Sumin	10	6,94
Sumówko	3	4,05
Kretki Małe	4	1,83
Kretki Duże	5	5,56
Szynkowizna	4	3,64
Kujawa	3	2,29
Dębowo	0	0,00
Obórki	6	8,11
Tadajewo	7	8,24
Gmina Osiek	129	5,13

Źródło: Opracowanie na podstawie danych CEIDG

PODSUMOWANIE:

- W gminie Osiek najczęściej użytkowników rolnych użytkuje ziemię zaliczane do III i IV klasy bonitacyjnej.
- Na terenie gminy Osiek w 2010 roku funkcjonowało 495 gospodarstw rolnych. Wśród nich aż 78 % z nich wielkością nie przekraczało 15 hektarów, co może prowadzić do problemów związanych z ekonomiczną wydolnością tych gospodarstw.
- W strukturze gospodarstw rolnych prawie 25 % stanowią gospodarstwa o powierzchni do 1 ha włącznie.
- W latach 2012 – 2018 zwiększyła się o ok 13,5 % liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Osiek.
- W strukturze podmiotów gospodarki narodowej według liczby pracujących w gminie Osiek dominują tzw. mikroprzedsiębiorstwa. Stanowiły one prawie 96 % wszystkich zarejestrowanych podmiotów.
- W sumie na terenie gminy Osiek jest zarejestrowanych 129 podmiotów gospodarczych i średnio 5,13 podmiotów przypada na 100 mieszkańców.

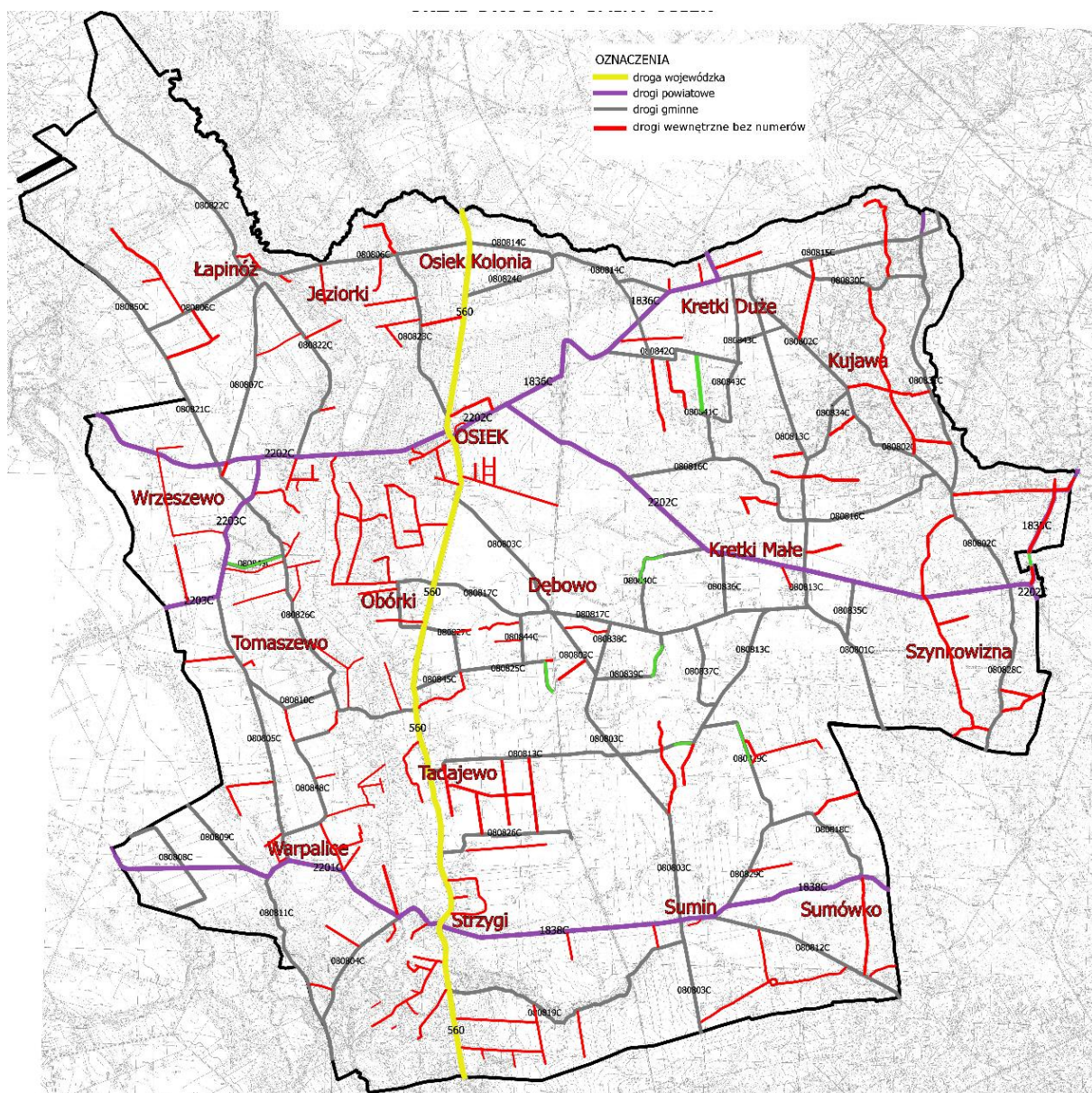

3.6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

3.6.1. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Na terenie gminy Osiek sieć drogową tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, wśród których ze względu na funkcję jaką pełnią, wyróżniamy następujące kategorie: drogi wojewódzkie (9 km), powiatowe (26 km) i gminne (95 km) oraz drogi wewnętrzne niebędące drogami publicznymi. Zarządcami dróg, do których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące jednostki: drogi wojewódzkie – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy, drogi powiatowe – Zarząd Dróg Powiatowych w Brodnicy, drogi gminne – Wójt Gminy Osiek.

Mapa 4. Sieć dróg na terenie gminy Osiek

Źródło: Urząd Gminy w Osieku

Gmina Osiek położona jest przy ważnym w powiecie brodnickim, ale również województwie kujawsko-pomorskim szlaku komunikacyjnym, którego główną oś stanowi droga wojewódzka nr 560 relacji

Brodnica – Rypin – Sierpc. O priorytetowej roli tej drogi w wojewódzkim układzie komunikacyjnym świadczy występujące na niej duże obciążenie ruchem pojazdów silnikowych.

Średni dobowy ruch roczny (SDRR) pojazdów silnikowych w 2015 roku w gminie Osiek na drodze wojewódzkiej 560 był wyższy niż średnia dla województwa kujawsko – pomorskiego (3166 poj./dobę), oraz średnia dla całej sieci dróg wojewódzkich w kraju (3520 poj./dobę).

Tabela 21. Średni Dobowy Ruch Roczny (SDRR)⁷ w gminie Osiek na drodze wojewódzkiej nr 560.

Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych						
		Motocykle	Samochody osobowe, mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Samochody ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
					bez przyczepy	z przyczepą		
poj./dobę	poj./dobę	poj./dobę	poj./dobę	poj./dobę	poj./dobę	poj./dobę	poj./dobę	
Brodnica - Osiek	7391	103	4915	865	724	680	67	37
Osiek - Rypin	5678	62	4259	704	221	341	51	40

Źródło: www.gddkia.gov.pl

Przez obszar gminy przebiegają również następujące drogi powiatowe:

- droga nr 1836 (Radziki Duże – Wrzeszewo – Osiek – Kretki Duże);
- droga nr 1838 (Strzygi – Sumin – Kłusno);
- droga nr 2201 (Strzygi – Warpalice – Długie);
- droga nr 2202 (Osiek – Kretki Małe – Dzierzno);
- droga nr 2203 (Wrzeszewo – Wąpielsk).

Przez obszar Gminy przebiega odcinek (Sierpc – Brodnica) linii kolejowej nr 33 relacji Kutno – Brodnica. Odcinek stanowi linię jednotorową, niezelektryfikowaną, wykorzystywaną wyłącznie dla ruchu towarowego. Ruch pociągów pasażerskich na tym odcinku został zawieszony dnia 3 kwietnia 2000 r. Na terenie gminy Osiek znajduje się tylko jedna stacja kolejowa – Kretki.

3.6.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

W gminie Osiek dzięki sukcesywnym inwestycjom w zakresie rozbudowy infrastruktury zaopatrzenia w wodę dobrze jest rozwinięta sieć wodociągowa. Według danych GUS na dzień 31.12.2017 roku 97 % ogółu ludności gminy Osiek była podłączona do instalacji wodociągowej. Wskaźnik zwodociągowania Gminy jest o 2,5 % wyższy niż wartość dla całego powiatu brodnickiego.

W miejscach występowania zwartej zabudowy skanalizowane zostały następujące miejscowości: Osiek, Kolonia Osiek, Obórki, Tadajewo oraz Strzygi. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 37,3 % mieszkańców Gminy. Natomiast w przypadku zabudowy rozproszonej, gdzie budowa kanalizacji jest nieuzasadniona ze względów ekonomicznych, gospodarka wodno-ściekowa jest realizowana poprzez przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz szamba.

⁷ Średni dobowy ruch roczny (SDRR) definiuje się jako liczbę pojazdów silnikowych przejeżdżających przez dany przekrój drogi w ciągu 24 kolejnych godzin, średnio w ciągu jednego roku.

Poprzez kanalizację grawitacyjną i tłoczną oraz przy wykorzystaniu 23 przepompowni ścieki dostarczane są do gminnej oczyszczalni ścieków w Osieku zlokalizowanej na działce nr 376/44. Przepustowość tej oczyszczalni określona została na poziomie 134 m³/dobę (maksymalnie 174 m³/dobę). Aktualnie obciążenie hydrauliczne oczyszczalni wynosi około 110 m³/dobę.

3.6.3. GOSPODARKA ODPADAMI

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, na terenie gminy Osiek wprowadzone zostały nowe zasady gospodarowania odpadami komunalnymi. Od 1 lipca 2013 r. na gminy został nałożony obowiązek odbierania odpadów od mieszkańców. Nowe przepisy miały uszczelnić system i spowodować, że śmieci nie będą lądowały w lasach i na dzikich wysypiskach oraz zachęcić Polaków do segregowania odpadów.

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do Uchwały Nr XXVI/435/12 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023”, gospodarka odpadami na terenie gminy Osiek jest współrealizowana w ramach Regionu 3 Gospodarki Odpadami Lipnowsko-Rypińskiego. Region ten zapewni zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych zebranych z terenu gminy Osiek w Regionalnych Instalacjach:

- Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Lipnie (m. Lipno);
- Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Puszczy Miejskiej (gm. Rypin).

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany jest we wsi Osiek obok oczyszczalni ścieków. Mieszkańcy gminy (tylko osoby fizyczne), którzy złożyli deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (deklaracje śmieciowe) mogą dostarczać do odpady posegregowane takie jak:

- papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- odpady ulegające biodegradacji w tym odpady zielone;
- przeterminowane leki i chemikalia;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyte opony od pojazdów osobowych w ilości 8 sztuk z jednego gospodarstwa domowego na rok;
- odpady budowlane i rozbiórkowe w ilości do 500 kg rocznie od zamieszkałej nieruchomości bądź lokalu mieszkalnego.

Obecnie odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z gminy Osiek oraz z PSZOK – u odbierane są przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Gajdy 13, 87-300 Brodnica.

Na terenie gminy Osiek, w miejscowości Łąpinóż znajduje się zamknięte składowisko odpadów komunalnych przeznaczone do rekultywacji.

3.6.4. GAZYFIKACJA

Przez obszar gminy Osiek, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 560, przebiega gazociąg średniego ciśnienia DN 355-63 relacji: Brodnica – Osiek – Rypin, wybudowany w ramach projektu „Gaz Ziemny - energia dla pokoleń, gazyfikacja gmin Rypin i Osiek”, realizowanego przez Pomorską Spółkę Gazownictwa ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013.

Celem inwestycji była gazyfikacja miejscowości Rypin i Osiek oraz przyłączenie do sieci gazowej Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Rypinie.

3.6.5. ELEKTRYFIKACJA

Gmina Osiek zaopatrywana jest w energię elektryczną z ogólnokrajowego systemu elektroenergetycznego. Przez północno-zachodnią część gminy przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV. Źródłami zasilenia gminy Osiek są GPZ-ty 110kV/15kV zlokalizowane w Brodnicy i Rypinie. Długość napowietrznych linii 15 kV wynosi ok. 90,2 km.

Na terenie Gminy umiejscowionych jest dziewięć elektrowni wiatrowych o mocy od 0,15 do 0,8 MW. Cztery zlokalizowane są w miejscowości Osiek. Pozostałych pięć turbin wiatrowych znajduje się w miejscowości Sumin, w tym trzy przy granicy z gminą Rypin.

3.6.6. TELEKOMUNIKACJA

Gmina Osiek znajduje się w zasięgu wszystkich działających na terenie Polski operatorów telefonii komórkowej. Na terenie gminy znajdują się dwie cyfrowe centrale telefoniczne. Jedna zlokalizowana jest w Strzygach, a druga w Osieku. Ponadto w siedzibie Urzędu Gminy zamontowane są urządzenia nadawczo-odbiorcze umożliwiające dostęp do szerokopasmowej sieci teleinformatycznej.

3.6.7. CIEPŁOWNICTWO

Na obszarze gminy nie występują scentralizowane systemy zbiorowego zaopatrzenia w ciepło. Zasilanie poszczególnych odbiorców w ciepło opiera się przede wszystkim na ogrzewaniu indywidualnym w postaci kotłowni oraz pieców zasilanych głównie węglem, olejem opałowym, gazem płynnym oraz w niewielkim stopniu energią elektryczną.

Jedynie obiekty użyteczności publicznej oraz mieszkania w spółdzielni mieszkaniowej są zasilane z lokalnych kotłowni opalanych miałem węglowym funkcjonujących w ramach lokalnych systemów grzewczych. Spółdzielnia Mieszkaniowa w Osieku posiada 3 piece miałowe – 2 szt. 450 KW i 1 szt. 250 KW, które ogrzewają 92 mieszkania – 4100 m².

3.6.8. ZASOBY MIESZKANIOWE

W 2017 roku zasoby mieszkaniowe gminy Osiek liczyły 1026 mieszkań o łącznej powierzchni 91616 m². W porównaniu do roku 2010 ich liczba zwiększyła się o niecałe 5 %. Na jedno mieszkanie przypadały w 2017 roku średnio 4 osoby, natomiast powierzchnia użytkowa na 1 osobę wynosiła 22,77 m².

Na przestrzeni lat 2010 – 2017, w każdym roku odnotowano wzrost liczby mieszkań. Analogicznie, do wzrostu liczby mieszkań wzrastała liczba izb, co jest naturalną konsekwencją corocznego powiększania się zasobu mieszkaniowego Gminy. Systematyczny spadek liczby mieszkańców oraz coroczny wzrost

liczby oddanych do użytku mieszkań spowodował, że powierzchnia użytkowa przypadająca na jednego mieszkańca w każdym roku badanym roku osiągała coraz wyższe wartości (z 20,63 m² w roku 2010 do 20,77 m² w roku 2017). Jednocześnie malała wartość definiująca liczbę osób przypadających na 1 mieszkanie (z 4,22 w roku 2010 do 3,92 w roku 2017).

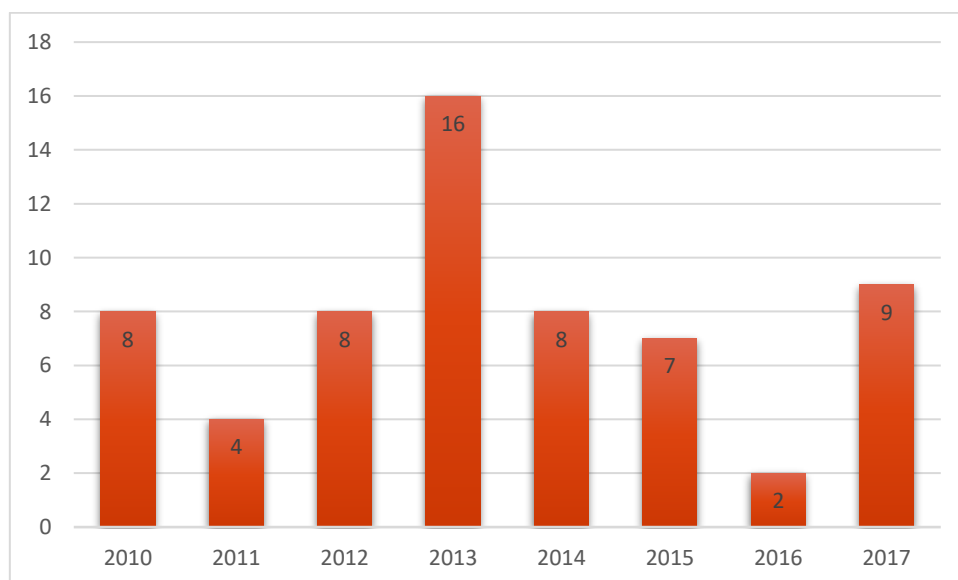
Tabela 22. Zasoby mieszkaniowe w gminie Osiek w latach 2010 - 2017

Rok	Mieszkania (szt.)	Izby (szt.)	Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	Ludność ogółem (os.)	Liczba osób na 1 mieszkanie (os.)	Powierzchnia użytkowa na 1 osobę (m ²)
2010	979	4022	85327	4136	4,22	20,63
2011	983	4054	85894	4096	4,17	20,97
2012	990	4095	86854	4096	4,14	21,20
2013	1002	4155	88403	4098	4,09	21,57
2014	1008	4192	89207	4103	4,07	21,74
2015	1015	4234	90238	4077	4,02	22,13
2016	1017	4242	90423	4067	4,00	22,23
2017	1026	4295	91616	4023	3,92	22,77

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Na poniższym wykresie przeanalizowano liczbę mieszkań oddanych do użytku w latach 2010 – 2017. Najwięcej mieszkań zostało oddanych do użytku w roku 2013, bo aż 16. Z kolei tylko 2 mieszkania zyskały nowych lokatorów w roku 2016.

Wykres 13. Mieszkania oddane do użytku w latach 2010 – 2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

PODSUMOWANIE:

- Główną oś układu drogowego Gminy stanowi droga wojewódzka nr 560 relacji Brodnica – Rypin – Sierpc.
- Według danych GUS na dzień 31.12.2017 roku 97 % ogółu ludności gminy Osiek była podłączona do instalacji wodociągowej, a 37,3 % korzystała z sieci kanalizacyjnej.
- Obecnie odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z gminy Osiek oraz z PSZOK – u odbierane są przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z Brodnicy.
- Przez obszar gminy Osiek, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 560, przebiega gazociąg średniego ciśnienia DN 355-63 relacji: Brodnica – Osiek – Rypin.
- Na obszarze gminy nie występują scentralizowane systemy zbiorowego zaopatrzenia w ciepło.
- Na przestrzeni lat 2010 – 2017, w każdym roku odnotowano wzrost liczby mieszkań na terenie Gminy.

3.7. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I REKREACYJNA

3.7.1. OŚWIATA I WYCHOWANIE

Zgodnie z Uchwałą Nr VII/36/2019 Rady Gminy Osiek z dnia 29 maja 2019 roku w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Osiek oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych od 1 września 2019 r., po reformie oświaty likwidującej szkoły gimnazjalne, kształcenie dzieci i młodzieży na etapie szkoły podstawowej odbywa się w dwóch placówkach tj. Szkole Podstawowej w Strzygach oraz Szkole Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechów w Osieku. Przy szkołach podstawowych działają oddziały przedszkolne. W tabeli poniżej wskazano granice obwodów poszczególnych placówek.

Tabela 23. Granice obwodów szkolnych na terenie gminy Osiek.

Nazwa szkoły	Granice obwodów od 1 września 2019 roku
Szkoła Podstawowa w Strzygach	<ul style="list-style-type: none">➤ Strzygi➤ Sumin➤ Sumówko➤ Tadajewo➤ Warpalice
Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechów w Osieku	<ul style="list-style-type: none">➤ Osiek➤ Osiek Kolonia➤ Jezioroki➤ Łapinóż➤ Dębowo➤ Obórki➤ Kretki Małe➤ Kretki Duże➤ Kujawa➤ Tomaszewo➤ Wrzeszewo➤ Szynkowizna

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr VII/36/2019 Rady Gminy Osiek z dnia 29 maja 2019 roku

3.7.2. OPIEKA SPOŁECZNA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku jest jednostką organizacyjną Gminy powołaną do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej. Jego zadaniem zgodnie art. 7 Ustawy dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. 2004 Nr 64 poz. 593 z późniejszymi zmianami) jest pomoc mieszkańcom w trudnych sytuacjach życiowych z powodu:

- ubóstwa;
- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby;

- przemocy w rodzinie;
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizmu lub narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej

Pomoc społeczna obejmuje m.in. następujące świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały;
- zasiłek okresowy;
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy;
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie;
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki.

3.7.3. SŁUŻBA ZDROWIA

Od sierpnia 2000 roku we wsi Osiek działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ośrodek Zdrowia Osiek”. NZOZ jako jedyna tego typu jednostka na terenie gminy Osiek zapewnia podstawową opiekę zdrowotną jej mieszkańcom. Do dyspozycji pacjentów są:

- Poradnia Lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ);
- Gabinet Pielęgniarki Środowiskowej – Rodzinnej;
- Gabinet Położnej Środowiskowej – Rodzinnej;
- Gabinet Stomatologiczny;
- Gabinet Medycyny Szkolnej;
- Poradnia Dziecięca;
- Pracownia Fizjoterapii;
- Punkt Szczepień.

Przy Zakładzie Opieki Zdrowotnej zlokalizowany jest punkt apteczny, w którym mieszkańcy mogą zaopatrzyć w potrzebne leki.

3.7.4. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Teren gminy podlega pod zasięg działania Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy, której zadaniem jest m.in. ochrona bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego. W Osieku w siedzibie Urzędu Gminy znajduje się Punkt Przyjęć Interesantów Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy.

Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Brodnicy opowiada za bezpieczeństwo mieszkańców w zakresie walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami. W swoich działaniach jest wspomagana przez dwie jednostki z terenu Gminy tj. OSP Osiek i OSP Strzygi, które zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (KSRG). Ich głównym zadaniem jest zwiększenie skuteczności działań ratowniczych podczas walki z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi oraz współdziałanie z PSP w zakresie ratownictwa technicznego, chemiczno - ekologicznego i medycznego, a także podejmowanie działań mających wpływ na poprawę stanu bezpieczeństwa mieszkańców.

W okresie od 1 stycznia 2017 roku do 29 lipca 2019 roku OSP Osiek i OSP Strzygi wyjeżdżały w sumie 270 razy. W przeważającej części były to wyjazdy alarmowe, które stanowiły ponad 87 % wszystkich wyjazdów. Strażacy ochotnicy wyjeżdżali 89 razy do pożarów i 148 razy do miejscowych zagrożeń, do których kwalifikuje się również wypadki drogowe. Ilość tych interwencji wyraźnie wskazuje na konieczność podjęcia działań na rzecz podniesienia bezpieczeństwa mieszkańców poszczególnych miejscowości na terenie gminy Osiek.

Tabela 24. Liczba wyjazdów OSP Osiek i Strzygi w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 29 lipca 2019 roku

Jednostka	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Ćwiczenia	Gospodarcze	Razem
Osiek	53	82	1	8	7	151
Strzygi	36	66	0	10	7	119

Źródło: Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Brodnicy

Na terenie gminy Osiek funkcjonuje jeszcze pięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej spoza KSRG, które zlokalizowane są w Suminie, Kretkach Małych, Kretkach Dużych, Szynkowiźnie oraz Łapinożu.

3.7.5. TURYSTYKA I REKREACJA

Lokalizacja gminy stanowi jej duży atut, bowiem położona jest na malowniczym i chętnie odwiedzanym przez turystów Pojezierzu Brodnickim. Gmina posiada duży potencjał przyrodniczy oraz kulturowy. W 2005 roku została włączona w obszar "Zielonych Płuc Polski". Na jej terytorium położony jest fragment rezerwatu "Rzeka Drwęca", Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Drwęcy, a także kilka użytków ekologicznych i pomnik przyrody (więcej informacji w rozdziale 3.3). Ważnym zasobem naturalnym jest także jezioro Warpalskie i częściowo położone na obszarze Gminy jezioro Kiepińskie. Poza tym na terenie Gminy zachowało się kilkadziesiąt obiektów o znaczącej wartości kulturowej, spośród których trzy zostały wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu.

Tabela 25. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków

Miejscowość	Obiekt	Data decyzji	Numer rejestru
Osiek	Kościół parafialny p.w. Najświętszej Maryi panny	31.03.1927	A/348

Strzygi	Kościół parafialny p.w. św. Stanisława Biskupa	27.05.1927	A/345
	Kaplica grobowa rodziny Małkiewiczów na cmentarzu parafialnym	19.02.2008	A/1353

Źródło: WZK w Toruniu

Znajdujący się w Osieku Kościół parafialny pod wezwaniem Najświętszej Maryi panny został zbudowany w stylu gotyckim z kamienia polnego oraz cegły palonej na przełomie XIV i XV wieku. W II połowie XVIII wieku dobudowane zostało murowane prezbiterium. Późniejsze przebudowy utrwaliły styl barokowy, zwłaszcza we wnętrzu kościoła. Najcenniejszym zabytkiem kościoła parafialnego jest pochodzący z 1618 roku obraz Świętej Rodziny, zwany obrazem Matki Boskiej Osieckiej, który w 1691 roku, dekretem biskupa płockiego, został uznany za cudowny.

Fotografia 2. Kościół oraz dzwonnica w Osieku

Źródło: Fotografie własne

W 1823 roku obok kościoła zbudowano klasycystyczną dzwonnice, która istnieje do dnia dzisiejszego. Jest to obiekt murowany z cegły, otynkowany, który został zbudowany na planie prostokąta z dwiema głębokimi arkadami zamkniętymi półkoliście. Nieopodal kościoła stoi murowana plebania w stylu klasycystycznym z 1839 roku.⁸

Kościół w Strzygach pod wezwaniem św. Stanisława biskupa został wzniesiony w stylu gotyckim z kamienia polnego i cegły prawdopodobnie w II połowie XIV lub I połowie XV wieku. Świątynia była wielokrotnie przebudowywana. Około 1620 roku została dobudowana kaplica i kruchta północna.

⁸ M. Grzybowski, A. Mietz, J. Pakulski, M. Pawlak, *Osiek Rypiński. Dzieje parafii w gminie, Osiek Rypiński – Toruń 1994*, s. 75 – 114.

Fotografia 3. Kościół w Strzygach

Źródło: Fotografia własna

W tym samym czasie nabudowano również wieżę kościelną z półkolistymi wnękami mieszczącymi podwójne okna. W roku 1773 został wybudowany chór muzyczny wsparty na trzech arkadach filarów z koszowymi łukami, a w 1959 roku obiekt został powiększony o prezbiterium. Ołtarz główny późnobarokowy z elementami rokokowymi pochodzi z około połowy XVIII wieku. Zawiera rzeźby świętych Józefa i Kazimierza Królewicza oraz dwóch aniołów i główek puttów w zwieńczeniach. Obraz Przemienienie Pańskie znajduje się w środku zwieńczenia, na zasuwie jest obraz namalowany na desce przedstawiający Koronację Najświętszej Marii Panny. Natomiast w samym zwieńczeniu zlokalizowany jest owalny obraz przedstawiający św. Stanisława biskupa. Pozostałe dwa boczne ołtarze rokokowe pochodzą z około 3 ćwierci XVIII wieku. W lewym ołtarzu w zwieńczeniu znajduje się obraz św. Antoniego z Dzieciątkiem, w prawym Oko Opatrzności i św. Walenty.⁹

W 2008 roku do rejestru zabytków została wpisana Kaplica grobowa rodziny Małkiewiczów znajdująca się na cmentarzu parafialnym w Strzygach. Kaplica została wzniesiona przez rodzinę Małkiewiczów w 1870 roku. Jest to obiekt murowany z cegły palonej w stylu gotyckim. Dach jest pokryty dachówką karpiówką. Wewnątrz budynku znajduje się mensa z krzyżem, a pod kaplicą groby.¹⁰

⁹ P. Gałkowski, K. Grążawski, *Strzygi w ziemi dobrzyńskiej*, Brodnica-Osiek-Rypin 2006, s. 168 – 170.

¹⁰ Ibidem, s. 262.

Fotografia 4. Kaplica grobowa rodziny Małkiewiczów

Źródło: Fotografie własne

Część z obiektów wymienionych w wojewódzkiej ewidencji zabytków dziś już nie istnieje bądź całkowicie zatraciła swoje walory estetyczne i historyczne. Dotyczy to przede wszystkim zabytkowej zabudowy mieszkalnej. W niedługim czasie wszystkie te kwestie zostaną ponownie zweryfikowane, ponieważ Gmina jest w trakcie zakładania Gminnej Ewidencji Zabytków oraz opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami.

Tabela 26. Zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Lp.	Miejscowość	Obiekt – funkcja pierwotna	Numer ewid. działki lub adres	Datowanie
1.	Jeziorki	Cmentarz ewangelicki	-	po 1725 r.
2.	Kretki Duże	Stacja kolejowa – dworzec	Dz. nr 75/2	I poł. XX w.
3.	Kretki Duże	Budynek spedycji PKP	Kretki 42	lata 30 XX w.
4.	Kretki Małe	Dom drewniany	Dz. nr 162	I poł. XIX w.
5.	Kretki Małe	Budynek mieszkalny z częścią inwentarską	Dz. nr 69/1	XIX/XX w.
6.	Kretki Małe	Dom	Kretki Małe 23	I ćw. XX w.
7.	Kretki Małe	Dwojak	-	Koniec XIX w.
8.	Kretki Małe	Dwojak	Dz. nr 164; 165	II poł. XIX w.
9.	Kretki Małe	Cmentarz ewangelicki	-	poł. XIX w.
10.	Łapinóż	Kapliczka	-	II poł. XIX w.

11.	Łapinówek	Dom	-	lata 80-90 XIX w.
12.	Obórki	Cmentarz ewangelicki	-	1720 r.
13.	Osiek	Park pałacowy	Dz. nr 376/46; 376/38; 392; 393.	XIX w.
14.	Osiek	Chlew	Osiek 56	lata 30 XX w.
15.	Osiek	Chata	Dz. nr 255	pocz. XX w.
16.	Osiek	Chata	Osiek 44	II poł. XIX w.
17.	Osiek	Budynek mieszkalny	Dz. nr 255	pocz. XX w.
18.	Osiek	Budynek mieszkalny	Dz. nr 257/1	pocz. XX w.
19.	Osiek	Dawna Plebania/organistówka	Dz. nr 206/5	pocz. XX w.
20.	Osiek	Dom	Osiek 61	XIX/XX w.
21.	Osiek	Kapliczka	Dz. nr 168/4	pocz. XX w.
22.	Osiek	Cmentarz parafialny	-	1831 r.
23.	Osiek	Cmentarz przykościelny	-	XVIII w.
24.	Strzygi	Budynek mieszkalny/element zespołu podworskiego	Dz. nr 75/2	pocz. XX w.
25.	Strzygi	Dom drewniany	Dz. nr 184/5	XIX/XX w.
26.	Strzygi	Dom drewniany	Dz. nr 181	XIX/XX w.
27.	Strzygi	Dom drewniany	Dz. nr 174	XIX/XX w.
28.	Strzygi	Budynek mieszkalny	Dz. nr 168/4	XIX/XX w.
29.	Strzygi	Dom drewniany	Dz. nr 74	pocz. XX w.
30.	Strzygi	Budynek mieszkalny	Dz. nr 184/6	XIX/XX w.
31.	Strzygi	Plebania	Dz. nr 196/1	XIX/XX w.
32.	Strzygi	Budynek gospodarczy przy plebani	Dz. nr 196/1	XIX/XX w.
33.	Strzygi	Budynek mieszkalny	Dz. nr 68/2	XIX/XX w.
34.	Strzygi	Dom	Strzygi 81	XIX/XX w.
35.	Strzygi	Dom	-	koniec XIX w.
36.	Strzygi	Dom młyn wodny	Strzygi 26	
37.	Strzygi	Cmentarz parafialny	-	II poł. XIX w.
38.	Strzygi	Cmentarz przykościelny	-	XVIII w.
39.	Tomaszewo	Cmentarz ewangelicki	-	1720 r.
40.	Tomaszewo	Dawny cmentarz mennonicki	-	1720 r.

Źródło: WZK w Toruniu

3.7.6. INFRASTRUKTURA KULTURALNA I SPORTOWA

Głównym ośrodkiem animacji kultury na terenie Gminy jest Gminny Ośrodek Kultury. Posiada on salę widowiskową i pracownię komputerową z dostępem do Internetu. GOK organizuje imprezy oraz zajęcia tematyczne dla mieszkańców całej Gminy. Są to m.in. festyny rodzinne, dożynki, wystawy rękodzieła, występy dziecięce, konferencje, spotkania autorskie, warsztaty tematyczne, konkursy artystyczne i turnieje sportowe. W budynku GOK – u odbywają się również cykliczne spotkania Koła Seniorów „Serce na dłoni” oraz zuchów i harcerzy, a także zajęcia dla dzieci i młodzieży w czasie ferii zimowych oraz wakacji.

Fotografia 5. Budynek Gminnego Ośrodka Kultury w Osieku

Źródło: Fotografia własna

W swojej działalności GOK często współpracuje z placówkami szkolnymi, a także z organizacjami społecznymi prowadzącymi działalność w gminie Osiek wśród których są m.in. Koło Gospodyń Wiejskich Sumin, Koło Gospodyń Wiejskich Kretki Duże i Kujawa, Koło Gospodyń Wiejskich Strzygi, Koło Gospodyń Wiejskich w Osieku, Koło Gospodyń Wiejskich w Kretkach Małych, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Szyrkowizna Dzierżno i okolic oraz Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Sumin Sumówko i okolic.

W budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Osieku również mieści się Gminna Biblioteka Publiczna. Biblioteka posiada filię w Strzygach. Dzieci w wieku szkolnym mogą również korzystać z bibliotek szkolnych. Biblioteka jest gminną jednostką organizacyjną działającą w formie instytucji kultury wchodzącą w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej. Do podstawowych zadań Biblioteki należy m.in. gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych; udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz, oraz prowadzenie wypożyczeń między bibliotekami; prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej; popularyzowanie książek i czytelnictwa; współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa; kształtowanie i rozwijanie uzdolnień dzieci, młodzieży i dorosłych, pogłębianie ich wiedzy i pomoc w zdobywaniu przez nie umiejętności promocja społeczności lokalnej na forum gminy, regionu.

Boisko sportowe „Orlik 2012” oraz oddany do użytku w 2018 roku kompleks sportowy w Osieku (w ramach inwestycji wybudowano pełnowymiarowe boisko sportowe do gry w piłkę nożną, dwa korty tenisowe, siłownię zewnętrzną, skatepark, linarium, szachownicę i domek grillowy) wraz z halami sportowymi w Osieku i Strzygach pełni funkcję podstawowego zaplecza sportowego na terenie Gminy. Poza tymi obiektami na terenie gminy znajdują się dwa ogólnodostępne boiska wiejskie. Jedno zlokalizowane jest przy szkole we wsi Osiek, drugie przy Szkole Podstawowej w Strzygach.

Fotografia 6. Boisko sportowe w Osieku

Źródło: Archiwum Urzędu Gminy w Osieku

W małych miejscowościach świetlica wiejska pełni bardzo ważną funkcję. Jest to na ogół jedyne miejsce, w którym spotyka się lokalna społeczność. Świetlice często muszą zastąpić domy kultury, czytelnie, biblioteki czy kino, ponieważ mieszkańcy obszarów wiejskich, którzy ze względu na miejsce zamieszkania i uwarunkowania społeczne mają utrudniony dostęp do szerokiej oferty kulturalnej placówek zlokalizowanych na obszarach miejskich. Dzięki świetlicom wiejskim mają jednak szansę na rozwój towarzyski i kulturalny. Do organizacji okolicznościowych imprez, spotkań, warsztatów, zebrań oraz szkoleń służą świetlice wiejskie zlokalizowane we wsi Osiek, Strzygi, Łapinóż, Kretki Małe, Kretki Duże, Szynkowizna i Sumin.

PODSUMOWANIE:

- Kształcenie dzieci i młodzieży na etapie szkoły podstawowej odbywa się w dwóch placówkach tj. Szkole Podstawowej w Strzygach oraz Szkole Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechów w Osieku.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku jest jednostką organizacyjną Gminy powołaną do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej.
- Dwie jednostki z terenu Gminy tj. OSP Osiek i OSP Strzygi są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (KSRG).
- Jedynym podmiotem na terenie gminy Osiek, która zapewnia podstawową opiekę zdrowotną jej mieszkańcom jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ośrodek Zdrowia Osiek”.

- Na terenie Gminy zachowało się kilkadziesiąt obiektów o znaczącej wartości kulturowej. Trzy spośród nich wpisane zostały do wojewódzkiego rejestru zabytków.
- Boisko sportowe „Orlik 2012” w Osieku wraz z halami sportowymi w Osieku i Strzygach pełni funkcję podstawowego zaplecza sportowego na terenie Gminy.
- Głównym ośrodkiem animacji kultury na terenie Gminy jest Gminny Ośrodek Kultury. Ponadto organizacji okolicznościowych imprez, spotkań, warsztatów, zebrań oraz szkoleń służą świetlice wiejskie zlokalizowane we wsi Osiek, Strzygi, Łapinóż, Kretki Małe, Kretki Duże, Szynkowizna i Sumin.

3.8. BUDŻET GMINY

Budżet jest podstawowym instrumentem zarządzania finansami gminy. Jako plan finansowy obejmuje dochody, wydatki oraz przychody i rozchody. Regulacje dotyczące sposobu przygotowywania, przyjmowania i wprowadzania zmian w budżecie gminy normują w szczególności dwie ustawy: ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 1990 nr 16 poz. 95) oraz ustawa z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2009 nr 157 poz. 1240).

W poniższej tabeli poddano analizie budżet gminy Osiek na przestrzeni lat 2010 – 2018. W porównaniu do roku bazowego dochody Gminy wzrosły o 53,65 % i w 2018 roku wyniosły 17 983 866,18 zł. Zwiększył się również o 58,13 % dochód na jednego mieszkańca. W tym samym czasie wydatki Gminy wzrosły o 44,85 % i wyniosły 18 304 855,79 zł. Natomiast wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca ukształtowały się na poziomie o 49,07 % wyższym niż w roku 2010. Najkorzystniejsze saldo budżetu odnotowano w roku 2012, w którym budżet Gminy zamknął się nadwyżką w kwocie 514 295,15 zł. Podobna sytuacja, kiedy dochody przewyższały wydatki, miała jeszcze miejsce w latach 2014 – 2016. Z kolei największy deficyt wynoszący 1 370 856,97 zarejestrowany został w roku 2011.

Tabela 27. Dochody i wydatki gminy Osiek w latach 2010 – 2018 – cz. I

Kategoria	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody	11 704 376,41	12 206 854,73	12 824 254,38	12 819 319,57	14 340 272,48
Wydatki	12 637 037,34	13 577 711,70	12 309 959,23	13 007 587,09	14 113 091,08
Nadwyżka/ deficyt	-932 660,93	-1 370 856,97	514 295,15	-188 267,52	227 181,40
Dochody ogółem na 1 mieszkańca gminy	2 831,93	2 966,43	3 139,35	3 135,07	3 498,48
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca gminy	3 057,59	3 299,57	3 013,45	3 181,12	3 443,06

Źródło: GUS BDL oraz Urząd Gminy w Osieku

Tabela 28. Dochody i wydatki gminy Osiek w latach 2010 – 2018 – cz. II

Kategoria	2015	2016	2017	2018
Dochody	13 750 555,72	16 766 666,16	18 221 590,41	17 983 866,18
Wydatki	13 293 833,06	16 507 412,59	18 371 536,74	18 304 855,79
Nadwyżka/deficyt	456 722,66	259 253,57	-149 946,33	-320 989,61
Dochody ogółem na 1 mieszkańca gminy	3 363,64	4 119,57	4 493,61	4478,05
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca gminy	3 251,92	4 055,88	4 530,59	4557,98

Źródło: GUS BDL oraz Urząd Gminy w Osieku

Rok 2018 zakończył się dla gminy Osiek deficytem w wysokości 320 989,61 zł. Dochody ukształtowały się na poziomie 17 983 866,18 zł, a wydatki wyniosły 18 304 855,79 zł. Największą część budżetu gminy Osiek 31,65% stanowiły wydatki związane głównie ze świadczeniami z pomocy społecznej. Łącznie w ramach działów 852 - Pomoc społeczna i 855 – Rodzina wydatkowano 5 794 343,94 zł na m.in. wypłatę świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, program rządowy „Rodzina 500 plus”, zasiłki okresowe, stałe i celowe oraz bieżące utrzymanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku. Niewiele mniej, bo 30,34% budżetu gminy Osiek, zostało przeznaczone na działalność związaną z edukacją tj. na Dział 801 - Oświata i wychowanie oraz Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza. Ponad 5,5 mln zł przeznaczono na bieżące utrzymanie placówek oświatowych, zakup pomocy dydaktycznych oraz niezbędne prace remontowe. Znaczny udział w strukturze wydatków miały jeszcze następujące działy klasyfikacji budżetowej: 750 Administracja publiczna (11,25%), 600 Transport i łączność (6,24%), Kultura fizyczna i sport (6,14%). Udział poszczególnych działów w strukturze wydatków budżetowych w gminie Osiek na trzech pierwszych miejscach kształtował się podobnie we wszystkich latach objętych analizą.

Tabela 29. Wydatki budżetowe gminy Osiek w latach 2014 – 2018

Dział	2014	2015	2016	2017	2018
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	1 086 578,74	441 165,83	481 008,04	489 937,12	490 492,59
Dział 600 - Transport i łączność	1 252 235,56	1 613 346,02	853 835,19	1 579 604,26	1 142 046,89
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	10 612,56	15 277,93	48 961,65	60 796,84	147 215,59
Dział 710 - Działalność usługowa	20 730,71	13 414,24	43 904,74	56 276,82	22 274,06
Dział 720 - Informatyka	1 032 281,04	294 034,78	39 487,42	28 754,95	26 509,12
Dział 750 - Administracja publiczna	1 714 036,82	1 805 648,05	1 600 773,92	1 806 052,47	2 059 509,37
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	39 352,00	29 164,00	3 676,00	816,00	43 923,54
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	88 172,75	79 336,98	78 777,81	129 507,65	447 870,53
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	183 696,20	162 221,50	142 330,15	153 442,96	140 166,26
Dział 758 – Różne rozliczenia	-	-	-	-	3 259,00
Dział 801 - Oświata i wychowanie	4 736 386,26	5 012 971,19	6 263 759,18	5 804 889,03	5 552 118,82
Dział 851 - Ochrona zdrowia	56 671,36	64 548,61	42 496,80	47 960,14	42 368,07
Dział 852 - Pomoc społeczna	2 404 004,51	2 410 690,14	5 219 874,05	913 006,49	934 512,23

Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	173 363,57	132 002,37	-	-	-
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	297 870,97	270 690,93	235 662,58	202 159,96	209 993,82
Dział 855 - Rodzina ¹¹	-	-	-	4 990 930,35	4 859 831,71
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	429 411,57	497 273,07	610 783,12	585 998,14	591 189,51
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	544 040,64	337 583,32	396 636,19	413 628,13	466 484,09
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	-	-	-	-	1 125 090,59
Dział 926 - Kultura fizyczna	43 645,82	114 464,10	445 445,75	1 107 775,43	-

Źródło: GUS BDL oraz Urząd Gminy w Osieku

W strukturze dochodów Gminy w roku 2017 największy udział tj. 40,87% stanowiły dotacje, wśród których wyróżnić można:

- dotacje celowe z zakresu administracji rządowej;
- dotacje celowe na zadania własne;
- dotacje na inwestycje.

Kolejnym znaczącym składnikiem struktury dochodów była subwencja ogólna (33,07%), z której ponad 61% obejmowała subwencja oświatowa przeznaczona wyłącznie na pokrycie wydatków bieżących szkół. Dochody własne zasilły budżet na kwotę 4 747 699,28 zł, co stanowiło 26,06% wszystkich dochodów gminy Osiek w 2017 roku. Są to przede wszystkim:

- podatki;
- wpływy z opłat;
- dochody majątkowe.

Z analizy dochodów gminy na przestrzeni lat 2013-2017 wynika, że największy wzrost, w odniesieniu do roku bazowego, odnotowano w wysokości przyznawanych dotacji (ok 151%). Z kolei dochody własne Gminy zwiększyły się o 32%, wpływy z subwencji pozostały mniej więcej na tym samym poziomie, co w 2013 r. Niestety dochody związane z finansowaniem oraz współfinansowaniem programów i projektów unijnych, poza rokiem 2014, stanowiły tylko niecałe 2% wszystkich dochodów.

¹¹ Od 1 stycznia 2017 roku zgodnie z rozporządzeniem ministra finansów z 25 lipca 2016 r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych wprowadzono dział „855 – Rodzina”, który obejmuje: świadczenia związane z realizacją rządowego programu „Rodzina 500 plus”; wydatki ponoszone na wspieranie rodziny (m.in. na asystentów rodziny i rodziny wspierające oraz placówki wsparcia dziennego); świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego; wydatki wynikające z ustawy z 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2016 r. poz. 785). Wydatki te zostały przeniesione z działów: „852 – Pomoc społeczna” i „853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej”.

Tabela 30. Dochody budżetowe gminy Osiek w latach 2013 – 2017

Rodzaj dochodów:	2013	2014	2015	2016	2017
dochody własne	3 583 620,89	4 254 959,26	4 081 041,16	4 336 642,32	4 747 699,28
dochody majątkowe	445 194,19	939 267,04	963 569,71	549 750,00	1 244 834,00
dotacje ogółem	2 959 915,68	4 114 487,22	3 645 185,56	6 136 921,84	7 447 273,13
dotacje inwestycyjne	52 232,51	149 435,16	732 282,71	416 250,00	1 244 834,00
Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	346 036,97	2 006 157,50	381 907,85	139 506,98	318 544,00
subwencja ogólna	6 275 783,00	5 970 826,00	6 024 329,00	6 293 102,00	6 026 618,00
część oświatowa subwencji ogólnej	3 695 825,00	3 660 463,00	3 768 144,00	3 897 365,00	3 701 490,00

Źródło: GUS BDL

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi punkt wyjściowy do opracowania ram strategicznych dokumentów planistycznych. Jest etapem przejścia pomiędzy częścią diagnostyczną, stanowiącą podstawę do dalszych prac, a częścią projekcyjną. Analiza SWOT jest kompleksową metodą służącą usystematyzowaniu zasobów i potencjał obszaru gminy Osiek oraz jego otoczenia. Jest ona oparta na prostym schemacie klasyfikacji.

Analiza SWOT polega na zidentyfikowaniu czterech grup czynników: mocnych i słabych stron, szans oraz zagrożeń. Poniżej na schemacie przedstawiono definicje poszczególnych elementów składowych analizy SWOT.

Schemat 2. Wprowadzenie do analizy SWOT

<p>S (Strangths) – mocne strony: wewnętrzne czynniki pozytywne, stanowiące atuty, które wyróżniają Gminę od innych jednostek. Stanowią przewagę konkurencyjną oraz podnoszą atrakcyjność w oczach mieszkańców gminy, potencjalnych inwestorów i turystów.</p>	<p>W (Weaknesses) – słabe strony: wewnętrzne czynniki negatywne, stanowiące słabe strony jednostki. Wynikają głównie z ograniczeń zasobów i mają niepożądany wpływ na rozwój gminy lub utrudniają oraz opóźniają realizację zaplanowanych działań.</p>
<p>O (Opportunities) – szansa: zewnętrzne czynniki pozytywne, będące korzystnymi tendencjami w otoczeniu jednostki, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls do zmiany oraz rozwoju.</p>	<p>T (Threats) – zagrożenia: zewnętrzne czynniki negatywne, mogące być poważną barierą w rozwoju jednostki przez osłabianie silnych stron Gminy, a także ograniczanie możliwości wykorzystania szans rozwojowych.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 31. Mocne i słabe strony gminy Osiek

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Dobra lokalizacja przy drodze wojewódzkiej nr 560 relacji Brodnica-Rypin-Sierpc; – Niewielkie oddalenie od ośrodków miejskich takich jak Brodnica i Rypin – Wysoki poziom kształcenia w placówkach oświatowych na terenie Gminy; – Brak dużych uciążliwych zakładów przemysłowych; 	<ul style="list-style-type: none"> – Zły stan techniczny części budynków użyteczności publicznej, w tym przede wszystkim świetlic wiejskich; – Niewystarczającą w stosunku do potrzeb infrastrukturą rekreacyjną i sportową; – Słabo rozwiniętą infrastrukturą turystyczną i okołoturystyczną gminy; – Brak ścieżek rowerowych; – Zły stan dróg lokalnych oraz chodników na terenie Gminy;

<ul style="list-style-type: none"> – Walory przyrodnicze (rezerwat "Rzeka Drwęca" oraz obszar chronionego krajobrazu "Obszar doliny Drwęcy"); – Otwartość samorządu na współpracę z NGO; – Dobre warunki do prowadzenia działalności rolniczej; – Rozbudowana sieć infrastruktury wodociągowej; – Rosnąca aktywność społeczna i ekonomiczna mieszkańców; – Nieduży udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy Osiek. 	<ul style="list-style-type: none"> – Słabo rozbudowana sieć komunikacji publicznej; – Niewystarczające oświetlenie uliczne; – Zmniejszającą się liczbą ludności, będącą pochodną ujemnego przyrostu naturalnego oraz niekorzystnego salda migracji; – Postępujący proces starzenia się społeczeństwa; – Zbyt małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; – Brak zagospodarowania akwenów wodnych na terenie Gminy; – Niski poziom rozwoju przedsiębiorczości i aktywności ekonomicznej; – Zły stan części infrastruktury wodno – ściekowej; – Niski poziom dochodów mieszkańców; – Zbyt mała intensywność działań wspierających rozwój rynku pracy; – Niewystarczające lub nieadekwatne kwalifikacje mieszkańców oraz niskie wykształcenie mieszkańców; – Słabe wykorzystanie funkcji placówek kulturalnych; – Niewystarczający poziom wykorzystania potencjału społecznego, nieliczne organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej; – Duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, w tym proces dziedziczenia ubóstwa wśród mieszkańców i niesamodzielności życiowej; – Rosnące wydatki na pomoc społeczną; – Niewystarczająca oferta opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 i opieki przedszkolnej; – Niewystarczająco rozbudowana oferta spędzania wolnego czasu, w szczególności dla seniorów oraz dzieci i młodzieży.
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 32. Szanse i zagrożenia gminy Osiek

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Możliwość pozyskania środków finansowych z UE i innych źródeł zewnętrznych; 	<ul style="list-style-type: none"> – Niekorzystne trendy demograficzne w skali kraju – „starzenie się” społeczeństwa;

<ul style="list-style-type: none">– Wzrost popularności wypoczynku na obszarach wiejskich;– Wzrost zainteresowania aktywnymi formami wypoczynku i zdrowego, ekologicznego trybu życia;– Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, kotły na biomasę, pompy ciepła, elektrownie wiatrowe);– Rewitalizacja wyznaczonych obszarów zdegradowanych;– Planowane lub realizowane inwestycje drogowe;– Możliwość tworzenia nowych przedsiębiorstw i rozwój istniejących;– Rozwój przemysłu rolno-spożywczego i profesjonalizacja przedsiębiorców rolnych;– Duża atrakcyjność przyrodnicza i turystyczna powiatu brodnickiego;– Rozbudowa sieci ponadlokalnych ścieżek rowerowych;– Rozwój sieci internetowej.	<ul style="list-style-type: none">– Wysokie obciążenia finansowe firm, duże koszty pracy;– Niestabilność gospodarcza w skali całego kraju;– Występowanie barier i ograniczeń w rozwoju związanych z ochroną przyrody i środowiska;– Częste zmiany i brak przejrzystości przepisów prawnych;– Trudności w realizacji projektów wymagających dobrej współpracy międzysektorowej i/lub ponadlokalnej;– Wzrost zakresu zadań samorządów lokalnych nieadekwatnych do otrzymywanych dotacji;– Spadek opłacalności w rolnictwie;– Brak programów na pozyskiwanie środków pomocowych dla gmin wiejskich;– Emigracja mieszkańców z terenów wiejskich do miast i za granicę.
---	--

Źródło: Opracowanie własne

5. WIZJA GMINY OSIEK

Wizja rozwoju gminy jest rozumiana jako obraz Gminy w przyszłości tj. opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie 2028 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota gminy Osiek, tj. władze samorządowe oraz mieszkańcy, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zamierza Gmina oraz wskazuje zasadniczy kierunek działania w przyszłości.

Przy określeniu wizji rozwoju gminy Osiek wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- Uwarunkowania zewnętrzne, czyli otoczenie zewnętrzne rozwoju gminy zdefiniowane w analizie SWOT jako potencjalne szanse i zagrożenia;
- Uwarunkowania wewnętrzne, określone w analizie SWOT jako mocne i słabe strony Gminy;
- Obowiązujące dokumenty strategiczne, zarówno te na poziomie Gminy jak i wyższym;
- Kompetencje samorządu gminnego, które stanowią punkt wyjścia do określenia działań i kluczowych projektów dla rozwoju Gminy;
- Instrumenty i programy finansowe, dostępne dla Gminy w ramach obecnej perspektywy Unii Europejskiej;
- Propozycje mieszkańców zgłaszanych podczas konsultacji społecznych.

Wizja Gminy została sformułowana w następujący sposób:

W roku 2028 gmina Osiek będzie w pełni korzystała ze swoich walorów lokalizacyjnych, infrastrukturalnych oraz przyrodniczych, którym będzie towarzyszył dobrze rozwinięty kapitał społeczny przejawiający się dużą aktywnością mieszkańców. Zrównoważony rozwój wpłynie pozytywnie na wszystkie miejscowości w Gminie.

6. MISJA GMINY OSIEK

Misja zgodnie z przyjętą powszechnie definicją określa tożsamość i główny cel istnienia jednostki oraz wartości, które wyznaje samorząd, dbając o rozwój gminy i dobrobyt jej mieszkańców. Określa ona również rolę władz lokalnych w procesie rozwoju wspólnoty samorządowej. Zgodnie z misją, władze gminy pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Gminy, a podejmowanych przez różne podmioty i instytucje np. lokalnych liderów, organizacje pozarządowe, sołectwa, instytucje publiczne, przedsiębiorców, grupy nieformalne mieszkańców czy jednostki samorządu terytorialnego wyższego szczebla. Ponadto władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów (leżących w zadaniach własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego), zamierzających do rozwoju Gminy, upowszechniania jej walorów, ułatwiania współpracy partnerów lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań.

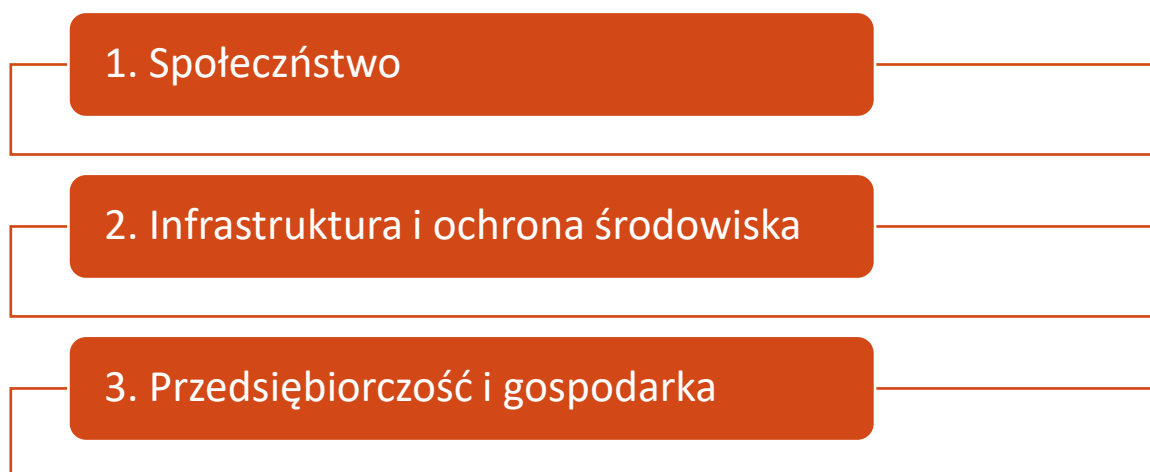
Misją gminy Osiek jest zapewnienie optymalnych warunków do zrównoważonego rozwoju na całym jej obszarze, poprzez stworzenie jak najlepszych warunków do życia i rozwoju dla mieszkańców. Istotnym czynnikiem będzie również ścisła współpraca z mieszkańcami, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi z terenu Gminy. Realizacja założeń misji będzie wdrażana poprzez rozbudowę oraz modernizację infrastruktury publicznej, projekty prospołeczne, wszechstronny rozwój gospodarki, a także integrację społeczności lokalnej.

7. PRIORYTETY STRATEGII

W oparciu o przeprowadzoną we wcześniejszych rozdziałach niniejszego dokumentu diagnozę, w której zidentyfikowano negatywne zjawiska ze sfery infrastrukturalnej, społecznej, gospodarczej, oraz środowiskowej, a także biorąc pod uwagę wyniki konsultacji społecznych oraz potencjał Gminy sformułowano trzy priorytety oraz przyporządkowano do nich szczegółowe działania.

Schemat 3. Priorytety rozwoju gminy Osiek

Źródło: Opracowanie własne

Priorytet 1. Społeczność

W ramach priorytetu Społeczność zaplanowano działania wpływające pozytywnie na tworzenie warunków do prawidłowego i harmonijnego rozwoju kapitału ludzkiego oraz społecznego. Jednym z głównych założeń omawianego priorytetu jest także wzrost bezpieczeństwa i jakości życia lokalnej społeczności.

Działania:

- 1.1. Aktywizacja oraz wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 1.2. Zwiększenie jakości kształcenia w Gminie;
- 1.3. Integracja lokalnej społeczności;
- 1.4. Promowanie aktywności osób, rodzin i środowiska lokalnego;
- 1.5. Podniesienie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych;
- 1.6. Poprawa bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych oraz w terenie zabudowanym;
- 1.7. Zwiększenie oferty kulturalnej rekreacyjnej dla osób starszych oraz integracji międzypokoleniowej;
- 1.8. Opracowanie kalendarza wydarzeń kulturalnych oraz sportowych;
- 1.9. Wspieranie stowarzyszeń i organizacji pozarządowych na terenie Gminy;

- 1.10. Współdziałanie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami na rzecz promowania oraz rozwoju obszaru Gminy;
- 1.11. Zwiększanie dostępności usług publicznych;
- 1.12. Propagowanie zdrowego stylu życia.

Priorytet 2. Infrastruktura i ochrona środowiska

Celem nadrzędnym priorytetu Infrastruktura i ochrona środowiska jest poprawa stanu infrastruktury publicznej, poprzez modernizację i remont budynków użyteczności publicznej, dróg oraz infrastruktury rekreacyjno – sportowej, a także wykorzystanie lokalnych warunków przyrodniczych przy zachowaniu dbałości o stan środowiska naturalnego występującego na terenie gminy Osiek. Dużą rolę przy kwestiach dotyczących ochrony środowiska będzie odgrywała edukacja ekologiczna oraz propagowanie gospodarki niskoemisyjnej, a także popularyzacja odnawialnych źródeł energii.

Działania:

- 2.1. Modernizacja oraz budowa dróg gminnych;
- 2.2. Remonty oraz budowa lokalnych oraz ponadlokalnych ciągów pieszych oraz pieszo-rowerowych;
- 2.3. Budowa, modernizacja, remont i doposażenie świetlic wiejskich oraz samorządowych instytucji kultury;
- 2.4. Rozwój infrastruktury edukacyjnej (w tym przedszkola oraz żłobki) oraz doposażenie w niezbędne pomoce dydaktyczne;
- 2.5. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz zastosowanie odnawialnych źródeł energii;
- 2.6. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych na budynkach mieszkalnych osób prywatnych;
- 2.7. Modernizacja oraz budowa oświetlenia ulicznego;
- 2.8. Budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjno – sportowej;
- 2.9. Budowa i rozbudowa infrastruktury sportowej przy placówkach oświatowych;
- 2.10. Budowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę;
- 2.11. Modernizacja, budowa i rozbudowa oraz usprawnienie funkcjonowania infrastruktury kanalizacyjnej;
- 2.12. Budowa przydomowych i przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie;
- 2.13. Modernizacja i renowacja ujęć;
- 2.14. Budowa stacji uzdatniania wody;
- 2.15. Modernizacja oczyszczalni ścieków w Osieku;
- 2.16. Rekultywacja wysypiska śmieci w Łapinożu;
- 2.17. Zagospodarowanie terenów nad jeziorami;
- 2.18. Rozwój i poprawa stanu zasobów komunalnych gminy oraz rozwój bazy mieszkaniowej;
- 2.19. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy;
- 2.20. Realizacja projektów proekologicznych i sprzyjających środowisku.

Priorytet 3. Przedsiębiorczość i gospodarka

Priorytet Przedsiębiorczość i gospodarka zakłada pomoc przy rozwijaniu działalności rolniczej, a także wspomaganie konkurencyjnej gospodarki poprzez wsparcie lokalnych przedsiębiorców i tworzenie warunków przyjaznych do zakładania działalności gospodarczej oraz podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów Gminy.

Działania:

- 3.1. Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy Osiek;
- 3.2. Podniesienie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców Gminy;
- 3.3. Doradztwo przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych na działalność gospodarczą;
- 3.4. Pomoc w zakładaniu oraz rozwijaniu działalności gospodarczej;
- 3.5. Promowanie ekologicznej produkcji rolniczej;
- 3.6. Organizowanie specjalistycznych szkoleń dla rolników;
- 3.7. Promocja podejmowania i realizacji inicjatyw gospodarczych w sferze pozarolniczej.

8. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Z uwagi na to, że jednocześnie trwały prace nad stworzeniem Strategii Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 -2028 oraz opracowaniem Lokalnego programu Rewitalizacji Gminy Osiek na lata 2019 – 2023 w niniejszym dokumencie wykorzystano opinie i uwagi mieszkańców, które zostały zebrane na potrzeby programu rewitalizacji.

Na podstawie art. 5a ust. 1 i 2 w związku z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. O samorządzie gminnym (Dz.U.2019.506 t.j. z dnia 2019.03.15), oraz § 3 ust. 1, § 4 ust. 1 Uchwały Nr VII/39/2019 Rady Gminy Osiek z dnia 29 maja 2019 r., w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych w Gminie Osiek, przeprowadzono w terminie od 10.07.2019 r. do 24.07.2019 r. konsultacje społeczne, których przedmiotem była analiza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Osiek.

Konsultacje zostały przeprowadzone poprzez zgłaszania uwag lub propozycji mieszkańców w formie anonimowej ankiety:

- wypełnionej elektronicznie za pomocą aktywnego formularza;
- lub składanej osobiście w sekretariacie Urzędu Gminy Osiek;
- lub wysłanej za pośrednictwem poczty na adres Urząd Gminy Osiek, Osiek 85, 87-340 Osiek;
- lub wysłanej za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres a.tredowska@gminaosiek.pl w postaci skanu dokumentu.

Mieszkańcy mieli możliwość anonimowego przedstawienia opinii oraz wskazania własnych pomysłów w zakresie następujących zagadnień tematycznych:

- Ocena aktualnej sytuacji w Gminie oraz możliwości jej rozwoju;
- Występowanie problemów oraz zagrożeń mających wpływ na rozwój Gminy;
- Ocena szans i potencjału Gminy;
- Wskazanie najważniejszych zadań inwestycyjnych oraz społeczno – edukacyjnych.

Przy zagadnieniach obejmujących silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia gminy Osiek respondenci mogli wybrać maksymalnie 5 odpowiedzi.

Jako największy potencjał gminy Osiek mieszkańcy wskazali „dobrą lokalizację przy drodze wojewódzkiej nr 560 relacji Brodnica-Rypin-Osiek” – 86 odpowiedzi (25,67%). Na drugim miejscu uplasowało się „niewielkie oddalenie od ośrodków miejskich takich jak Brodnica i Rypin” – 83 odpowiedzi (18,81%), a na trzecim „brak uciążliwych zakładów przemysłowych” – 54 odpowiedzi (16,12%). Żadna z pozostałych odpowiedzi nie skumulowała więcej niż 10 % ogólnej liczby wskazań. Szczegółowy rozkład głosów pomiędzy poszczególne odpowiedzi zawiera tabela nr 33.

Tabela 33. Silne strony gminy Osiek – wyniki konsultacji społecznych

Katalog możliwych odpowiedzi:	Liczba odpowiedzi
Dobra lokalizacja przy drodze wojewódzkiej nr 560 relacji Brodnica-Rypin-Sierpc	86
Niewielkie oddalenie od ośrodków miejskich takich jak Brodnica i Rypin	63
Wysoki poziom kształcenia w placówkach oświatowych na terenie Gminy	18
Brak uciążliwych zakładów przemysłowych	54

Walory przyrodnicze (rezerwat "Rzeka Drwęca" oraz obszar chronionego krajobrazu "Obszar doliny Drwęcy")	29
Otwartość samorządu na współpracę z NGO	12
Dobre warunki do prowadzenia działalności rolniczej	22
Rozbudowana sieć infrastruktury wodociągowej	11
Rosnąca aktywność społeczna i ekonomiczna mieszkańców	29
Nieduży udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy Osiek	10
Inne	1

Źródło: Opracowanie własne

W kolejnej części kwestionariusza ankiety mieszkańcy mieli wskazać słabe strony (problemy) gminy Osiek. Według respondentów największym problemem, z którym boryka się gmina Osiek jest „zły stan dróg lokalnych na terenie Gminy” – 72 odpowiedzi (17,10%). W dalszej kolejności znajdują się odpowiedzi ze zbliżoną liczbą wskazań tj. „niewystarczająca oferta opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 i opieki przedszkolnej” – 36 odpowiedzi (8,55%), „słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna Gminy” – 36 odpowiedzi (8,55%), „duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, w tym proces dziedziczenia ubóstwa i niesamodzielności życiowej” – 32 odpowiedzi (7,60%), „słabo rozbudowana sieć komunikacji publicznej” – 32 odpowiedzi (7,60%) oraz „zły stan techniczny części budynków użyteczności publicznej, w tym przede wszystkim świetlic wiejskich” – 27 odpowiedzi (6,41%). Żadna z pozostałych odpowiedzi nie skumulowała więcej niż 6 % ogólnej liczby wskazań. Szczegółowy rozkład głosów pomiędzy poszczególne odpowiedzi zawiera tabela nr 34.

Tabela 34. Słabe strony gminy Osiek – wyniki konsultacji społecznych

Katalog możliwych odpowiedzi:	Liczba odpowiedzi
Zły stan techniczny części budynków użyteczności publicznej, w tym przede wszystkim świetlic wiejskich	27
Niewystarczającą w stosunku do potrzeb infrastruktura rekreacyjna i sportowa	16
Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna gminy	36
Zły stan dróg lokalnych na terenie Gminy	72
Słabo rozbudowana sieć komunikacji publicznej	32
Zmniejszającą się liczbą ludności, będącą pochodną ujemnego przyrostu naturalnego oraz niekorzystnego salda migracji	14
Postępujący proces starzenia się społeczeństwa	8
Niski poziom rozwoju przedsiębiorczości i aktywności ekonomicznej	16
Niski poziom dochodów mieszkańców	24
Zbyt mała intensywność działań wspierających rozwój rynku pracy	9
Niewystarczające lub nieadekwatne kwalifikacje mieszkańców oraz niskie wykształcenie mieszkańców	9
Słabe wykorzystanie funkcji placówek kulturalnych	25
Niewystarczający poziom wykorzystania potencjału społecznego, nieliczne organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej	3
Duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, w tym proces dziedziczenia ubóstwa i niesamodzielności życiowej	32

Rosnące wydatki na pomoc społeczną	15
Niewystarczająca oferta opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 i opieki przedszkolnej	36
Niewystarczająco rozbudowana oferta spędzania wolnego czasu, w szczególności dla seniorów oraz dzieci i młodzieży	21
Niedostateczny dostęp do usług medycznych	13
Występujące zagrożenia dla środowiska naturalnego	7
Inne	6

Źródło: Opracowanie własne

Jako zewnętrzne czynniki pozytywne, będące korzystnymi tendencjami w otoczeniu jednostki, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls do zmiany oraz rozwoju mieszkańcy najczęściej wskazywali „możliwość pozyskania środków finansowych z UE i innych źródeł zewnętrznych” – 73 odpowiedzi (18,39%). Dalsze dwa miejsca zajmują czynniki, które uzyskały bardzo zbliżoną ilość wskazań tj. „planowane/realizowane inwestycje drogowe” – 55 odpowiedzi (13,85%), „wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, kotły na biomasę, pompy ciepła, elektrownie wiatrowe)” – 52 odpowiedzi (13,10%). Próg 10% przekroczony został jeszcze przez czynnik pn. „rozbudowa sieci ponadlokalnych ścieżek rowerowych” – 46 odpowiedzi (11,59%). Szczegółowy rozkład głosów pomiędzy poszczególne odpowiedzi zawiera tabela nr 35.

Tabela 35. Szanse gminy Osiek – wyniki konsultacji społecznych

Katalog możliwych odpowiedzi:	Liczba odpowiedzi
Możliwość pozyskania środków finansowych z UE i innych źródeł zewnętrznych	73
Wzrost popularności wypoczynku na obszarach wiejskich	22
Wzrost zainteresowania aktywnymi formami wypoczynku i zdrowego, ekologicznego trybu życia	28
Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, kotły na biomasę, pompy ciepła, elektrownie wiatrowe)	52
Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	15
Planowane/realizowane inwestycje drogowe	55
Możliwość tworzenia nowych przedsiębiorstw i rozwój istniejących	35
Rozwój przemysłu rolno-spożywczego i profesjonalizacja przedsiębiorców rolnych	18
Duża atrakcyjność przyrodnicza i turystyczna powiatu brodnickiego	21
Rozbudowa sieci ponadlokalnych ścieżek rowerowych	46
Rozwój sieci internetowej	29
Inne	3

Źródło: Opracowanie własne

Zewnętrzne czynniki negatywne, mogące być poważną barierą w rozwoju jednostki przez osłabianie silnych stron Gminy to według ankietowanych przede wszystkim „emigracja mieszkańców z terenów wiejskich do miast i za granicę” – 66 odpowiedzi (23,32%). Dużą liczbę wskazań uzyskały jeszcze następujące czynniki „spadek opłacalności w rolnictwie” – 42 odpowiedzi (14,84%), „częste zmiany i

brak przejrzystości przepisów prawnych” – 41 odpowiedzi (14,49%). Ponad 10% wskazań uzyskały jeszcze następujące czynniki: „niekorzystne trendy demograficzne w skali kraju – „starzenie się” społeczeństwa – 33 odpowiedzi (11,66%) oraz „niestabilność gospodarcza w skali całego kraju” – 31 odpowiedzi (10,95%) . Szczegółowy rozkład głosów pomiędzy poszczególne odpowiedzi zawiera tabela nr 36.

Tabela 36. Zagrożenia gminy Osiek – wyniki konsultacji społecznych

Katalog możliwych odpowiedzi:	Liczba odpowiedzi
Niekorzystne trendy demograficzne w skali kraju – „starzenie się” społeczeństwa	33
Wysokie obciążenia finansowe firm, duże koszty pracy	28
Niestabilność gospodarcza w skali całego kraju	31
Występowanie barier i ograniczeń w rozwoju związanych z ochroną przyrody i środowiska	20
Częste zmiany i brak przejrzystości przepisów prawnych	41
Trudności w realizacji projektów wymagających współpracy międzysektorowej i/lub ponadlokalnej	20
Spadek opłacalności w rolnictwie	42
Emigracja mieszkańców z terenów wiejskich do miast i za granicę	66
Inne	2

Źródło: Opracowanie własne

W ramach konsultacji społecznych mieszkańcy mieli również możliwość zaproponowania przedsięwzięć inwestycyjnych, społecznych czy szkoleniowych, które według nich powinny zostać zrealizowane na terenie gminy Osiek. Zauważalny jest różny stopień szczegółowości zgłaszanych propozycji. Niektóre osoby wskazywały bardzo dokładne lokalizacje proponowanych działań. Dominowały jednak ogólne sformułowania odnoszące się do terenu całej Gminy. Odpowiedzi zostały pogrupowane w cztery kategorie, które obejmują: sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz infrastrukturalną. Zdecydowana większość zgłaszanych projektów dotyczyła sfery infrastrukturalnej.

a) Sfera społeczna:

- Poszerzenie działań placówek kulturalnych, głównie GOK-u, o ofertę przeznaczoną dla wszystkich mieszkańców np. kursy pierwszej pomocy, kursy samoobrony, kursy tańca dla różnych grup wiekowych;
- Kursy komputerowe dla osób starszych;
- Programy aktywizacji społecznej;
- Aktywizacja GOPS – u oraz zwieszenie liczby asystentów rodziny;
- Stworzenie dziennych miejsc pobytu dla osób starszych i dzieci w czasie ich wolnego czasu np. w GOK-u;
- Zajęcia weekendowe w świetlicach z zapewnionym dojazdem dla osób starszych;
- Zwiększenie aktywności ośrodka kultury, zajęcia dla seniorów w mniejszych miejscowościach oraz wprowadzenie większej ilości zajęć sportowych dla dzieci;
- Zorganizowanie kursów z języków obcych dla mieszkańców;
- Zajęcia z animacji społecznej dla osób starszych;

- Stworzenie OSP w Wrzeszewie;
- Zwiększenie środków na sport;
- Organizowanie przez placówki kulturalne otwartych wycieczek przeznaczonych dla wszystkich grup mieszkańców;
- Wprowadzenie większej ilości kursów autobusów relacji Brodnica – Rypin oraz w mniejszych miejscowościach;
- Stworzenie ośrodka informacyjno-pomocniczego z zakresu pozyskiwania funduszy Europejskich dla mieszkańców Gminy.
- Utworzenie komórki gminnej ds. pozyskiwania Funduszy Europejskich, która aktywnie pozyskiwałaby fundusze europejskie na rzecz Gminy, jej rozwoju i rozbudowy infrastruktury.
- Stworzenie budżetu partycypacyjnego i przeprowadzenie projektów zgłoszonych przez mieszkańców.
- Opracowanie materiałów informacyjnych na temat interesujących turystycznie miejsc w gminie;
- Stworzenie corocznego wydarzenia promującego gminę pod kątem turystycznym.

b) Sfera gospodarcza:

- Pomoc nowym inwestorom w tworzeniu nowych przedsiębiorstw na terenie Gminy;
- Stworzenie nowych miejsc pracy;
- Praca dla młodych i wykształconych ludzi.

c) Sfera środowiskowa:

- Projekt szkoleniowy podnoszący świadomość ekologiczną mieszkańców;
- Dbanie o czystość i porządek w Gminie;
- Ustawienie śmietników przy przystankach oraz głównych punktach w Gminie;
- Dofinansowanie do ekologicznych przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kolektorów słonecznych;
- Zwiększenie inwestycji w odnawialne źródła energii.

d) Sfera infrastrukturalna:

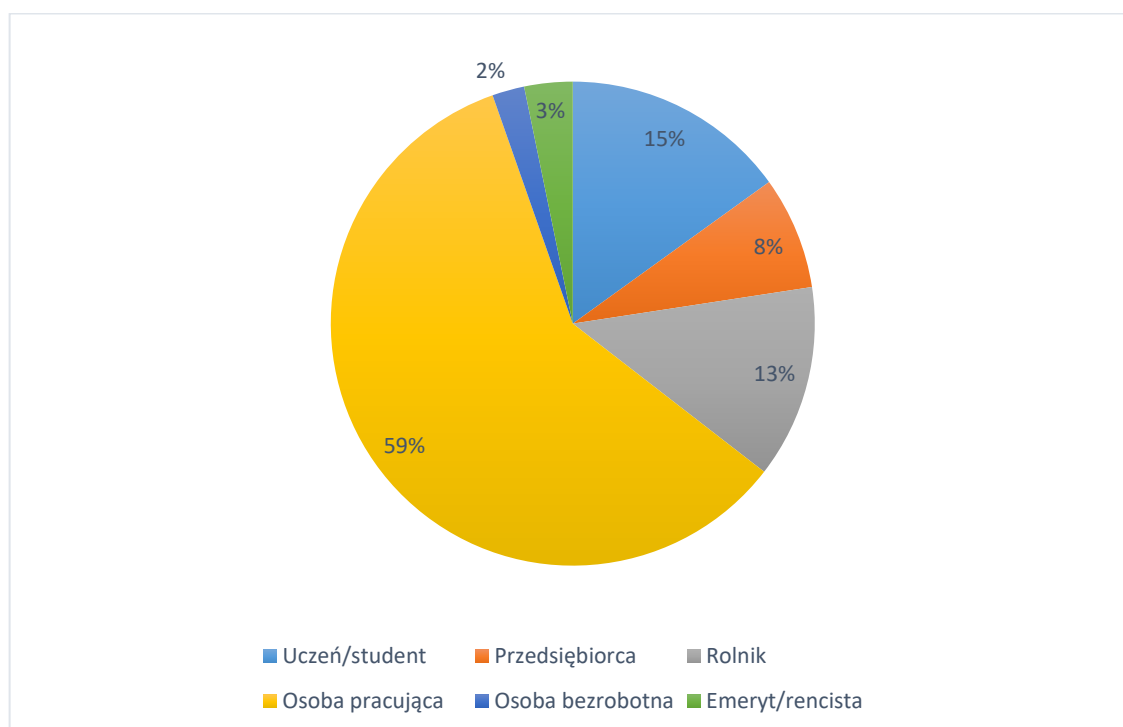
- Remonty i modernizacja świetlic wiejskich;
- Remont świetlicy w Suminie;
- Stworzenie przestrzeni do aktywizacji osób w wieku poprodukcyjnym na obszarach, na których występują świetlice wiejskie;
- Budowa świetlicy we Wrzeszewie i Tomaszewie;
- Budowa lokalnych ścieżek rowerowych;
- Budowa ścieżki rowerowej z Brodnicy do Rypina wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 560;
- Przejęcie przez gminę odcinków prywatnych na nowych osiedlach;
- Rozbudowa ścieżek dydaktycznych na terenie gminy;
- Budowa punktów widokowych;
- Remonty i budowa dróg lokalnych;
- Remont drogi Kretki Małe – Kretki Duże;
- Modernizacja dróg w Kujawie i Kretkach Dużych;
- Budowa i remont chodników;
- Budowa ścieżek, chodników na nowych osiedlach;
- Rozbudowa infrastruktury zapewniającej dostęp do Internetu;
- Zagospodarowanie jeziora w Warpalicach;
- Renowacje terenów zielonych przy akwenach wodnych poprzez: plaże, pomosty, boiska do siatkówki plażowej, punkty gastronomiczne;

- Budowa przedszkola;
- Budowa żłobka;
- Budowa światłowodu;
- Budowa oświetlenia ulicznego na terenie Gminy;
- Budowa oświetlenia ulicznego przy drodze Tomaszewie i Wrzeszewie;
- Remont przepompowni w Suminie i Obórkach;
- Rozbudowa sieci gazowej;
- Budowa nowych obiektów rekreacyjno-sportowych;
- Renowacja infrastruktury rekreacyjnej tzw. "szańca" w Osieku poprzez jego modernizację i stworzenie miejsca wypoczynku dla mieszkańców gminy (np. stworzenie parku, małego amfiteatru, ścieżki edukacyjnej, czy parku linowego);
- Modernizacja sieci wodociągowej;
- Zmodernizowanie studni głębinowych.

Pod względem statusu zawodowego zdecydowaną większość biorących udział w badaniu ankietowym stanowiły osoby pracujące (59%). W dalszej kolejności znaleźli się uczniowie/studenci (15%), rolnicy (13%) oraz przedsiębiorcy (8%). Natomiast najmniej liczną grupę stanowili emeryci/renciści (3%) oraz bezrobotni (2%). Struktura respondentów z uwagi na status zawodowy została zaprezentowana na wykresie nr 14.

Wykres 14. Status zawodowy uczestników konsultacji

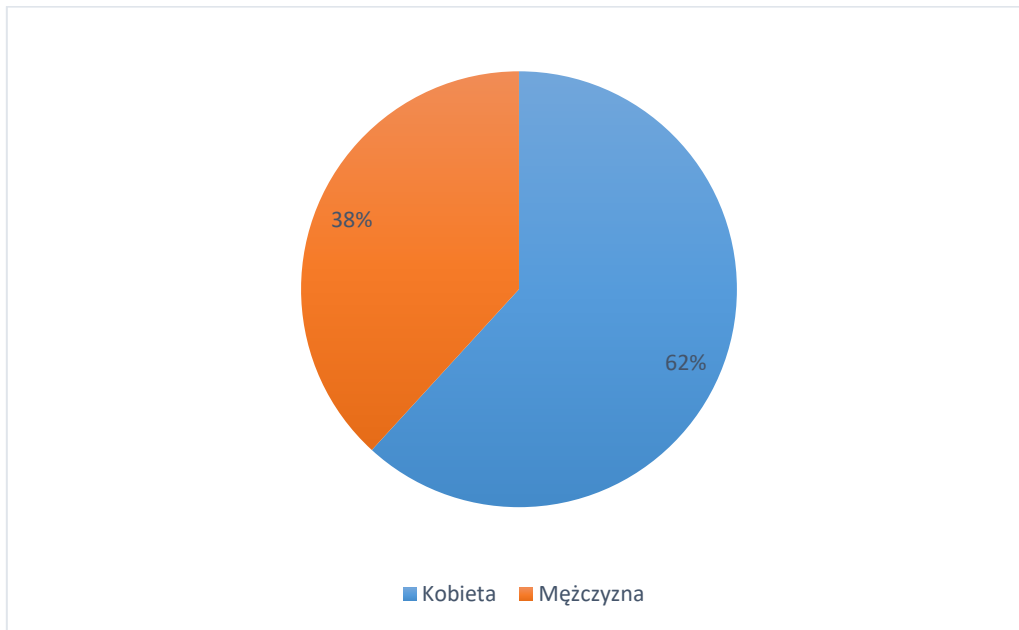

Źródło: Opracowanie własne

W czasie konsultacji większą aktywności wykazały się kobiety. Stanowiły 62 % osób, które wypełniły kwestionariusz ankiety.

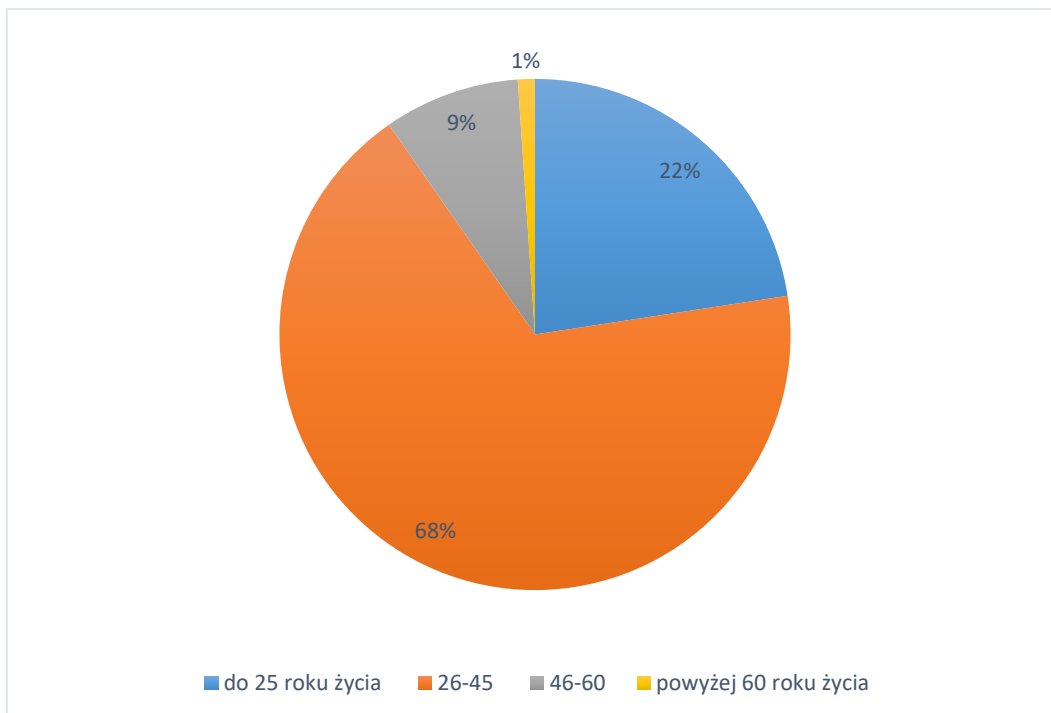
Wykres 15. Płeć uczestników konsultacji

Źródło: Opracowanie własne

Najliczniej reprezentowaną grupą wiekową podczas konsultacji społecznych były osoby w przedziale wiekowym 26 – 45 lat. Grupa ankietowanych w tym przedziale wiekowym stanowiła 68% wszystkich badanych. Wśród pozostałych ankietowanych wiek kształtował się następująco: 22% - osoby w wieku do 25 lat, 9% - osoby w wieku 45-60 lat, natomiast 1% - osoby powyżej 60 lat. Struktura wiekowa respondentów została zaprezentowana na wykresie nr 16.

Wykres 16. Wiek uczestników konsultacji

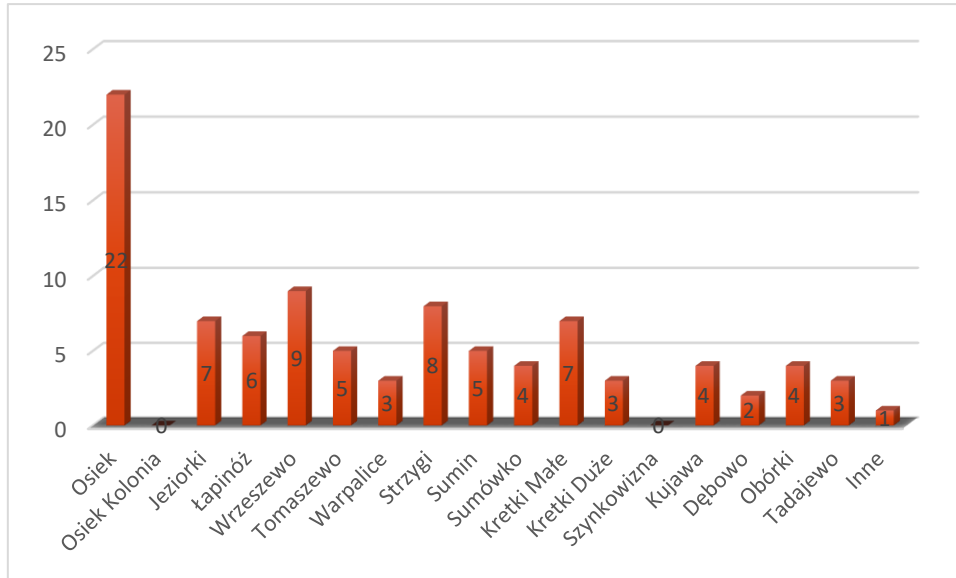

Źródło: Opracowanie własne

Spośród 93 osób biorących udział w badaniu ankietowym 23,66% jako miejsce swojego zamieszkania wskazało Osiek. Z pozostałych miejscowości stosunkowo duża liczba osób zaznaczyła Wrzeszewo (9,68%), Strzygi (8,60%), Kretki Małe (7,53%) oraz Jeziorki (7,53%). Szczegółowa struktura respondentów z uwagi na wskazane miejsce zamieszkania została zaprezentowana na wykresie nr 17.

Wykres 17. Miejsce zamieszkania uczestników konsultacji

Źródło: Opracowanie własne

9. FINANSOWANIE ZAŁOŻEŃ STRATEGII

Wyznaczone priorytety rozwoju gminy Osiek oraz przyporządkowane im działania, które stanowią podstawę do podejmowania i realizacji zaplanowanych projektów, mogą być finansowane ze środków własnych gminy Osiek oraz z różnych źródeł zewnętrznych. Wśród środków zewnętrznych wyróżnić możemy m.in.: fundusze unijne, środki z programów krajowych, pożyczki i kredyty bankowe, instrumenty zwrotne, w tym kredyty i pożyczki, a także środki inwestorów prywatnych.

Schemat 4. Źródła finansowania Strategii Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 – 2028

Źródło: Opracowanie własne

W momencie przygotowywania niniejszego dokumentu dobiega końcowi okres finansowania inwestycji i innych projektów ze środków budżetu UE, który został zaplanowany w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020. Natomiast prace nad budżetem dla kolejnej perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 są dopiero na etapie planowania i negocjacji. Z tego względu nie ma jeszcze możliwości opracowania szczegółowego katalogu możliwych źródeł finansowania ze środków UE dla przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Strategii Rozwoju gminy Osiek na lata 2019 – 2028.

Jednak warto zaznaczyć, że nowy okres programowania na lata 2021 – 2027 stwarza możliwość pozyskania przez gminę Osiek środków na działania służące realizacji celów zawartych w niniejszym

dokumencie strategicznym. Wykorzystanie tej możliwości w bardzo dużym stopniu uzależnione jest od aktywności władz lokalnych i ich udziału w procesie konsultacji założeń do okresu nowej perspektywy finansowej, dla której zasady i wytyczne zostaną określone w dokumentach programowych o zasięgu krajowym oraz programach operacyjnych dla poszczególnych województw. Analizując projekty i zadania na jakie były przeznaczane środki z UE w poprzednich perspektywach finansowych UE można z dużą dozą prawdopodobieństwa założyć, że analogiczne jak w latach poprzednich w wielu różnych obszarach samorządy będą mogły pozyskać dofinansowanie z Funduszy Europejskich dla przedsięwzięć należących do zadań własnych gmin.

10. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I KONTROLI STRATEGII

Zasadnicze znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Strategii posiada Wójt Gminy Osiek. Dodatkowo w monitorowaniu uczestniczyć będą pracownicy Urzędu Gminy oraz przedstawiciele Rady Gminy w Osieku. Główną rolą wyżej wymienionych podmiotów będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w niniejszym dokumencie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania i w razie potrzeby aktualizowanie Strategii w zakresie dostosowania go do zmieniających się uwarunkowań.

Dla prawidłowej realizacji zadań strategicznych bardzo ważne jest również zaangażowanie jednostek organizacyjnych gminy. Zaangażowanie w realizację postanowień Strategii Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 - 2028 wszystkich kluczowych interesariuszy będzie miało decydujący wpływ na stopień osiągnięcia przyjętych założeń i planów w ramach poszczególnych priorytetów. Z względu we wdrażanie Strategii będą zaangażowane również:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku;
- Gminny Ośrodek Kultury w Osieku;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Osieku wraz z filią w Strzygach;
- Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechów w Osieku;
- Szkoła Podstawowa w Strzygach;
- Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy;
- Lokalni przedsiębiorcy itp.

Do monitorowania, oceny realizacji programu jego aktualizacji służyć będzie system współpracy przy wdrażaniu Strategii Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 – 2028 pomiędzy wyżej wymienionymi podmiotami oraz organizacjami oraz osiągnięte wskaźniki produktu.

W celu monitorowania wdrażania Strategii i oceny jego efektywności w stosunku do ustalonych celów, konieczne jest ustalenie zestawu wskaźników. Monitoring i ewaluacja są stałymi elementami procesu planowania strategicznego. Gromadzenie danych, ich agregacja i analiza oraz późniejsza interpretacja pozwalają ocenić stopień realizacji strategii, a także w razie konieczności wprowadzić ewentualne zmiany i korekty. Na potrzeby oceny stopnia wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 – 2018 opracowano zestaw wskaźników monitorowania. Poniżej w tabeli nr 37 przedstawiono ich wykaz wraz z przyporządkowaniem do określonego priorytetu.

Tabela 37. Wskaźnik monitorowania Strategii

Priorytet	Wskaźnik
Spółeczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna; ➤ Liczba zajęć zorganizowanych dla seniorów oraz dzieci i młodzieży; ➤ Liczba osób w wieku poprodukcyjnym u których wzrosła aktywność społeczna; ➤ Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów oraz kursów zawodowych; ➤ Wyniki osiągnięte przez uczniów szkół podstawowych podczas egzaminu ósmoklasisty;

	<ul style="list-style-type: none">➤ Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych;➤ Liczba osób bezrobotnych, które zwiększyły swoje kwalifikacje;➤ Liczba funkcjonujących organizacji pozarządowych na terenie Gminy.
Infrastruktura i ochrona środowiska	<ul style="list-style-type: none">➤ Długość wybudowanych dróg gminnych;➤ Długość przebudowanych dróg gminnych;➤ Długość wybudowanych ciągów pieszych oraz pieszo-rowerowych;➤ Długość przebudowanych ciągów pieszych;➤ Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków;➤ Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji;➤ Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych;➤ Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepłej z OZE;➤ Liczba budynków mieszkalnych, na których zostały zamontowane instalacje OZE;➤ Liczba miejsc w infrastrukturze przedszkolnej;➤ Liczba osób korzystających z infrastruktury przedszkolnej;➤ Liczba zakupionych pomocy dydaktycznych;➤ Liczba wspartych placówek oświatowych;➤ Liczba wybudowanych punktów oświetlenia ulicznego;➤ Liczba wybudowanych obiektów sportowych i/lub rekreacyjnych;➤ Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej;➤ Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych;➤ Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków;➤ Długość sieci kanalizacji sanitarnej;➤ Długość sieci wodociągowej;

	<ul style="list-style-type: none">➤ Liczba wspartych stacji uzdatniania wody;➤ Liczba wybudowanych ujęć wody;➤ Liczba przeprowadzanych akcji lub projektów o tematyce ekologicznej dotyczącej ochrony środowiska.
Przedsiębiorczość i gospodarka	<ul style="list-style-type: none">➤ Liczba przeprowadzonych szkoleń dla rolników;➤ Liczba nowo utworzonych podmiotów gospodarczych;➤ Liczba szkoleń skierowanych do przedsiębiorców;➤ Liczba osób przeszkolonych w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Źródło: Opracowanie własne

11. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 -2028 poprzez przyjęte założenia oraz sformułowane cele wykazuje powiązania i zgodność z wieloma dokumentami strategicznymi zarówno na szczeblu krajowym, regionalnym jak i lokalnym. Ponadto kompleksowe zaplanowanie w dłuższej perspektywie czasowej działań infrastrukturalnych, środowiskowych, oraz społecznych powoduje, że dokument ten będzie stanowił jedno z najważniejszych ogniw w lokalnym systemie zarządzania strategicznego. Wraz z innymi dokumentami na poziomie lokalnym tworzy komplementarny system narzędzi pozwalających na realizację polityki rozwoju Gminy na przestrzeni kolejnych lat.

11.1. DOKUMENTY KRAJOWE

Tabela 38. Zgodność z dokumentami na szczeblu krajowym

Dokument strategiczny	Zgodność z założeniami dokumentu
<p style="text-align: center;">Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest istotnym elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. Strategia Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 – 2028 jest spójna z następującymi obszarami interwencji, celami oraz priorytetami rozwojowymi określonymi w Strategii Rozwoju Kraju 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka; <ul style="list-style-type: none"> • Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki; <ul style="list-style-type: none"> – II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej; • Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego; <ul style="list-style-type: none"> – II. 4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej; – II. 4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego; • Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych; <ul style="list-style-type: none"> – II.5.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu; • Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko; <ul style="list-style-type: none"> – II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej – II.6.4. Poprawa stanu środowiska; b) Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna;

	<ul style="list-style-type: none">• Cel III.1. Integracja społeczna;<ul style="list-style-type: none">– III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;– III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych;• Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych;<ul style="list-style-type: none">– III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych;– III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) jest dokumentem określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Celem strategicznym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w dłuższym horyzoncie czasowym. Strategia Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 – 2028 jest spójna z następującymi celem szczegółowym KSRR:</p> <ul style="list-style-type: none">• Cel 2 – Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.<ul style="list-style-type: none">– 2.2 – Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL)	<p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest jedną z dziewięciu strategii sektorowych realizujących średnio i długookresową strategię rozwoju kraju i strategią kluczową w zakresie rynku pracy. Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Założenia określone w Strategii Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 - 2028 są zgodne z następującymi celami szczegółowymi SRKL:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Cel Szczegółowy 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym; • Cel szczegółowy 5. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

11.2. DOKUMENTY REGIONALNE

Tabela 39. Zgodność z dokumentami na szczeblu regionalnym

Dokument strategiczny	Zgodność z założeniami dokumentu
<p>Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+</p>	<p>Strategia rozwoju województwa jest niezbędnym narzędziem samorządowym dającym wsparcie decyzyjne, hierarchizację wagi projektów i miernikiem stopnia osiągnięcia założonych celów. Jednym z jej nadrzędnych założeń jest aktywizacja społeczna i gospodarcza na poziomie lokalnym. SRG wpisuje się w następujące priorytety wyróżnione w strategii:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Konkurencyjna gospodarka; – Modernizacja przestrzeni wsi i miast; – Nowoczesne społeczeństwo. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cel strategiczny: <i>Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi</i> - Kierunki działań: <ul style="list-style-type: none"> – wzmacnianie relacji i więzi społecznych; – promocja aktywności społecznej, samorozwoju i idei kształcenia przez całe życie; – kreowanie lokalnych liderów w dziedzinie społecznej i gospodarczej; – kształtowanie więzi międzypokoleniowej jako podstawy solidarności wszystkich pokoleń; – promocja i rozwój ekonomii i przedsiębiorczości społecznej oraz spółdzielczości; – promocja aktywności fizycznej; – rozwój oferty kulturalnej o znaczeniu lokalnym; – dostosowanie funkcjonowania usług publicznych oraz przestrzeni publicznych do potrzeb wszystkich pokoleń; – realizacja infrastruktury dla rozwoju rekreacji, sportu masowego i amatorskiego; – rewitalizacja miast, wsi i obszarów zdegradowanych.

<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>RPO WK-P na lata 2014-2020 zatwierdzony przez Komisję Europejską 17 grudnia 2014 r., został przygotowany w oparciu o regulacje zawarte w tzw. „pakiecie legislacyjnym” dla Polityki Spójności na lata 2014-2020. SRG jest spójna z następującymi osiami priorytetowymi oraz założonymi dla nich celami strategicznymi:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Oś priorytetowa 7: Rozwój lokalny kierowany przez społeczność;– Cel szczegółowy 1: <i>Ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju;</i>▪ Oś priorytetowa 11: Rozwój lokalny kierowany przez społeczność; <p>Cel szczegółowy 1: <i>Wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju.</i></p>
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020</p>	<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 stanowi integralną część strategii rozwoju województwa. Jej misją jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym. SRG wykazuje powiązania z następującymi celami dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Cel strategiczny I – Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu;▪ Cel strategiczny II – Wzrost poziomu jakości życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych;▪ Cel strategiczny III – Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym;– Cel szczegółowy 1.2 – Tworzenie i rozwój systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;– Cel szczegółowy 3.2 – Wzmacnianie i rozwój partycypacji społecznej;– Cel szczegółowy 4.1 – Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób starszych.

Źródło: Opracowanie własne

11.3. DOKUMENTY LOKALNE

Tabela 40. Zgodność z dokumentami na szczeblu lokalnym

Dokument strategiczny	Zgodność z założeniami dokumentu
<p data-bbox="231 943 756 1003">Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność</p>	<p data-bbox="810 389 1394 633">Lokalna Strategia Rozwoju opracowana przez LGD „Pojezierze Brodnickie” realizowana jest na obszarze dziewięciu gmin Powiatu Brodnickiego: Bartniczki, Bobrowa, Brodnicy, Brzozia, Górzna, Jabłonowa Pomorskiego, Osieka, Świedziebni i Zbiczna. Cele Strategii są zgodne z założeniami SRG i kształtują się następująco:</p> <ul data-bbox="858 651 1394 1514" style="list-style-type: none">▪ Cel 1 Rozwój przedsiębiorczości i różnicowanie działalności gospodarczej na obszarze LSR;<ul data-bbox="858 763 1394 902" style="list-style-type: none">– 1.1 Wzmocnienie przedsiębiorczości na obszarze LSR;– 1.2 Wsparcie w podejmowaniu nowej aktywności gospodarczej;▪ Cel 2 Wzrost konkurencyjności obszaru LSR oraz podniesienie jakości życia mieszkańców;<ul data-bbox="858 1014 1394 1261" style="list-style-type: none">– 2.1 Wykorzystanie zasobów i walorów środowiska dla rozwoju turystyki;– 2.2 Rozwój obszaru poprzez inwestycje drogowe oraz na obszarach rewitalizowanych i poprawę dostępności do infrastruktury rekreacyjno-sportowo – kulturalnej;▪ Cel 3 Wzrost umiejętności mieszkańców obszaru LSR poprzez rozwój działań edukacyjnych między innymi na obszarach rewitalizowanych;<ul data-bbox="858 1413 1394 1514" style="list-style-type: none">– 3.1 Podniesienie poziomu kapitału ludzkiego i społecznego;– 3.2 Podniesienie wiedzy użytecznej.
<p data-bbox="204 1771 780 1832">Strategia rozwoju powiatu brodnickiego na lata 2014-2022</p>	<p data-bbox="810 1576 1394 1895">Strategia rozwoju powiatu brodnickiego na lata 2014-2022 stanowi perspektywiczny plan, który określa strategiczne schematy rozwoju powiatu, wytycza kierunki działania w postaci przyjętego celu strategicznego, który brzmi: <i>Powiat przyjazny ludziom, gospodarce i środowisku</i>. Do tak sformułowanego celu strategicznego przyporządkowane zostały następujące cele cząstkowe:</p> <ul data-bbox="858 1912 1394 2016" style="list-style-type: none">– Wysoki standard ochrony zdrowia mieszkańców powiatu;– Dobry stan infrastruktury technicznej;

- Powiat atrakcyjny dla mieszkańców i ludzi młodych;
- Bezpieczny powiat;
- Partnerska i spójna współpraca samorządów, NGO i innych instytucji.

Zadania zaplanowane w ramach SRG są ściśle powiązane z w/w celami cząstkowymi, a zwłaszcza w zakresie poprawy stanu infrastruktury technicznej, działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wzrostu atrakcyjności Powiatu dla obecnych i przyszłych mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne

12. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Strategia Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 – 2028 stanowi instrument realizacji założeń Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 poprzez wykorzystanie m.in. środków unijnych, w tym środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Jest on również zgodny z Załoženiami polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020, przyjętymi przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 30 października 2013 r., zakładającej cztery poziomy, na których będzie odbywał się proces planowania i wdrażania polityki terytorialnej.

Przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2016 poz. 353) określają jakie dokumenty wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W przedmiotowej sprawie są to dokumenty określone w art. 46. pkt 2, tj. dotyczące „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”.

Pojęcie "zrównoważony rozwój" oznacza postęp gospodarczy z poszanowaniem przyrody i rozwojem społecznym, stwarzający lepsze perspektywy dla przyszłych pokoleń. Projekty powinny osiągnąć efekt, który można rozpatrywać pod kątem ekonomicznym, ekologicznym i społecznym. Zaplanowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy na lata 2019 – 2028 inwestycje infrastrukturalne sprzyjają rozwojowi gospodarstwu, a przede wszystkim mają pozytywny wpływ na ożywienie społeczne i pozostają zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz przyczynią się do wdrażania prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska poprzez osiągnięcie szeregu efektów, w tym:

- ekonomicznych: np. prace związane z modernizacją i przebudową istniejących budynków użyteczności publicznej oraz zagospodarowania terenów zielonych wygenerują nakłady finansowe na pokrycie wszystkich prac, natomiast przyczynią się do poprawy jakości życia społeczności z terenu Gminy Osiek;
- ekologicznego: Gmina zobowiązuje się do ochrony środowiska i ograniczania szkód i uciążliwości, wynikających z zanieczyszczeń, hałasu i innych skutków prowadzonych działań. W myśl zasady prewencji w trakcie prowadzenia prac budowlanych stosowane będą tylko materiały posiadające właściwe parametry, co będzie chronić i zapobiegać przez potencjalnym, negatywnym działaniem względem środowiska. Ponadto przy realizacji każdego przedsięwzięcia, na każdym etapie Gmina zobowiązuje się do racjonalnego wykorzystywania zasobów zgodnie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Gmina Osiek zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” zobowiązuje się także do pokrywania wszelkich kosztów związanych z powstaniem czynnika mogącego oddziaływać na środowisko. Zastosowanie prawidłowych rozwiązań projektowych, technicznych i technologicznych, zachowanie podstawowych zasad sztuki budowlanej oraz właściwa organizacja prac budowlanych zapewni ochronę środowiska na etapie realizacji i eksploatacji każdego przedsięwzięcia.

Strategia będzie odpowiadała również na problemy związane z jakością powietrza, która warunkowana jest przede wszystkim przez stopień zanieczyszczenia powietrza. Związany jest on głównie z ilością wprowadzanych do atmosfery zanieczyszczeń, powstających w wyniku działalności człowieka. Największymi źródłami emisji zanieczyszczeń do atmosfery, spowodowanych działalnością człowieka są: procesy energetycznego spalania paliw, transport drogowy oraz emisji z obszarów zabudowy mieszkalnej ogrzewanych indywidualnie. Dlatego w ramach Strategii brane są pod uwagę inwestycje mające na celu ograniczanie zanieczyszczanie środowiska np. działania zwiększające efektywność energetyczną budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie gminy Osiek oraz wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych na budynkach mieszkalnych.

Każda planowana inwestycja przejdzie szczegółową analizę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zarówno w fazie budowy, jak i w fazie eksploatacji, która zostanie dokonana w oparciu o m.in. przepisy zawarte w następujących aktach prawnych:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko;
- Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 1405 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 519 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2018 r, poz. 142 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j Dz.U. z 2017 r., poz. 1566);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. 2017 r, poz. 1332 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2016 nr 213 poz. 71);
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 138).

Planowane inwestycje zakładają jedynie chwilowe i w pełni odwracalne oddziaływanie na środowisko na etapie prac inwestycyjno-budowlanych. Czynnikiem, które mogą mieć wpływ na stan środowiska w fazie inwestycyjnej są: zwiększone natężenie hałasu pochodzącego od pracujących pojazdów i maszyn budowlanych, większa ilość odpadów związanych z budową, pylenie, zwiększony pobór energii elektrycznej, paliwa oraz wody. Zanieczyszczenia związane z pracą maszyn, w szczególności spaliny, będą dostawać się do powietrza atmosferycznego. Dodatkowo na drogach prowadzących do terenu budowy oraz na miejscu budowy występował będzie wzmożony ruch pojazdów mechanicznych. Związane z tym będzie pylenie. Kolejnym negatywnym zjawiskiem będzie powstawanie większej ilości odpadów, które będą związane bezpośrednio z przebudową, będą to resztki materiałów budowlanych, pojemniki po tych materiałach, a także inne odpady.

W każdym projekcie zostaną uwzględnione zagrożenia związane ze zmianami klimatu, kwestie dotyczące przystosowania się do zmian klimatu i ich łagodzenia oraz odporności na klęski żywiołowe.

Zakres i zasięg oddziaływania przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy na lata 2019 – 2028 ma charakter lokalny i obejmuje teren tylko jednej gminy. Nie wykracza poza tereny przypisane do poszczególnych przedsięwzięć. W związku z tym nie przewiduje się kumulowania oddziaływania planowanych projektów z przedsięwzięciami realizowanymi poza granicami Gminy Osiek.

Z uwagi na położenie gminy Osiek względem granic Polski nie ma możliwości by któryś z planowanych do realizacji projektów oddziaływał transgranicznie na środowisko. Dotyczy to fazy realizacji, funkcjonowania przedsięwzięć, które będą realizowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 – 2028.

Możliwość wystąpienia zagrożeń dla środowiska jest również niewielka. Ponadto w celu polepszenia jego stanu zaplanowano inwestycje mające na celu ograniczanie zanieczyszczanie środowiska np. działania zwiększające efektywność energetyczną budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie Gminy Osiek.

W myśl zapisów obecnego stanu prawnego, każdy projekt (zadanie inwestycyjne) zaplanowany w ramach realizacji celu głównego Strategii oraz przyporządkowanym mu celom operacyjnym będzie musiał przejść osobną, indywidualną procedurę badania jego wpływu na środowisko w ramach m.in. opracowania Raportów oddziaływania na środowisko, które badają wpływ konkretnego przedsięwzięcia na zdrowie, życie ludzi i na środowisko oraz w szczególności zlokalizowanych na terenie Gminy Osiek obszarowych formy ochrony przyrody, o których mowa w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody.

Zgodnie z założeniami planowane przedsięwzięcia nie spowodują zajęcia siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków, dla których wyznaczono obszary Natura 2000, a także nie spowodują zagrożeń określonych w standardowych formularzach danych dla obszarów Natura 2000. Z uwagi na charakter, zakres przedsięwzięć i lokalizację nie przewiduje się, aby jego oddziaływanie miało znacząco negatywny wpływ na obszary Natura 2000 oraz inne formy ochrony przyrody takie jak Rezerwat "Rzeka Drwęca" czy obszar chronionego krajobrazu "Obszar doliny Drwęcy".

Zatem jeżeli realizacja jakichkolwiek przedsięwzięć przewidzianych w ramach Strategii wymagała będzie przeprowadzenia procedury administracyjnej (OOŚ) zakończonej uzyskaniem decyzji określającej środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia, to postępowanie takie będzie przeprowadzone w pełni zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wobec powyższego można prognozować, iż realizacja przedsięwzięć w ramach Strategii będzie w pełni zgodna z obowiązującymi wymogami dotyczącymi ochrony środowiska.

W realizacji każdego przedsięwzięcia zostanie poprzedzona postępowaniem zapewniającym wybór najkorzystniejszych dla środowiska wariantów lokalizacyjnych i technicznych, a także wskazaniem właściwych zabezpieczeń środowiska. Ograniczanie oddziaływań na środowisko przyrodnicze oraz warunki życia ludzi będzie również prowadzone w fazie budowy i późniejszej eksploatacji ewentualnych inwestycji.

Z uwagi na powyższe zarówno Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy (pismo znak NNZ.9022.1.354.2019 z dnia 11 lipca 2019 r.) jak i Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w

Bydgoszczy (pismo znak WOO.410.223.2019.AT z dnia 19 lipca 2019 r.) uzgodnili odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn. Strategia Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 - 2028.

SPIS FOTOGRAFII

Fotografia 1. Jezioro Warpalskie w Warpalicach	28
Fotografia 2. Kościół oraz dzwonnica w Osieku	48
Fotografia 3. Kościół w Strzygach.....	49
Fotografia 4. Kaplica grobowa rodziny Małkiewiczów	50
Fotografia 5. Budynek Gminnego Ośrodka Kultury w Osieku	52
Fotografia 6. Boisko sportowe w Osieku.....	53

SPIS MAP

Mapa 1. Położenie gminy Osiek w województwie kujawsko – pomorskim oraz powiecie brodnickim.	7
Mapa 2. Mapa gminy Osiek z podziałem na sołectwa	9
Mapa 3. Lokalizacja różnych form ochrony przyrody w najbliższym sąsiedztwie gminy Osiek.	32
Mapa 4. Sieć dróg na terenie gminy Osiek.....	39

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w gminach powiatu brodnickiego na dzień 31.12. 2018 r.	8
Tabela 2. Powierzchnia gmin powiatu brodnickiego (ha)	8
Tabela 3. Liczba mieszkańców oraz powierzchnia poszczególnych sołectw	9
Tabela 4. Struktura użytkowania gruntów	10
Tabela 5. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2010 – 2017	15
Tabela 6. Struktura mieszkańców gminy Osiek w latach 2012-2017 z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe	15
Tabela 7. Prognoza liczby ludności dla gminy Osiek.....	18
Tabela 8. Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w roku 2016.	20
Tabela 9. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2018.	20
Tabela 10. Dane dot. wychowania przedszkolnego na terenie gminy Osiek w latach 2010 – 2017.....	21
Tabela 11. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego.....	22
Tabela 12. Dane dot. liczby osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	22
Tabela 13. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej.....	23
Tabela 14. Liczba bezrobotnych w poszczególnych sołectwach	23
Tabela 15. Liczba bezrobotnych wg płci w gminie Osiek w latach 2012 – 2018.....	24
Tabela 16. Dane dot. gospodarstw rolnych	35
Tabela 17. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007.....	36
Tabela 18. Liczba podmiotów gospodarczych według kryterium liczby pracujących	37
Tabela 19. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON	37
Tabela 20. Podmioty gospodarcze w poszczególnych sołectwach.....	37
Tabela 21. Średni Dobowy Ruch Roczny (SDRR) w gminie Osiek na drodze wojewódzkiej nr 560.....	40

Tabela 22. Zasoby mieszkaniowe w gminie Osiek w latach 2010 - 2017	43
Tabela 23. Granice obwodów szkolnych na terenie gminy Osiek.	45
Tabela 24. Liczba wyjazdów OSP Osiek i Strzygi w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 29 lipca 2019 roku.....	47
Tabela 25. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków	47
Tabela 26. Zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków	50
Tabela 27. Dochody i wydatki gminy Osiek w latach 2010 – 2018 – cz. I	55
Tabela 28. Dochody i wydatki gminy Osiek w latach 2010 – 2018 – cz. II	55
Tabela 29. Wydatki budżetowe gminy Osiek w latach 2014 – 2018	56
Tabela 30. Dochody budżetowe gminy Osiek w latach 2013 – 2017	58
Tabela 31. Mocne i słabe strony gminy Osiek	59
Tabela 32. Szanse i zagrożenia gminy Osiek.....	60
Tabela 33. Silne strony gminy Osiek – wyniki konsultacji społecznych	67
Tabela 34. Słabe strony gminy Osiek – wyniki konsultacji społecznych	68
Tabela 35. Szanse gminy Osiek – wyniki konsultacji społecznych	69
Tabela 36. Zagrożenia gminy Osiek – wyniki konsultacji społecznych.....	70
Tabela 37. Wskaźnik monitorowania Strategii.....	77
Tabela 38. Zgodność z dokumentami na szczeblu krajowym.....	80
Tabela 39. Zgodność z dokumentami na szczeblu regionalnym	82
Tabela 40. Zgodność z dokumentami na szczeblu lokalnym	84

SPIS SCHEMATÓW

Schemat 1. Etapy opracowania Strategii.....	5
Schemat 2. Wprowadzenie do analizy SWOT	59
Schemat 3. Priorytety rozwoju gminy Osiek	64
Schemat 4. Źródła finansowania Strategii Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 – 2028.....	75

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności na terenie gminy Osiek w latach 2010 -2018.	13
Wykres 2. Przyrost naturalny w gminie Osiek w latach 2010 – 2018.....	14
Wykres 3. Udział ekonomicznych grup wiekowych w gminie Osiek (%)	16
Wykres 4. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w regionie	17
Wykres 5. Współczynnik feminizacji w regionie w latach 2011 – 2018	17
Wykres 6. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu brodnickiego	18
Wykres 7. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu brodnickiego ze względu na płeć.....	19
Wykres 8. Współczynnik skolaryzacji brutto szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne	21
Wykres 9. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy Osiek w latach 2012-2018	25
Wykres 10. Wykaz gruntów rolnych (ha)	34
Wykres 11. Rodzaje gruntów i użytków rolnych (ha)	35

Wykres 12. Powierzchnia zasiewów (ha)	36
Wykres 13. Mieszkania oddane do użytku w latach 2010 – 2017.....	43
Wykres 14. Status zawodowy uczestników konsultacji.....	72
Wykres 15. Płeć uczestników konsultacji.....	73
Wykres 16. Wiek uczestników konsultacji	73
Wykres 17. Miejsce zamieszkania uczestników konsultacji	74